

હજરતે (સહ) ફરમાવ્યું છે
“જેકો જેના વિષે પાલાણ થાય છે તેને દીનમાં સમજ આપે છે”

બેહરતી એવર

અથવા

ર-ચર્ચાનું ધરોણું

ભા. ૭ મો.

આવૃત્તિ બીજી નકલ ૧૦૦૦

ગુજ ઉર્દૂથી ભાષાંતર કરાવી

હજરત મૌલાના મોલવી મહમુદ

ગુલામ મોહમ્મદ બી. હાજી હાજે સાહેબ સાહેબ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

હકીમ દુર્રહમાન બી. મોલવી ગુલામમોહમ્મદ સાહેબ

રે. ૬-ગુમખાના-એ-સાહેબીયહ. આ. રાંદેર, ૭૦ સુરત.

મોહર્રમ ૧૩૪૧ હિ.

સર્વ હક પ્રસિદ્ધ કર્તાએ સ્વાધીન રાખ્યા છે.

સુરત “ત્રિભી” પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં હરાલદ ચંદુલાલ ત્રીવેદીએ છાપી.

કી. છ આના.

સુરેશ દિધાપીઠ અંથાગર
અમદાવાદ
અંથાગર કોમ્પોઝિટ સંગ્રહ
૧૧૨૧૨

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાયિટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૪૧૨૧૨ વર્ગિક

પુસ્તકનું નામ ૫૨૨૧૧ ઝે ૫૨

વિષય ૫૭:૪

પ્રસ્તાવના.

મોટા મહેરબાન રહમકર્તા અલ્લાહના નામથી

સર્વ તારીફ અલ્લાહને માટે છે જે મા-
તમામ જ્ઞાનનો છે અને દોરદ તથા
મામ હજરત મોહમ્મદ (સલ્લ)માટે છે કે જેવણ
મામ પેગમ્બરના સરદાર છે. અને તેમની
જાલ તથા અમદાવ તથા સમગ્ર મુમેનો માટે
જેવો એકતર ઉમ્મત છે.

જે પછી મુલામ મોહમ્મદની હાજરકેજ સાહેબ
તરફ નેવજુને અપરો રહે છે કે જેવેની જેવરના
બીજા કારોની જેમ આ માનનો બાગેત પણ એક
બરેમતાર માણમ પામે તરબુમે કુરાબો છે.
અને તે તેને તપાસીયો છે. આ ભાગ ધણોજ
ઉપરોગી છે જેમાં ઇસલાહે બાતેન દિલની
બીમારીઓ તથા તેના ઉપાય તફઝીમે અખલાકે
તિવામતની નિશાની. કયામત બાત જહન્નમ
તથા એકના હકીકતો તરબુમે અને તેની સાથે
પીરી મુરીદોનું પણ વચુન છે.

1 મુરીદ બતવાત ધોખાવાને પણ સમગ્રગ્યા છે
અને ખાસ કરી ભક્ત્ય હક્કા કે ખેડ હક્કામાં વધુ
જોખ જોવામાં આવે છે. પણ પીગમાં શી સિકત
હેવી જેઘએ તેનો શરીઅત ઉપર કેવો અમમ છે
તથા અખલ હોવાને લીધે નાલાચક પીરો પાસે
તેઓ સપડાએ છે, અને તે પીરો પણ મુરીદો
ને પોતાની જાગીર સમજે છે. એજ માટે જ્યારે
ખાપ મરે છે તો પીરના છોકરા મુરીદોની વહે
ચાણી કરે છે. અફસોસ મુસલમાનોની જહાલત
નો એવો વખત આવ્યો.

તેવાઓને સમગ્રગ્યા આ ભાગ ધણોજ ઉપ-
યોગી છે તેથી એની બીજી આવૃત્તિ ૧૦૦૦ કોપી
છપાવી છે. ખોદા એને કબુલ કરે અને લોકો એથી
ધણો લાભ લેવે.

વળી છોકરીઓની ફેલવણી માટે ચોતરફ કાશીશ
કરવામાં આવે છે. કન્યાશાળા ઉગડતી જાય
છે પણ કન્યાને થું બણાવવું તેને શી વિધાની
જરૂર છે તેનો વિચાર કરવું અજત્યનું છે છોકરી
નોકરી કરવા કે મેહતાગીરી કરવાની નથી. તે
૧૨-૧૩ વર્ષની યષ કે તે બીજે ઘેર જવાની
છે. તે બીજને તાબેજાર થવાની છે. જે તે સાત
આઠ વર્ષની વયે શાળામાં જાય અને શાળામાં
બણતી ચોપડીઓ બણાવવામાં આવે તો તે
દીની ઇજમ કે જેમાં છોકરીઓના દીન તથા
દુન્યા બંને સુધારવાનું સાધન છે તે ક્યારે
શીખશે. ધણીનાં સાસુ સસરાના હકકો ધર
ચલાવવાની રીત ભાત છોકરાં છઠ્ઠા પાળવાનો
પ્રથમ તે ક્યારે સંપાદન કરશે નિતીની તો
જરૂર છે. તે ક્યાંથી મેળવશે. તે તો દીની
ઇજમ શીખવાથીજ મળે છે.

અને એવી કુચ્ચામ પ્રજાજ કામને કરતાં માણ
સ અટકે છે તેવા અટકાવવાના માત્ર ત્રણજ
દારણો છે. યા સરકારી શીક્ષનો ડર યા લોકોનો
ડર યા શરીઅતનો ડર. એમાં ખરો ડર તે
શરીઅતનોજ છે. કારણ કે જેને ખોદાનો ખોદ
હયે નહીં તેને માત્ર સરકારી બીહીક અને લોકોનો
ડર રહયો. પણ સરકારી કે લોકોનો ગુનોહ તો જાહેર
ક્યાંથી તથા સાબેત ચએથી ગુનોહ મણાય છે.
જેથી તે માણસ છુપી રીતે તેવાં ગુનાહમાં પડે
એમાં કશી નવાઈ નથી એવોજ હાલ લોકોના
ડરનો છે. એજ માટે કહેવાયું છે કે “હાપણ
નું મૂળ તે અજ્ઞાહનો ભય છે” જે સ્ત્રીઓ
ઉપર ફેલવણી લે છે. માત્ર રકુલોનીજ પદાઈ
ઉપર રહે છે તેવી સ્ત્રીઓ યુરૂપમાં ધણી છે પણ
તેઓના ચલણ ધણાં નખળા છે તથા તેમનાં ફોજદારી

ગુન'હ એટલા છે કે તેની ગણતરીના મુકાબલામાં આપણા દેશની અલણુ સ્ત્રીઓ લાખ દરખ સારી છે.

શાળાઓની કેળવણીમાં નિતી અપવાદની કેળવણી નહીં હોવાથી તેઓ સ્વભાવમાં તદ્દન નકારમાં છે. આજકાલ તો તેઓને ધણી આવે છે. પણ જલમનસાઈ વિવેકનું ધણાંઓમાં નાજ નિકાન છે તું નવર. એક તરેહની કલ્પવૃક્ષતા આવી જાય છે. અને આ તો જાહેર છે કે પુરૂષની સ્ત્રીતી થી સ્ત્રીની સ્ત્રીની (કાય) નબળી હોય છે તેણીમાં જ્યારે સ્વતંત્રતા આવશે તો પુરૂષની ભેડાઓને જે હાલ છે તેવા હાલ થવાની ભય છે.

અહીં સ સ થે કરેલું પડે છે કે સરકારી શાળાઓમાં ફોર્મરોએ ગાયન શીખાવવામાં આવે છે અને કેટલીક શાળાઓમાં હાલ મુસ્લિમ ગાયની ઓફીસો ગાતે ગાયન શીખવવાનું થાય છે પણ અહીંના દાખલ થવાનુંજ અને એ નબળાઈ ને માત્ર અટકાવજ મમજવા. કારણ કે એક જ સરકારી ફોર્મરોની ઓફીસો દર મેળ ગાયન કરે તો ગુદ્દર થાય નેના પાંચે બેસતી હોય એ સ્વભાવિકરિતે રીતે અને ગાયન શીખનારીઓની ઓફીસો મેળ મમજના શે પા તેઓના કંવા પ્રક્ટી નાજ છે તે અત્યંત વાંચો ઉપર પાસીના નથી માટે એવા શાળાઓમાં મુસલમાનોએ પોતાની ઓફીસોને અલદદા કરવાની ફરજીજ કરવા અજાનબતી છે.

સુવાનની ટોચે એકનાર નાજ રોસનીવાળા બેઓ ખર જોતાં નવું અધાર વાળા છે તેઓ દુરાપવાળાઓની દેખાડેથી આ પુરૂષો સરખાં મળે છે, અને તેથીજ પુરૂષની જેમ સ્ત્રીઓને પણ બેપરદે દેરવાની ફેશીશ કરે છે. અને પુરૂષના જેવીજ કેલવણી તેઓને આપવાની મહેનત લે છે. પણ કાંઈક રીતે અકલી દાખલની રહે અને શરીરવતની રહે અને સરખાં નથી. પુરૂષ ચઢવાતો છે અને સ્ત્રી ઉતરતી છે. એ સુગમતા વળુન કરતાં ધણું લખાણ થાય છે. પણ શરીરવતના દાખલા કે તે ઉતરતી એ જાણવા માટે શખું છું. મરદોજ પેશમર થયા, તેઓજ

ફલીકા તથા હમામ. બન્યા, તેઓ પરજ ને રજ છે તેઓ પરજ સ્ત્રીઓનું પોષણ તરે મેહર આપવું છે, કસાસ અને હદમાં નીજ કાઢીદી કમુલ થાય છે. અનન ખુત્તો એઓજ પડે છે, વારસામાં એઓનો એવડો હિસ્સો છે. અને ધણીને ધણિયાણીના કુરઆ સરદાર કલો છે સુરા યુસોફ ૧૨, ૨૫) ને કાપ સિજદા કરવો હતો તો સ્ત્રીઓને પોતાના પત્ન ઓને સિજદા કરવાનું હજરત ફરમાવતે. અને સ્ત્રીઓને તો હજજ કરવા પણ વગર ધણી મહરમે દુરરત નથી. હજ નીકાસની સુદતમ નમાજ રોજા કરી શકતી નથી. એટલુંજ નહીં પણ પાક હોવાની હાલતમાં પણ ધણીની વગર રજાએ નફલ રોજા નફલ નમાજ પઢી શકતા નથી હરીસ શરોફની સ્ત્રીઓને દીનમાં તથા અનલમાં નાકિમ કહી છે. અને કુરઆનમાં છે "અને પુરૂષ માટે સ્ત્રીઓ ઉપર ક્રોધ છે" સુરા બકર. ૨:૨૦૭ આ સધળી બાબતોને ધ્યાનમાં લેતાં અજ્ઞાહપર મસલપર હમાન લાવનાર કહી બનેતે મગમાં ગણાયે નહીં. અને કંડા વિચાર થી જોતાં તો દુરપવાળા પણ પુરૂષને ક્રોધજ મળે છે તેઓ સ્ત્રીઓને પારલામેન્ટમાં બેસવાનું હકક આપતા નથી. જડજ બતાવતા નથી. ફોજમાં જનરલ કે દરવામાં અડગીરલ બતાવતા નથી ધણી દુરપવાળા સ્ત્રીને પુરૂષ સાથે વારસામાં ભેગી કરતા નથી એ વગર બીજી પણ ધણી બાબતો છે.

મતલબ કે પુરૂષ સ્ત્રીથી ચઢવાતો છે તેની કેલવણી જુદી રીતની છે અને તેણીની જુદી. અને સ્ત્રીઓની અગવતી કેલવણી પુરી પાડવા ને માટે બેલેજીરી જેવરતા દસ ભાગ સુવંથી વસુ ઉપયોગી છે. મુમલમાનોએ એની ગુજરાતી ફેલાવવામાં પોતાનો દીની દુન્યવી લાજ સમજવો જોઈએ. જે મારા તરજુમા પસંદ નહીં હોય તો બીજા તરજુમા કરાવે. પણ પોતાની બાળકોઓના વખતનો તથા હાલનો ખીયાલ રાખી તેઓને શરીરવત પ્રમણ કેલવણી આપવા ની ફોરશીશ કરો. બોદા મુસલમાનોને સારી સમ આપો આ સ્ત્રીન.

કામ માટે કામગીરી લખાવે. (૩) જ્યાં
વાને વગેરે નહીં (૩) બહુ ચાલી ચાલીને વાત
કરે નહીં તેમ જાણમાં બહુ લખાવે કે વગેરે
કરે નહીં જરૂર નેટલી વાત કરે. (૪) જાણમાં
જાણ તરફ કાંઈ લખાવે નહીં. (૫) જોઈતી જુરી
સરત વા જુરી વાતના ચાળા પાડે નહીં. (૬) જોઈતી
જોઈતી તો તે જુલાવે. બધે કહેતી કરે નહીં.
(૭) જે કામ કરે વિચારીને છેવટ સમજીને નિરતે
કરે. જલદીથી પણ કામ બગડી જાય છે. (૮)
કાંઈ તમારાથી સલાહ લે. તો તેજ સલાહ આપે
કે જે તમે જાણી સમજતા હોય. (૯) જ્યાં સુધી
જાની શકે ત્યાં સુધી ગુસ્સાને રોકો. (૧૦) લોકોથી
આપણું કહેવું 'સાબળું' માફ કરાવી લો. નહીં
તો કેવામતમાં બહુ મુશીબત થશે. (૧૧) બીજા
જોને પણ નેક કામ બતાવતી રહે. બિલકુલ કબૂજ
કરવાની ઉમેદ ન હોય અથવા શક હોય કે એ
બુદ્ધ પહેંચાડશે તો સુપડા રહેવું દુરસ્ત છે પણ
ખોટી વાતને દિલથી ખોટી માનો અને વગર
લાચારીએ એવા માણસોથી મળો નહીં.

દિલને સાજગારવું.

બહુ ખાવાનો લોભ અને તેની
પુરાઈ તથા ઇલાજ વિષે.

પણાએક ગુન્હા પેટને વધારે પાળવાથી થાય
છે એમાં કેટલીક વાતોનો ખ્યાલ રાખો. સ્વાસ્થ્ય
ખાવાની ટેવ રાખે નહીં. હરામ શેઝી અંચા,
હંદમાં વધારે ખાઓ નહીં પણ બે ચાર લુકમાં
(કાળીયાની) ભુખ રાખીને ખાઓ એથી ઘણા
ફાયદા છે એક તો દિલ સાફ રહે છે. જેથી
પુરા તઆવાની નયમતોની ઓળખાણ થાય છે.
તેથી ખુદાતઆલાથી મોડળ તપેદા થાય છે. રજું
રિફત (નખત) અને નરમી પેદા થાય છે
જેથી દુઆ અને ઝિક્રમાં મગ પડે છે. ૩ જું
હિસમાં (મનમાં)થી મોનાઈ અને નાકરની દૂર
જયું નફસને થોડી તકલીફ હોય છે અને

સાહી ઉપર રેતી નાંખવી પણ એજ કાયદામાં
જોયું છે એ મો

તેથી ખુદાપાકનો અજાબ (સાબ) માફ આવે છે. એ
કાયદાથી નફસ ગુન્હાઓથી બચે છે. ૫ મું ગુન્હાની
રખત (વગર) આજી માફ છે કે જે તખીયત
કામને રહે છે. લોભ એથી આવે છે. તહજ્જેદ
(મખ રાંતની નમાઝ) અને બીજી ઇબાદતમાં
સુસ્તી થતી નથી ૭ મું ભુખ્યા અને લાચારો
ઉપર રહેમ આવે છે. એટલુંજ નહીં પણ હરેક
સાથે રહેમદિલ પેદા થાય છે.

વધુ બોલવાનો લોભ અને તેની બુ-
રાઈ તથા ઇલાજ વિષે.

નફસને વધારે બોલવામાં મગ પડે છે અને
એથી સેંકડો ગુન્હામાં ફંસી જાય છે જુલુ ગીબત
કાસવું, કાછને મેણું મારવા, પોતાની મેંટાઈ
બતાવવી, નકામા કાંઈ જોડે તકરાર કરવી,
અમીરોની ખુશામત કરવી, એવી હંસી કરવી કે
જેથી બીજાનો દિલ દુખે એ બધી આફતોથી
બચવું ત્યારેજ થઈ શકે છે કે જ્યાંનને રોકે
અને તેને રોકવાનો તરીકો એજ છે કે જે
વાત કહેવી હોય તે દિલમાં આવતાજ કહી નામે
નહીં-પણ પહેલાં ખુબ વિચાર કરી લે કે આ
વાતમાં કોઈ જાતનો ગુન્હો છે કે સવાબ જો તે
વાત એવી છે કે જેમાં થોડો કે વધારે ગુન્હો છે
તો બિલકુલ જ્યાંન બંધ કરી લો, જો મન
બહુજ થઈ આવે તો મનને એમ વાળો કે હમણા
થોડુંક મનને મારવું સહેલ છે અને દેઝખને
અજાબ બહુ સખત છે, જો તે વાત સવાબની
છે તો કહી દો. જો તેમાં ન સવાબ કે ન ગુન્હો
હોય તો કહે નહીં અને જો બહુજ મન થઈ
આને તો થોડુંક કહીને સુપ થઈ જાઓ દરેક
વાતમાં એ રીત વિચારતાં રહો થોડા દિવસમાં
જુરી વાત કહેવાથી એની મેજે અબ્જામો થઈ
આવશે અને જ્યાંનની સંજાળ મારે એક છલાજ
એ પણ છે કે જરૂર વગર કોઈ જોડે મળો નહીં
ત્યારે એકાંત થઈ જશે પોતાની મેજેજ જ્યાંન
સુપ થઈ જશે.

ગુસ્સાની પુરાઇ અને તેનો ઇલાજ.

ગુસ્સામાં અકલ ઠેકાણે રહેતી નથી. અને અંજનમ (ઉવટ પરિણામ) વિચારવાનું માન રહેતું નથી. તેથી જીભે ખડું ખોડું બોલાય જમાય છે. અને હાથથી પણ સખતી થઇ જાય છે. તે માટે તેને બહુ રોકવો જોઇએ, અને તેને અટકાવવાનો તરીકો એ છે કે સૌથી પહેલાં એમ કરવું કે જેની પર ગુસ્સો આબો હોય તેને પોતાની આગળથી જલદીથી દૂરથી દો. જો તે ન ખસે તો પોતે તે જગાએથી ખસી જાય પછી વિચાર કરે કે એ માણસ જેટલો દરજ્જો મારો કસુરવાન છે તેથી વધારે હું ખુદાપાકની કસુરવાન છું અને જેમ હું ઇચ્છું છું કે ખુદા તઆલા મારી ખતા માફ કરી દે, એવીજ રીતે મને પણ જોઇએ કે હું પણ તેણીની ખતા માફ કરી દઉં અને જ્યાનથી અઉઝો ખિસ્લાહ—કેટલીક વખત બોલે અને પાણી પી લે અથવા વેળું કરી લે. એથી ગુસ્સો જતો રહેશે. ફરી જ્યારે અકલ ઠેકાણે આવી જાય ત્યારે પણ જો તે કસુરપર સગ્ન દેવી વાજખી જણાય તો (અથવા તો સગ્ન કરવામાં કસુરવાનનીજ સલાહ રહેતી હોય જેમકે આપણી ઓલાદને સુધારવાની જરૂર છે અથવા તો સગ્નથી બીજાને હાયદો છે જેમકે તે માણસે બીજાપર જુલમ ગુજાર્યો હતો હવે જેની ઉપર જુલમ થયો છે તેની મદદ કરવી અને તેને મારેતો બદલો લેવો જરૂર છે માટ સગ્નની જરૂર છે) તો પહેલા ખુબ સમજી લો કે અટકી ખતાની કેટલીક સગ્ન હોવી જોઇએ જ્યારે શરૂઆત મુજબ આ બાબત વિષે પુર્ણ રીતે ખાતરી થઇ જાય તે મુજબ અમુક સગ્ન કરે શોડા નિવસ એ પ્રમાણે ગુસ્સો રોકવાથી પછી એની મેજે કાણુમાં આવી જતો અને તેજી જતી રહેશે. અને કાનો (કપટો) પણ એજ ગુસ્સાવા પદ. થાય છે, જ્યારે ગુસ્સામાં ઉપર મુજબ સંધ રો થઇ જશે કાનો પણ દિલમાંથી નીકળી જશે.

હસદ (અદેખાઇ) ની પુરાઇ અને તેનો ઇલાજ.

કોઈને ખાતો પીતો અથવા ફક્તો ધ્રુવતો (રોજ બરેજ સદતી થવી) અથવા ઇજ્જતી

આબરુ રહેતો જોઈ દિલમાં બળવું અને પરિતાપવું થવું અને હસદ કહે છે એ બહુ મોટી વાત છે. એમાં ગુન્હો પણ છે. એવા માણસની આખી જીભી તલખી (કડવાસ) ગુન્હે છે. મતલબ કે તેની દુનિયા અને દીન બન્ને મીઠાશ વગરના છે. માટે એ આફરથી નીકળવા માટે બહુ કોશીશ કરવી જોઇએ. અને તેનો ઇલાજ એ છે કે પહેલાં એમ વિચારે કે મારા હસદથી મનેજ નુકસાન અને તકલીફ છે તેને શું નુકસાન છે અને મને એ નુકસાન છે કે મારી નેકાયો બરબાદ થાય છે કેમકે હદીસમાં છે કે હસદ નેકાયોને એવી રીતે ખાઇ જાય છે કે જેવી રીતે અગ્નિ લાકડાને ખાઇ જાય છે અને તેનું કાગળુ એવું છે કે જાણે હસદ કરનારી અલ્લાહ તઆલા પર ટીકા કરે છે. ફલાણો માણસ એ લાયક નહોતો તેને નેઅમત કેમ આપી તો એમ સમજે કે તોઆહ અલ્લાહ તઆલાનો મુકાબલો કરે છે તો કેટલો ભારે ગુન્હો થશે અને તકલીફ તો ખુદશીજ છે કે હમેશાં શોક અને પરિતાપમાં રહે છે. અને જેપર હસદ કર્યા હોય તેનું કંઈ બગડતું નથી કેમકે ગમે તેટલું હસદ કરીએ તે પણ તેથી તેને મજેલી નેઅમત જતી રહેતી નથી પણ ઉગટું તેને તો વધુએ નફો થાય છે કે હસદ કરનારીની નેકાયો તેની પાસે જતી રહેશે જ્યારે એવી એવી વાતોનો વિચાર કરી લો તો પછી એમ કરવું કે પોતાના દિલપર જગાઇ કરી જે સખસ માટે હસદ આબો હોય તેની તારીફ (ખીજાએને મોઢે કરો) અને સલાહ કરો અને એમ કહો કે અલ્લાહ તઆલાનો શુકર છે કે તેની પાસે એવી એવી નેઅમતો છે અલ્લાહ તઆલા તેથી બમણી આપો. જો તે માણસથી મળવું થાય તો તેની તઅઝીમ (ઈજ્જત) કરે અને તેની સાથે નમ્રતાથી વર્તે પહેલ પહેલા એવી વર્તણૂકથી નફસને તોબણીજ તકલીફ થશે ખીમે ખીમે આસાની થઇ જશે અને હસદ જતો રહેશે.

દુનિયાં અને માલની મોહખતની પુરાઈ અને તેનો ઇલાજ.

માલની મોહખત એવી પુરી ચીજ છે કે જ્યારે એ મનમાં સમાય છે તો હક તઆલાની યાદ અને મોહખત તેમાં સમાતી નથી કેમકે એમાં માણસને હવે ! એજ ધુન લાગી રહે છે કે રૂપિયા કેવી રીતે આવે કેવી રીતે બેગા થાય છુટાં થરેણાં આવાં હોવાં જોઈએ ક્યાણી સામગ્રી શી રીતે થાય આટલાં વાજણ થઈ જાય આટલી વસ્તુઓ થઈ જાય આવાં થઈ બનાવવાં જોઈએ આવા બગીચા બનાવવાં જોઈએ મીલકતો ખરીદ કરવી જોઈએ વગેરે જ્યારે રાત દિવસ એમાંજ મન લાગેલું રહે છે તો પછી ખુદ તઆલાને યાદ કરવાની કુરસદ ક્યાંથી મળશે. એક પુરાઈ એમાં એ છે કે જ્યારે એની મોહખત દિલમાં જગી જાય છે તો મરીને ખુદની પાસે જવું તેને સાર લાગતું નથી કેમકે એવો ખ્યાલ આવે છે કે મરતાંજ આ બધો એસ (વૈભવ) જતો રહેશે અને કહી ખાસ મરતી વખતે દુનિયાથી છુટવું ખોટું લાગે અને જ્યારે તેને એમ જણાય છે કે અલ્લાહ તઆલાને દુનિયાથી છોડતી છે તો (તોખાહ-તોખાહ) અલ્લાહથી દુસ્મનાઈ થઈ જાય છે અને તેનો ખતેમાહ (છેલ્લી) આખર) કુદર પર થાય છે વળી એપણુ પુરાઈ છે કે જ્યારે માણસ દુનિયા એકઠી કરવામાં મગી જાય છે તો તેને હલાલ હરામનો ખ્યાલ રહેતો નથી. આપણું કે પારકું કંઈ સૂઝતું નથી જુઝ કે દગાની પરવા કરતો નથી બસ એજ નૈયત રહે છે કે જ્યાં ત્યાંથી મરી લેવું એટલાજ માટે હદીસનાં આગ્યું છે કે દુનિયાની માયા એ સર્વ ગુન્હાનું મુળ છે જ્યારે એ એવી પુરી ચીજ છે તો દરેક મુસલમાને કેશીય કરવી જોઈએ કે એ બલાથી બચે અને પોતાના મનમાંથી આ દુનિયાની માયાને દુર કરે તેનો એક ઇલાજ તો આ છે કે મેતને ઘણી વાર યાદ કરે અને દરેક વખતે વિચરે કે આ મને સામાન એક વખતે છોડવો પડવાનો છે તો પછી એમાં મન લગાડવું શા કામનું એટલુંજ

નહી પણ જેમ વધારે જીવ સામગ્રી તેમ તેમ છોડતી વેળા બારે પચાતાપ થશે ખીજું ધણાએ સંબંધ વધારે નહી. એટલે ધણાં જોડે મેળાપ સંબંધ લેવડ દેવડ વધારવા નહી. જરૂર કરતાં વધારે સામાન વસ્તુઓ મક્કાનો મીલકતો એકઠાં કરે નહી. કારણકે રોજગાર વેપાર દૈનિક વિશેષ ફેલાવે નહી એ સર્વ જરૂર જેટલાં અને આરામ સુધી રખે મનલાય કે દરેક સાધન થોડાં રાખે. ત્રીજું પુણ્ય ખરચી (નકામું ખરચ) ન કરે કેમકે તેમ કરવાથી આવકની લાક્ષ્ય વધે છે અને તે લોકથી બધી ખરાબી પેદા થાય છે. ૪ યુ હલક ખાવ પહેરવાની ટેવ રાખવી પ મું ગરીબોમાં વધારે એસવું.) અમીરોથી એ.છા મળતા રહેવું કેમકે તેમ તમાં મળવાથી દરેક ચીજની લાક્ષ્ય થાય છે હું જે મદાન પુરે એ દુનિયા મુકી દીધી છે તેમની હકીકત તથા વાર્તાઓ વાંચતા રહેવું ૭ મું જે ચીજ પર વધારે દિલ લાગેલું હોય તેને ખેરત કરી દે. અથવા વચી નાંખો ખુદા કરશે તો એ તદખીરોથી દુનિયાની મોહખત દિલમાંથી નીકળી જશે અને મનમાં જે લાખા લાંખા હમગો થતાં હતા કે આમ એમું કરીએ આમ સામાન ખરીદ કરીએ આપણે માટે મક્કાનો અને જાગીરા મુકી જમએ ડિગેરે જ્યારે દુનિયાની મોહખત જતી રહેશે તો એવા હમગોનો પોતાની મેળે નાશ થશે.

કંબુસપણાની પુરાઈ અને તેનો ઇલાજ

ધણાએક હકો કે જેનું અદા કરવું ફરજ અને વાજબ છે. જેમકે વેકાત. કુરબાની, ઠાઈ લાખા-રની મદદ કરવી, આપણાં ગરીબ સગાં સખ-મીઓ મ થે રિવેક કરવા, કંબુસાઈથી એ હક અદા થતા નહી એતો ગુન્હો થાય છે, એતો દી-નનું નુકસાન છે. કંબુસ માણસ બધાની નજરોમાં નીચ અને હલકો અને નકામો દેખાય છે એ દુનિયાનું નુકસાન છે એથી વિશેષ કમી પુરાઈ હેવી જોઈએ તેનો ઇલાજ (૧) માસ અને દુનિ-યાની મોહખત દિલથી દુર કરે જ્યારે તેની મો-

હવેન દિલમાંથી જતી રહેશે તો કાંઈ રીતે ક-
લુમાંથી થઈ શકવાની નથી. (૨) જે વસ્તુ આપણે
જોઈએ તે કરતાં વધારે હોય તો પોતાના દિવસ
ભર સુકીને (મનકાઠવું કરીને) તે કાઢીને આપી
દે: જોકે મનને ખમવું પડશે પણ હીમત કરીને
એ ભાગણીને સહન કરે, જ્યાં સુધી એ
કંજસાધની અસર બિલકુલ દિલમાંથી નીકળી
જાય નહીં ત્યાં સુધી એવી રીતે કરતી રહે.

નામ અને વખાણને ઇચ્છવાની પુરાઈ અને તેનો ઇલાજ.

જ્યારે માણસના દિલમાં તેની ઇચ્છા થાય છે
તો બીજાની નામના અને વખાણ સાંભળી બ-
ળાપો થાય છે અને હમદ કરે છે અને હસદની પુરાઈ
આગળ કહેવામાં આવી છે અને બીજા માણસની
પુરાઈ અને હલકાઈ મેલણી મન ખુશ થઈ જાય
છે એ પણ મોટા ગુન્હાની વત છે કે માણસ બી-
જાનું ખુશ થાહે છે. અને એક એ પણ પુરાઈ છે
કે કહીતો નામજઝ (ગેરવાજબી રીતે) નામના મે-
લવામાં આવે છે જેમકે નામના માટે શાદી વગે-
રેમાં ખુબ માલ કડાવ્યો નકામું ખરચ કર્યું
અને તે માલ કદી લાંચ ખાઈ એકઠો કર્યો અથવા
બાબુ કરજે લીધા તો એ બધા ગુન્હા કકત એ
નામના ખાતર કરવા પડ્યા. એથી દુનીયામાં નુકસાન
એ થાય છે કે એવા માણસના દુસમન અને હા-
સિદ (ઇર્ષા કરનાર) ઘણાં થાય છે તેઓ તેને હ-
મેશાં હલકો પાડવા અને બદનામ કરવા તથા નુ-
કમાન અને ઈર્ષ પહોંચાડવાની દિશમાં રહે છે
એનો ઉપાય એ છે કે (૧) પહેલાં મનમાં એમ
વિચારે કે જેઓની નબરમાં એની નામના અને
વખાણ દેખાશે તેઓ પણ રહેવાના નથી અને હ
પણ રહેવાની નથી થાડા દિવસ પછી કે.ઇ પુછશે
પણ નહીં તે પછી એવી નાશ થઈ જાય તીજ માટે
ખુશ થવું નાનાની છે બીજો ઉપાય એ છે કે કેઈ
એવું કામ કરે જે શરેઅથી ઉલટું ન હોય પણ
તે લેકાની નજરમાં હલકું અને બદનામી થઈ
જાય જેમકે ઘરમાંની બહેલી વધેલી વાસી રોટ-

* અને અરબીમાં હું મેળવું કહે છે. કત્ત

લીએ પ્રાર્થના સસ્તામાં વેચવા માટે એથી પણ
કોતી થશે.

અભીમાન અને શેખીની પુરાઈ અને તેનો ઇલાજ.

ગુરૂ અને શેખી તેને કહે છે કે માણસ પો-
તાની જાતને એમ સમજે કે ઇલામમાં કે ઇબ્રાહિ-
મમાં અથવા દીનદારી કે હવમનસમ (નાતજાતમાં)
કે માલ મિલકત કે ઇજ્જત આગર કે અકલમાં કે
કાંઈ બીજી બાબતમાં બીજાઓથી પોતે વિશેષ છે
અને બીજાઓને પોતાથી ઓછો અને હકીર
(હલકા સમજે એ મોટો ગુન્હો છે હદીસમાં છે કે
જેના દિલમાં રાઈ અરાબર અભિમાન હશે તે
જાતમાં દાખલ થશે નહીં. અને દુનિયામાં પણ
એવા માણસ તરફ લોકો દિલમાં નફરત કરે છે
અને તેના દુસ્મન થાય છે જે કે ડરને લીધે
જાહેરમાં આવજાગત કરે છે. વળી એનો
માણસ કોઈની શીખામણને માનતો નથી એ
તેમાં મોટી પુરાઈ છે, કાઢના કહેવાથી હક
વાતને પણ કબૂલ કરતો નથી પણ ઉલટું જોડું
માને છે. અને શીખામણ આપનારને નુકસાન પ-
હોંચાડવા તૈયાર થાય છે. એનો ઉપાય એ
છે કે મણસ પોતે શું છે તે વિશે વિચાર કરે
કે હું માંડી અને નાપાક પણીથી પેદા થ-
એલી છું બધી ખુશીઓ આલ્લાહ તઅલાની આ-
પેલી છે જે તે છત્કે તો હમણાં બધી લઈ લે
તો પછી શેખી શાપર કરે આલ્લાહ તઆ-
લાની મોઢાઈને સાંભરે તે વખતે પોતાની મોટા-
ઈને ભુલી જશે અને જેને તેણે હકીર સમજ્યો
છે તેની સામે આજુબુજી વરતે અને તેની ઇ-
જ્જત કરે એટલે કે બીજા દિલમાંથી નીકળી જશે.
જે બીજી વધારે હીમત ન હોય તો પોતાની ઉપર
એટલી વાત નકકી કરી લે કે જ્યારે કાંઈ નાના
દરજાનો માણસ મળે તો પહેલાં પોતેજ સલામ
કરીશું. ખુદ કરશે એ એથી પણ મનમાં બહુ
આનંદ આવી જશે.

ઈતરાવવાની અને પોતાની (જાતને) શ્રેષ્ઠ સમજવાની ધુરાઈ અને તેનો ઇલાજ.

જે કાંઈ પોતાને સારો સમજી અથવા લૂગડાં કે ધરણી પહેરી ઇતરાઈ કરી તે બીજાઓને ધુરી કે ઝોળી નહીં સમજી તો પણ એ વાત ખોટી છે. હઠીસમાં છે કે એ ખસલત દીનને બરબાદ કરે છે, અને એમ પણ છે કે એવો માણસ પોતાને (પોતાના દેહને) શણગારવાની ફિકર કરતો નથી. કેમકે જ્યારે પોતાને સારી સમજ છે તો તેને પોતાની ધુરાઈથી કંઈ જણાશે નહીં એનો ઉપાય એ છે કે આપણી એઓને જોતા રહેવું અને વિચારતા રહેવું અને એમ સમજવું કે જે ગુણો મારામાં સારા છે તે ખુદ પાકની નેઅમત છે. મારી કાંઈ પ્રવિણતા નથી એમ વિચારી ખુદ તઆલાનું શુકર કરતા રહેવું અને દુઆ કરવી કે અલ્લાહ તઆલા એ નેઅમતોને મળાડે નહીં.

નેક કામ દેખાડવા માટે કરવાની ધુરાઈ અને તેનો ઇલાજ.

એ દેખાવ કેટલીક તરેહનો હોય છે. કાંઈ વખતે સાફ જાણનથી થાય છે કે અમે આટલું કુરઆન પઢ્યા અમે રાત્રે ઉઠ્યા હતા. કાંઈ વખતે બીજા વાતોમાં મગેલો હોય છે. જેમકે કંઈ બદલુએ વિષે વાત નીકળી હતી અને કાંઈએ કહ્યું કે નહીં સાહેબ એ બધી વાતો બૂલભરેલી છે. અમારી સાથે તો આવી રીતે વર્તવા હતા તો હવે વાત તે કંઈ બીજી જ હતી પણ એમાં જ એ વાત પણ બધાએ જાણી લીધી કે એવણે હજ કરેલ છે. કાંઈ વખતે કામ કરવાથી થાય છે. જેમકે દેખાડવાની નૈયતથી. બધાની રૂબરૂ તસખીહ લઈ ખેસી ચાઈ, અથવા કાંઈ વખતે કામને શણગારવાથી થાય છે જેમકે કાંઈને ટેવ હોય છે કે હંમેશા કુરઆન પઢે છે પણ માર બીઓની સાથે બનાવી બનાવીને પઢવું શરૂ કરી દે. કાંઈ વખતે સુરત સિકલથી થાય છે જેમકે આખા મોઝીને માથું નસાવી ખેસી ગઈ નથી જોનાર સમજે કે બહુ

અલ્લાહવાલી છે. દરેક વખતે એજ ધ્યાનમાં મગેલ છે. રાત્રે બહુ જાગેલી છે જાગને લીધે આખા બધા થઈ જાય છે. એવીજ રીતે એ દેખાવો કંઈ તરેહનો થાય છે, મમે તે પ્રકારનો હોય બહુ ખોટો છે. જે નેક કામો એવી રીતે દેખાવ માટે કરેલ છે તે માટે કેવામતને દહાડે સવાબને બદલે ઉલટું દોઝખનો અજબ થશે એનો ઇલાજ એજ છે કે જે ઉપર નામ અને વખાણનો ઇલાજ લખી ચૂક્યા છીએ. કેમકે દેખાવની મતલબ એવીજ હોય છે કે મારી નામના અને વખાણ થાય.*

જરૂરી જણાવવા એમ વાતો.

ઉપર જે ધુરી વાતોનો ઇલાજ બતાવવામાં આવ્યા છે તે મુજબ એ ચાર વાર વર્તવાથી કામ ચાલે એમ નથી. અને એ ધુરાઈઓ દૂર થતી નથી જેમ કે ગુસ્સાને એ ચાર વાર રોકવાથી કંઈ એ રોગની જડ જતી નથી. એકાદવાર ગુસ્સો ન આવ્યો તો તેથી એમ ધોકામાં આવવું નહીં કે મારું મન શુદ્ધ થઈ ગયું. એ માટે તો બહુ દિવસો મુઘી એ ઇલાજ મુજબ વર્તવું જોઈએ, અને જ્યારે ગફલત થઈ જાય ત્યારે અફસોસ અને પરતાવો કરે અને આગળ માટે ખ્યાલ રાખે. મુદતો વિત્યા બાદ ઇન્શા અલ્લાહ તઆલા એ ધુરાઈઓની જડ જતી રહેશે.

* (રીયા) એટલે દેખાડવાનેજ લીધે જે કામ કરવામાં આવ્યું હોય તેનેજ બહુ પુરું કહે છે, અને કમીનાવણ છે. પણ આપણે કોઈ સાફ કામ કરવાલા ગયા અને દિલમાં તેના વીશે વસવસો થયા કે મને જોનાર સાંભળનાર મારી વખાણ કરશે. તો એ એની કાઈ પરવા કરો નહીં અને તે કામ છોડો નહીં. કારણ આ જીવતાની ખિયાલ છે, અને તમને સારાં કામોથી રોકવા માટે છે. માટે જ્યારે એમ થાય ત્યારે એમ હીલમાં સમજી લેવું કે અલ્લાહને રાજ રાખનારા મારા કરનાર દુન્યામાં બધાં મોટા મોટા છે. હું તો તે મુકાબલામાં કાંઈ કરી શકતી નહીં અને એના વિષે ખુદાપાકને શુકર કરે કે તેણે એનીતેરીફ આપી છે. અથ. એ. રહમાન. મેનેજર ડું

એક બીજી જરૂરી કામની વાત.

મનની અંદરની જે જે છુરાછુઓ છે અને હાય પથથી જેઠેલા ગુન્હા થાય છે તેના છલા-બનો એક આસાન તરીકા આ પથ છે કે જ્યારે નહસથી કંઈ સરારત અને છુરાછ અથવા ગુન્હાનું કામ થઈ જાય તો તેને કંઈ અળ આપતાં રહેવું જોઈએ અને જે જાતની સળ સહેલી છે. કે જે દરેક માણસ કરી શકે છે, પહેલી એક પોતાને માથે કંઈક આનો જે આના કે રૂપિયા જે રૂપિયા શક્તિ મુજબ દંડ તરીકે નક્કી કરે. જ્યારે જ્યારે કંઈ છુરાછ થઈ જાય કે તે મુજબની દંડની રકમ ગરીબોને વહેંચી આપે. ફરી જે તેમ થાય તો તેમ કરે. ફરી બીજી સળ એ છે કે એક વખત અથવા જે વખત ખાવાનું ખાય નહીં ઈન્દ્રિયાઅલ્લાહ ઉમેદ છે કે જે કોઈ એ સળઓને નિભાવશે (તે મુજબ કરશે) તો બધી છુરાછઓ દૂર થઈ જશે આગળ સારી વાતોનું ધ્યાન છે જેથી દિલ સુધરશે.

તોબાહ અને તેનો તરીકો.

તોબાહ એવી ઉમદા ચીજ છે કે તેથી બધા ગુન્હા માફ થઈ જાય છે. અને જે માણસ પોતાની હાલતનો વિચાર કરશે કે કોઈ કોઈ વખતે અચૂક ગુન્હો ખતી જાય છે તો જરૂર તોબાહને જરૂરી વાત સમજશે. તે મેળવવાનો તરીકો એ છે કે કુરઆન અને હદીસમાં જે જે ગુન્હાઓ ઉપર અળખને માટે દરાવવામાં આવ્યા છે તેને યાદ કરે. અને વિચાર કરે જેથી દિલ દુખશે અને તે વખતે જોઈએ કે જખાનથી પથ તોબાહ કરી લે અને જે રોજ નમાઝ વગેરે કળ થયાં હોય તેને કળ પથ કરે. જે બંદાઓના હકો તોડ્યા હોય તો તે માટે બંદાઓથી માફ કરાવી લે અથવા તો તેમના હક અદા કરે. અને જે એવાજ ગુન્હા હોય તે માટે ખૂબ દિલગીરી (જાળાપો) કરે અને રડવા જેવું મોં કરી ખુદા તઆલાથી ખુબ માફી માગે.

ખુદા તઆલાથી ડરવું અને તેનો તરીકો.

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું છે કે મારાથી ડરો. ખોદ એવી સારી ચીજ છે કે માણસ તેને લીધે ગુન્હાઓથી બચે છે. એનો તરીકો એજ છે કે જે તોબાહને માટે કહેવામાં આવ્યો છે, ખુદા તઆલાના અળખને યાદ કરે અને વિચાર કરતી રહે.

અલ્લાહ તઆલાથી ઉમેદ રાખવી અને તેનો તરીકો.

અલ્લાહ તઆલાએ ફરમાવ્યું છે કે હકતઆલાની રહમતથી નાઉમેદ થાઓ નહીં. અને ઉમેદ એવી સારી ચીજ છે કે એથી નેક કામે માટે ઉત્સાહ વધે છે. અને તોબાહ કરવાની હીમત થાય છે. એનો તરીકો એ છે કે અલ્લાહ તઆલાની રહમતને યાદ કરે અને વિચારતી રહે.

સખર અને તેનો તરીકો.

મનને દીનની બાબતપર પાખંદ રાખવું અને દીનની વિરૂદ્ધ મનથી કોઈ કામ થવા દેવું નહીં. એને સખર કહે છે. અને એના કેટલાક પ્રસંગ છે એક મોકો (પ્રસંગ અથવા વખત) એ છે કે માણસ અમન એનની હાલતમાં હોય ખુદા તઆલાએ તન્દુરતી આપી હોય માલ દોલત છ. જ્યત આખર નોકર ચાકર આલ ઓલાહ ધરખાર સરસામાન આખ્યા હોય એવા વખતનો સખર એ છે કે મગજ ખરાબ ન થાય. ખુદા તઆલાને બૂલી જાએ નહીં. મરીબોને હકીર (હલકા) સમજે નહીં. તેમની સાથે નરમી અને એહસાન કરતી રહે. બીજો મોકો ઇબાદતનો વખત છે કે તે વખતે નહસ (મન) આંખસ કરે છે. જેમકે નમાઝ માટે ઉઠવામાં, અથવા તો મન કંલુસાઈ કરે છે જેમ કે જકાત ખેરાત વગેરે આપવામાં એવા વખતે તથા જાતના સખરની જરૂર છે. એક તો ઇબાદતની પહેલી કે-નૈયત દુરંત રાખે કે મનની કોઈ મરજ ન હોય બલકે અલ્લાહને

વાસ્તેજ તે કામ કરે, બીજું ઇલાદતની વખતે કમ હીંમત થાએ નહીં જેવી રીતે ઇલાદતનો હક છે તે મુજબ બરાબર અદા કરે ત્રીજું ઇલાદતની પછી કે કોઈની રૂબરૂ તે વિષે વાત કરે નહીં ત્રીજો મોકો ગુન્હાનો વખત છે તે વખતનો સખર એ છે કે મનને ગુન્હાથી અટકાવે. ચોથો મોકો તે છે કે કોઈ માણસ એને તકલીફ પહોંચાડે કે ખુરા ભલો કહે તે વખતનો સખર એ છે કે બદલો લે નહીં ખા-સોસ થઈ જાય. પાંચમો મોકો મુસીબત અને બીમારી કે માલનો તુકસાન અથવા કોઈ નજીકના વહાલા સમાનું મરણ છે. તે વખતનો સખર એ છે કે જીભથી શરેઅથી ઉલટું બોલે નહીં, ખ્યાન કરીને રડે નહીં, બધી જાતનાં સખરનો તરીકો એ છે કે એ બધા મોકાના સવાબોને યાદ કરે, અને એમ સમજે કે એ બધી વાતો મારા ફાયદાને માટે છે. અને વિચારે કે બેસબરી કરવાથી તકલીરનું લખેલું કંઈ ટાળવાનું નથી તો પછી નકામું સવાબ શા માટે બોલું જોઈએ.

શુકર અને તેનો તરીકો.

પ્રુદાતઆલાની નેઅમતોથી ખુશ થઈ પ્રુદા-તઆલાની મોહબ્બતનું દિલમાં પેદા થવું અને તે મોહબ્બતથી એ શોખનું થવું બ્યારે તે અમને એવી એવી નેઅમતો આપે છે તો તેની ખુબ ઇમાદત કરો અને એવી નેઅમતો આપનાર ના હુકમ નહીં માનવા એ બહું શરમની વાત છે એ ખુલાસો શુકરનો છે. એનો ખુલ્લું છે કે બ્યારે બંદા ઉપર દરેક વખતે અસ્લાહ તઆ-લાની હજારો નેઅમતો છે. જે કોઈ મુસીબત પશુ છે તો તેમાં એ બંદાનોજ ફાયદો રહેલો છે તો તે પશુ નેઅમત છે. બ્યારે દરેક વખતે ને-અમતો છે તો દરેક વખતને દિલમાં ખુશી અને મોહબ્બત પશુ રહેવી જોઈએ અને કદીએ પ્રુદા તઆલાના હુકમ મુજબ પાળવામાં કમી કરવી જો-ઈએ નહીં. એનો તરીકો એ છે કે હમેશાં પ્રુદા તઆલાની નેઅમતોને યાદ કરતાં રહેવું અને વિ-ચાર કરતાં રહેવું.

પ્રુદાતાઆલાપર ભરોસો રાખવો અને તેનો તરીકો.

એ દરેક મુસલમાનના જાણવાનાં છે કે પ્રુદા તઆલાના ધરાદા વગર કોઈ જાતનો નફો કે તુક-સાન થઈ શકે એમ નથી તો એ વાત બર-રતી છે કે જે કામ કરે તેમાં પોતાની તદખીર પર ભરોસો કરે નહીં. પ્રુદા તઆલાપરજ ન-બર રાખે. અને કોઈ મખલુક (પેદા થએલી વસ્તુ)થી વધારે આશા રાખે નહીં કોઈથી બહુ ડરવું પશુ નહીં એટલું સમજી લે કે પ્રુદાની મરજી વગર કોઈ કંઈ કરી શકતું નથી. કે જેને ભરોસો અથવા તવકકુલ કહે છે. એનો તરીકો એજ છે અસ્લાહ તઆલાની કુદરત અને હિકમત (કાપશ્ય) ને અને મખલુકના નાસ્તીજ થવાને ખુબ વિચારે અને યાદ કર્યાં કરે.

પ્રુદાતઆલાથી મોહબ્બત કરવી અને તેનો તરીકો.

અસ્લાહ તઆલાની તરફ મનનું ખેંચાવું અને અસ્લાહ તઆલાની વાતોને સાંભળી અને તેમના કામોને જોઈને મનને રસ પડે (સાફ લાગે મજા પડે) એ મોહબ્બત છે. એનો તરીકો એ છે કે જેમ બને તેમ અસ્લાહ તઆલાનું નામ બહુજ લેતા રહેવું અને તેમની ખુબીઓને યાદ કરતા રહેવું અને બંદા સાથે તેમને જે મોહબ્બત છે તે પર વિચારના રહેવું.

પ્રુદાતઆલાના હુકમપર રાજી રહેવું અને તેનો તરીકો.

બ્યારે મુસલમાનને એમ બજાવું છે કે જે કંઈ પ્રુદાએ તઆલાની તરફથી થાય છે તે બ-ધામાં મુસલમાનનો ફાયદો અને સવાબ છે. તો દ-રેક વાતપર રાજી રહેવું જોઈએ. અભરાય નહીં-કે સિકાયત અથવા તે વિષે ચર્ચા કરે નહીં એનો તરીકો એ છે કે ધનસાન એ વાતપર વિચાર કરે કે જે કંઈ થાય છે બહું સારું થાય છે.

સાચી નૈયત અને તેનો તરીકો.

દીનનું જે કામ કરો તેમાં કંઈ દુનિવાનો સવાઈ મરજ ન હોવી જોઈએ. તેમાં દેખાવની કે એવી બીજી કોઈ નૈયત ન હોવી જોઈએ. જેમકે કોઈનું પેટ ભારે (પેટમાં ભરેલું) હોય હજમ ન થવું) હોય અને એમ કહે કે ચાલો રોજો રખાયો રોજને રોજો થશે અને પેટ હલકું પડી જશે. અથવા તો નમાઝના વખત થતાં પહેલાંથી વોળું હોય પણ મરમી હોય તો એમ જાણે કે ચાલો તાલું વોળું કરી લખએ કે વોળું પણ તાલું થઈ જશે અને હાથ પગને ઠંડક પહોંચશે અથવા તો કોઈ સવાઈની આપે કે તેના માંગવાથી છૂટયા અને બલા ટળા એ બધી વાતો સાચી નૈયતથી ઉલટી છે. એનો તરીકો એ છે કે કામ કરવા પહેલાં ખુબ વિચાર કરી લે જે કોઈ એવીજ વાતના અંદર મેલ (બેળ-એળ) હોય તો તેથી દિલ સાફ કરીશો.

મોરાકખાહ એટલે દિલથી ખુદાનું ધ્યાન ધરવું અને તેનો તરીકો.

દિલમાં હમેશા ધ્યાન રાખો કે અલ્લાહ તઆલાને મારી બધી હરીકાતની ખચર છે. જાહેરી અને દિલની અંદરની હકીકતની પણ ખચર છે જે જોઈ કામ હશે અથવા તો જોડો ખપાલ પેદા થશે તો કદાચ અલ્લાહ તઆલા દુનિયામાં અગર તો આખેતરમાં અજમ કરશે. બાજુનું ખપાહતની વખતે દિલમાં એમ ધારે કે અલ્લાહ તઆલા મારી ખપાહતને જોઈ રહ્યા છે. માટે સારી પેઠે કરવી જોઈએ. એનો તરીકો એજ છે કે હમેશાં એ વાતનો ધણીવાર વિચાર કરે થોડા દવસમાં એનો ધ્યાન બંધાઈ જશે. પછી ખુદા કરશે તો સેનાથી કોઈ કામ ખુદા તઆલાની મરજથી ઉલટું નહીં થવા પામશે.

કુરઆને મજીદ પઢવામાં દિલ લગાડવાનો તરીકો.

કાપદાની વાત છે કે જે કોઈ બીજને કહે કે બેઉં થોડું કુરઆન શરીફ પઢી જતાવો. જોઈએ છીએ કે કેવી રીતે પઢે છે તો બધાં સુધી બની શકે છે ત્યાં સુધી ખુબ ધ્યાન રાખીને બનાવીને સંભળીને

પઢવામાં આવે છે. તો એમ કરવું જોઈએ કે જ્યારે કુરઆને શરીફ પઢવાનો ઇરાદો કરો ત્યારે પહેલાં દિલમાં એ વિચાર કરી લો કે જાણે અલ્લાહ તઆલાએ અમને પઢવાની ફરમાશ કરી છે. અમને સંભળાવો કેવું પઢે છે. અને એમ સમજે કે અલ્લાહ તઆલા સારી પેઠે સંભળી રહ્યા છે. અને વળી એમ સમજે કે માજુસની આમળ ખુબ બનાવી શબ્દગારી પઢીએ છીએ તો અલ્લાહ તઆલાના ફરમાવથી પઢીએ છીએ ત્યારે તો ખુબ સંભાલી સંભાલીને પઢવું જોઈએ, એ બધું વાતોનો વિચાર કરી પઢવું શરૂ કરો. અને જ્યાં સુધી પઢતાં રહો અને ખ્યાલ મનમાં રાખો. જ્યારે પઢવામાં બગાડ થવા માટે અથવા તો આમ તેમ લમવા લાગે થોડીવાર માટે પઢવું મોકૂફ રાખે અને હિપલીજ વાતોને વિચારવું શરૂ કરે ખુદા કરશે તો એ રીતથી સુખ અને બરાબર પઢાશે અને દિલ પણ તે તરફ લાગેલું રહેશે. જે એક મુદત સુધી એવીજ રીતે પઢતી રહેશે તો પછી સહેલાઈથી દિલ લાગવા માંડશે.

નમાઝમાં દિલ લગાડવાનો તરીકો.

એટલી વાત તો યાદ રાખો કે નમાઝમાં કોઈ કામ કંઈ પઢવું ઇરાદા વગર ન થવું જોઈએ. પણ દરેક કામ ઇરાદાપૂર્વક અને વિચારથી થવું જોઈએ. જેમકે અલ્લાહો અકબર કહી રહ્યાને જ્યારે ઉભા થાઓ તો દરેક શબ્દ પર એમ વિચાર કરો કે હું હવે સુખ્દાનક-સ્લા હુમ્મ પઢી રહી છું પછી વિચારો કે વ એ હરેક કહી રહી છું. પછી ધ્યાન રાખો કે હવે વ તબારકરમુક મોઢેથી નીકળી રહ્યું છે એવી રીતે દરેક શબ્દ પર જુદો જુદો ધ્યાન અને ઇરાદો કરતા જવું. અલ્લાહ મોહ અને સૂરતમાં પણ એમજ કરો. પછી રકૂઆ (વાંકા વળવું) તે પણ એવીજ રીતે દરેક વખતે સુખ્દાન રખાવિયલ અઝીમને વિચારી વિચારીને બોલી મતલબ કે મોઢેથી જે કંઈ બોલો તેજ તરફ ધ્યાન પણ રાખો. પદા કરશે તો એમ કરવાથી નમાઝમાં કોઈ તરફ ધ્યાન નહોતો જાય નહીં. પછી થોડા દિવસોમાં સહેલાઈથી મન લામવા માંડશે અને નમાઝમાં મજબૂત પડશે.

પીરી મુરીદીનું ખ્યાન.

મુરીદ બનવાથી કેટલાક કામદા છે, એક કામદા એક દિવસે સમારવાના જે તરીકા હિપર લખેલા છે તે મુજબ કરવામાં આવી અક્ષરથી કાંઈ વખત બીજા થઈ જાય છે. તો પીર તે માટે ઠીક રસ્તો બતાવી દે છે ખીજી કિતાબમાં વાંચનાથી આટલી અસર થતી નથી જેટલી કે પીરના જીવનવાળી થાય છે એકેતો તેની અરકત થાય છે. જાણી એ પણ ડર રહે છે કે જે કાંઈ નેક કામમાં કમી કરી અથવા કાંઈ ખોટી વાત કરી તો પીર આગળ શરમાવું પડે ત્રીજું પીર જેડે મોહનપત અને એમતેકદ (મરાસો) થઈ જાય છે અને એમ મન થાય છે કે જે તેમનો તરીકા છે તે મુજબ આપણે પણ ચલાવું જેમ એ ચોથું જે પીર શીખામણ આપતાં સખતાઈ કરે કેયુસ્સો કરે છે તો ખેટુ લાગતું નથી. પછી તે શીખામણ મુજબ અમલ કરવામાં વધારે કાર્શિસ થઈ જાય છે ખીજા પણ કેટલાક કામદા છે. જેમની હિપર પુદા તઆલાની મહેરબાની થઈ જાય છે તેમને તે મળે છે. અને મળવાથી તે જણાય છે. જે મુરીદ થવાનો વિચાર થાય તો આ વાતોનો વિચાર કરી લેવો કે જે પીરમાં આ વાતો ન હોય તેના મુરીદ થાઓ નહીં પહેલું એકે તે પીર દીનના મસઅલા જણુતો હોય. શરેઅથી અજાણુ હોય નહીં ખીજું તેનામાં કાંઈ વાત શરેઅથી બિલ્લી હોય નહીં જે અહીંદાઓ આ કિતાબના પહેલા લાગમાં તમે વાંચ્યા તેવા તેના અહીંદા હોય. જે જે મસઅલા અને મનને સુધારવાના તરીકા આ કિતાબમાં તમારા વાંચવા માં આબ્યા તેથી કાંઈ સીતે તેનામાં કાંઈ હોય નહીં ત્રીજું કમાવા તથા ખંવા પીવા માટે પીરી મુરીદી કરતો હોય નહીં ચોથું તે કાંઈ એવા જુજુરગને મુરીદ હોય કે જેને બધું જાણે સારા કાંકા જુજુરગ સમજતા હોય વાંચ્યું તે પીર ને પણ સારા કાંકા સારા કહેતા હોય. છડું તેની તઅબીમમાં

એવી અસર હોય કે દીનની મોહનપત અને શીખ વેદા થઈ જાય. એ વાત તેના ખીજા મુરીદની હાલત જેવાથી જણાઈ આવશે. જે હસ મુરીદમાં વાંચ છે પણ સારા થાય તો જમજવું કે એ પીર અસર કરનાર છે. અને એકાદ મુરીદના ખોટા હોવાથી શક લાવવે નહીં. અને તમે જે સાંભળ્યું હશે કે જુજુરગેથી અસર થાય છે, તે અસર એજ છે, ખીજા અવરોને નહીં જોવી. જેમકે અમુક પીર જે કહી દે છે તેજ મુજબ થાય છે, તે એક છું કરી દે છે તો ખીમારી દર થઈ જાય છે. તે જે કામ માટે તઅબીજ આપે છે તો તે કામ મરજી મુજબ થઈ જાય છે. તે એવી તવજી. જેક (દિલનો અસર) આપે છે કે માણસ લોટપેટ થઈ જાય છે. એવી અસરથી કહી ઘોઠા ખાંવા નહીં સાવજી તે પીરમાં એવી વાત હોય કે દીનની શીખામણ કહેવામાં મુરીદની શરમ રાખતો નહોત્ય નકામી વાતથી અટકાવતો હોય જ્યારે કેઈ એવો પીર મળી આવે અને જે તમે કુંવારી હોવ તો માખાપને પૂછી અને જે શાદી થઈ ગઈ હોય તો ખા. વાંદને પૂછીને સાગી નૈયતથી એટલે ફકત દી. નના દુસ્ત કરવા ન ધરાણી મુરીદ થઈ જાય અને જે એ લોકે કંઈ મસઅલત (કામદા) થી રજા ન આપે તો મુરીદ થવું ફરજ તે હેજ નહીં મુરીદ બને નહીં. અલપતાં દીનની રાફ પર આજીવું ફરજ છે મુરીદ થવા સિવાય પણ તે મુજબ ચલાવતાં રહો.

હવે પીરી મુરીદી વિષે કેટલીક બાબતો ખતાવવામાં આવે છે.

(૧) પીરનો ખૂબ અદબ રાખે. અલાફતુ નામ લેવાનો તે જે તરીકા ખતાવે તેને બરાબર નિજાવવું તેના સંબંધી એવા એમતેકદ (મરાસો) કરે કે મને જેટલો કાંકા દિલ દુસ્ત કરવને એનાથી પહેલી શકે છે. તેટલો આ જમાનાના કાંઈ જુજુરગથી પહોંચી શકશે નહીં. (૨) જો મુરીદનું દીન સારી પેઢે દુસ્ત

અર્થાત્ અર્થે નથી અને એટલામાં જો પીરનું
મોત થાય તો બીજા કામીના પીરના જેમાં
ઉપરની સર્વ વાતો હોય તેના મુરીદ યથા જન્ય
(ક) કોઈ કિતાબમાં કંઈ વચ્ચે કે કંઈ ફકીરીની
વાત વાંચી તે રીતે આપણી અક્ષરથી કંઈ કરવું
નહી, પીરને પુછી લેવું. અને જે કંઈ નવી
વાત સારી કે નહારી દિલમાં પેદા થાય કે કંઈ
તેજા ધરાદો થાય પીરને પુછી વાંચે ચવું. (ખ)
પીરની આગળે પણ પરદો કરવો અને મુરીદ
ચતી વખતે પણ પીરના હાથમાં હાથ આપે નહી
રમાલ અથવા કંઈ લુગડાંથી અથવા તો ખાલી
જપાનથી પણ મુરીદ થવું દુરસ્ત છે. (પ) જે ભુલથી
કોઈ (શરેઅથી ઉલટા) પીરની મુરીદ યથા જન્ય
અથવા તો પહેલાં તે માલુમ સારો હતો અને હવે
બગાડી ગયો તો મુરીદી તોડી નાંખે અને કોઈ સારા
ભુતુરગોની મુરીદ યથા જન્ય. પણ જે કોઈ હલકાં વાત
કદી કદાપિ યથા જન્ય તો એમ સમજવું કે આખર
એ મજા માલુમ જાત છે ફરિશતો તો છેજ નહીં
એનાથી ભુલ યથા ગઈ કે જે તોચાહ કરવાથી
માફ યથા શકે છે. જરા જરા વાતમાં એવતેકાદ
ખરાબ કરે નહી અલગત જે તે કોઈ નહારી
વાતપર અડીજ જેસે તો મુરીદી તેડી નાંખે (ફ)
પીરને હ મેશા આપણા બધા હાલની ખખર છે,
એમ સમજવું ગુન્હો છે. (ગ) ફકીરીની જે એવી
કિતાબો છે કે તેની જાહેર મતલબ શરીઅત વિરુદ્ધ
હોય તે કદી જુએ નહીં. એવીજ રીતે જે શરેઅર
અશઅર (કવિતા મઝલ બગેરે) શરેઅથી ઉલટી
હોય તેને પણ કદી મોટેથી બોલે નહીં (ઠ) કેટલાક
ફકીરો કહે છે કે શરેઅનો રસ્તો બીજો છે. અને
ફકીરીનો માર્ગ બીજો છે એવા ફકીરો ગુમરાહ
(માર્ગ ભુલેલા) છે એમને જૂઠા સમજવા ફર-
જ છે. (દ) જે પીર કોઈ વાત શરેઅથી ઉલટી
ખતાવે તે પ્રમાણે ચાલવું દુરસ્ત નથી. જે (પીર)
તે વાત માટે હક કરે તો મુરીદી તોડી નાંખી
(૧૦) જે અલાહનું નામ લેવાની બરકતથી દિલમાં
કંઈ સારી હાલત પેદા થાય અથવા સારા ખવાય

આવે જનમલિમાં કોઈ અવાજ કે સેશની દેખાય
તો આપણા પીર સિવાય બીજાની આગળ એ
વિષે કંઈ જાહેર કરવું નહીં અને પોતાના વઝી-
ફા કે જિકરોની વાત પણ કોઈ આગળ કરવી
નહીં. કેમકે જાહેર કરવાથી તે ફેલતુ જતી રહે છે
(૧૧) જે પીરે કંઈ મઝીફા કે વઝકર ખતાવ્યું હોય
અને એક મુદત સુધી તેની અસર કે મજા દિલપર
જણાય નહીં તો તેથી મન ઉતારવું કે પીરનો
એવતેકાદ દિલમાંથી ઉડાડી દેવો નહીં પણ એમ
સમજવું કે મોટી અસર એજ છે કે અલાહનું નામ
લેવાનો દિલમાં ધરાદો પેદા થાય છે, અને તેથી તેક
કામની તોશીક થાય છે. અને એવી અસર માટે
મનમાં કદી વિચાર ન લાવવો કે મને ખવાયમ
ભુતુરગોની જિયારત થયાં કરે કે મને થનારી વાતો
વિષે અગાઉથી ખખર પડી જાય, મને ખુબ
રહતું આવ્યાં કરે, મને ખખાલતમાં બેહરશી થઈ
જાય કે બીજા મીજની ખખરજ ન રહે. કોઈ કોઈ
વખતે એ વાતો પણ થઈ જાય છે, અને કદી
નથી પણ રતી. જે યથા જન્ય તો ખુદા તઆલાને
શુકર બખતી લાવે. અને ન થાય અથવા
થયા પછી એછી યથા જન્ય કે ચતી બંધ પડી
જાય તો ગમ કરે નહીં. અલગત જે (ખુદા ન કરે)
શરેઅની પાપાંદીમાં કંઈ કમી થઈ જવા માટે
અથવા ગુન્હો થવા માટે તો એ વાત ગમ કરવા
જેવી છે. હીંમત કરીને જલદીથી પોતાની હાલત
સુધારે અને પીરને ખખર આપે અને તેઓ જે
ખતાવે તે પર અમલ કરે (૧૨) બીજા ભુતુરગોની
કે બીજા ખાનદાનની શાનમાં જે અદબી કરે નહીં
અથવા બીજાના મુરીદોને એમ કહે કે નહીં
અમારા પીર તમારા પીરથી મોટા છે અથવા
અમારે ખાનદાન તમારા ખાનદાનથી મોટું છે.
એવી નકામી વાતોથી મનમાં અંધાર પેદા થાય છે
(૧૩) જે આપણી પીર બેહન (આપણા પીરથી
મેશીફ થયલી) ઉપર પીરની મહેરબાની વધારે
થાય અથવા તેણીને વઝીફા કે જીકરથી વધારે
ફરપદો થાય તો તે પર હસદ (અદેખાઈ) કરે નહીં

મુરીદે એટલું જ નહીં માથું દરેક મુસલમાનને હમેશાં એવી રીતે રાત દિવસ રહેવું જોઈએ.

(૧) જરૂર જેટલો દીનનો ઇશ્તિયાદ હાંસીવ કરવો જોઈએ. પછી તે ગુને તેમ કિતાબ અથવા તો આશીર્વાદી પૂછી પાછીને (૨) બધા શુદ્ધાઓથી બચે. (૩) જો કંઈ શુદ્ધો થઈ ગય તુરત તો બહાર કાઢે. (૪) કોઈનું કંઈક હક રાખે કે કોઈને જીએ કે હાથે કરીને ઇર્જા પડે આડે નહીં કોઈની શુરાષ્ટ્ર કરે નહીં. (૫) માલની મોહાબ્જત અને નામની ઇશ્તિયાદ રાખે નહીં. અને બહુ સરા લુગ્ઝાં કે ખાશ પીવાની ફિકરમાં રહે નહીં (૬) જો કોઈ લુલમારે ટોકે તો પોતાની વાતને નિભાવે નહીં તુરત માની લે અને તોખા કરી લે. (૭) બહુજ જરૂર વગર સરૂર કરે નહીં. સફરમાં ધણી વાતો જેએફતિયાતીની થાય છે. (ધણી વાતોની સંભાળ રહેતી નથી) ધણી નેક કામો છૂટી ગય છે. વજીદમાં ખસલ પડે છે વખત ઉપર બરાબર કામ થતું નથી (૮) બહુ હસવું બેલવું નહીં. ખામ કરીને નામહરમ (જેથા પડેદો રાખવા જોઈએ) જોડે છૂટથી વાન કરવી નહીં. (૯) કોઈથી લડાઈ ટોટા કરે નહીં. (૧૦) હમેશાં શરેઅતે ખ્યાલ રાખે (૧૧) ઇમાદતમાં સુસ્તી કરવી નહીં (૧૨) વજારે વખત એકાતમાં રહે (૧૩) જો બીજાઓથી મગવું પડે તો આજીજથી રહે. બધાની સેવા કરે પોતાની મેદાઈ ખતલાવે નહીં. (૧૪) અને અમીરથી તો બહુજ ઓછું મગતા રહેવું (૧૫) બદદીન લોકોથી દૂર નાસવું. (૧૬) બીજાઓની એમ શીશવી નહીં, કોઈ ઉપર બદ શુમાન ન થવું પોતાની એમોને જોતાં રહેવું અને તેને (એકાતમાં સમજવી) સુધારતા રહેવું. (૧૭) નમાઝને સારી પેઠે બરાબર રીતે અદા કરવાનો ખુબ ખ્યાલ રાખવો. (૧૮) દિલ અથવા જીભથી હમેશાં અલ્લાહની યાદમાં રહેવું કોઈ વખતે આદિશ

રહેવું નહીં. (૧૯) જો અલ્લાહના નામમાં મગ્ન પડે કે મગ્ન મુશ થાય તો અલ્લાહ તઆલામાં શાર કરવો. (૨૦) નરમીથી વાત કરે. (૨૧) બધા કામોને લીધે વખત મુકરર કરે અને બરાબર તેજ મુજબ કરે. (૨૨) જો કંઈ દિલ શીરી કે ગમ આવી પડે તો એમ સમજે કે અલ્લાહના તરફથી છે તેથી પરેશાન થાય નહીં અને એમ સમજે કે એમાં મને સવાખ મળશે. (૨૩) હમેશાં મનમાં દુનિયાનો હિસાબ કિતાબ અને દુનિયાનાં કામોનીજ વાતચીત રાખે નહીં. પણ અલ્લાહનોજ ખ્યાલ રાખે (૨૪) ન્યાં સુધી થઈ શકે બીજાને ફાયદો પહોંચાડે પછી તે દુનિયાનો હોય કે દીનનો. (૨૫) ખાવા પીવામાં એટલી કમી કરે નહીં કે જેથી કમ તાકાત થઈ જવાય કે માંદા પડી જવાય. તેમ એટલે વધારો કરે નહીં કે જેથી ઇયાદતમાં આગસ આવે (૨૬) ખુદા તઆલા સિવાય કોઈથી તમા (લાલચ) કરે નહીં કે કોઈ તરફ ખ્યાલ દોડાવે નહીં કે ફક્તથી જગાએથી અમને આ ફાયદો થઈ જાય. (૨૭) ખુદા તઆલાની તકાશમાં (શીશમાં) જેએન રહે. (૨૮) થોડી કે વધુ નેઅમન ઉપર શુકર અમનીલાવે અને ફકરો ફાકા (દરિદ્રતા તથા કગાલીયત) થી મનમાં ઓછું લાવે નહીં (૨૯) જે આપણી હકુમતમાં (તાએદારોમાં) હોય તેની લુલ અને હસુરને દરગુજર કરે. (૩૦) કોઈની એમ જાણમાં આવે તો તે છુપાવે. પણ જો તેથી બીજાને નુકસાન પહોંચાડે તેની હેય અને તમારા જાણવામાં આવે તો તેને કહી દેવું. (૩૧) મેકમાન, મુસાફર, ગરીબ, આલિમ અને દરવેશોની ચાકરી કરે. (૩૨) સારી સોખત અખ્યાર કરે (૩૩) હમેશાં ખુદા તઆલાથી ક્યાં કરે. (૩૪) મોતને માફ કરે. (૩૫) કોઈ વખતે મેસીને પોતાના આખા દિવસના કામોને રોજને રોજ વિચારાં કરે. જે તેની યદ આવે તે પર શુકર કરે. શુદ્ધાપર તોખાડ કરે. (૩૬) જૂઠું કદી બોલે નહીં. (૩૭) જે મહફિલ શરેઅથી ઉલટી હોય

તેમાં જાય નહીં. (૪૮) શરમ થયો અને સહન શકતીથી રહે. (૪૯) એવી વાતોથી મનરૂર થવું નહીં કે આશામાં ફાણી ખુલીઓ છે. (૫૦) અલ્લાહ તઆલાથી દુઆ કરતા રહેવું કે નેક ડામોપર કાયમ રાખે.

રસુલુલ્લાહ (સં. અ. ૦ વ. ૦) ની હઠીસોથી કેટલાક નેક કામોના સવાળ અને ધુરી વાતોના અજાનનું ખ્યાન જેથી નેકીયો તરફ વલણ થાય અને ધુરાઈયો તરફ ધિક્કાર થાય.

નૈયત ખાલિસ (શુદ્ધ સારી) રાખવી.

(૧) એક માણસે હજરતથી પુછ્યું યા રસુલુલ્લાહ (સં. અ. ૦) ઇમાન શું ચીજ છે આપે ફરમાવ્યું નૈયત ખાલીસ (શુદ્ધ અતઃકરણ) રાખવી. ફાયદો મતલબ કે જે કંઈ કામ કરે ખુદાને વારને કરે. (૨) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦ વ. ૦) ફરમાવ્યું કે બધાં કામો નૈયતની સાથે છે. ફાયદો મતલબ કે શારી નૈયત હોયતો નેક કામપર સવાળ મળે છે નહીં તો મળતો નથી.

દેખાડવા માટે કોઈ કામ કરવું.

(૩) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦ વ. ૦) ફરમાવ્યું જે શખ્સ સંભળાવવા માટે કંઈ કામ કરે તો અલ્લાહ તઆલા કયામતમાં તેની એમ સંભળાવશે. અને જે શખ્સ દેખાડવા માટે કામ કરે અલ્લાહ તઆલા કયામતમાં તેની એમ દેખાડશે.

(૪) અને રસુલુલ્લાહે [સં. અ. ૦ વ. ૦] ફરમાવ્યું દેખાવ માટે થોડું પણ કામ કરવું. શિક્ક જેવું છે.

કુરઆન અને હદીસના કાયદા પર ચાલવું.

[૫] રસુલુલ્લાહે [સં. અ. ૦ વ. ૦] ફરમાવ્યું જે વખતે મારી ઉમ્મતમાં દીનનો યગાડ પડી જાય તે વખતે જે મારા માર્ગને ચામી [પકડી] રાખશે તેને ૧૦૦ સો શહીદોનો સવાળ મળશે

[૬] રસુલુલ્લાહે [સં. અ. ૦ વ. ૦] ફરમાવ્યું કે તમારા ભોકામાં એવી ચીજ મૂકી જાણે છે જે તેને તમો પકડી રાખશો કદી બદલવાનાં (રેકલવાનાં) નથી. તે એ કે એક તો અલ્લાહ તઆલાની કિતાબ એટલે કુરાને શરીફ ખોલ જાણીની સુન્નત એટલે હદીસ.

નક કામનો રસ્તો કાઢવો અથવા ધુરી વાતની જડ ધાલવી.

[૭] રસુલુલ્લાહે [સં. અ. ૦ વ. ૦] ફરમાવ્યું જે માણસ નેક કામ કાઢે ફરી તે ઉપર ખીજ ભોકા સાથે તો તે માણસને પોતાનો સવાળ પણ મળશે અને જેમણે તે ઉપર અરામ કર્યો છે તે બધાના જેટલો પણ સવાળ મળશે. અને તેમના સવાળમાં પણ કંઈ ઓછું થશે નહીં. અને જે માણસ ખોટો રસ્તો કાઢે ફરી ખીજ ભોકા તે ઉપર ચાલશે તો તે માણસને પોતાનો ગુન્હો પણ થશે અને ખીજઓએ જેમણે એ કામપર અમલ નોંધે છે તેમની બરાબરનો પણ ગુન્હો થશે અને ખીજઓને પણ ગુન્હો થશે અને તેમના ગુન્હાઓમાં કંઈ પણ કમી થશે નહીં ફાયદો જેમકે કાઢ્યો પોતાની ઓલાદની શાદીમાં રીત-રિવાજ બંધ કરી દીધા અથવા કાઢ્યો બેવાહે (વિધવાહે) નિકાહ કરી લીધો અને તેની દેખાદેખી ખીજઓને પણ હિંમત થઈ તો એ શર કરનારીને હમેશાં સવાળ થયાં કરશે.

દીનના ઇત્મની શોધ.

(૮) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦ વ. ૦) ફરમાવ્યું જે માણસની સાથે અલ્લાહ તઆલા લલાઈ કરવા ઇચ્છે છે તેને દીનની સમજ આપે છે ફાયદો એટલે મસઅલા મસઅલની તલાશ અને શોખ તેને થઈ જાય છે.

દીનનો મસઅલો છુપાવવો.

(૯) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦ વ. ૦) ફરમાવ્યું જેને કાંઈ દીનની વાત પુછવામાં આવે અને તે

ને જુવાને તો ક્યામતને દહાડે તેને આગતી
મહેરાવવામાં આવશે. ફાયદો એ તમને
મોઢ મસખલો પુછે અને જો તમને સારી પે
દ હોય તો સુરત અને મનકાર (ના કહેવું)
શો નહીં સારી જે સમજાવી દો.

**મસખલો બણીને અમલ ન કરવા
વિષે.**

(૧૦) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૧૦) ફરમાવ્યું
જેટલે ફરજને હલમ હોય છે તેટલુંજ તેને માથે
જોખમ રહેલું છે. તે માણસ સિવાય કે જે તે
મુજબ અમલ કરે. ફાયદો યાદ રાખો કે કદી
દોસ્તીના ખ્યાલથી અથવા તો મનની છત્થાને
નશ થઈ મસખલાથી હિલટું કરવું નહીં.

પેશાબથી નહીં બચવા વીશે.

(૧૧) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૧૦) ફરમાવ્યું
પેશાબથી ખૂબ બચતા રહો. કેમકે ઘણું કરી
ફરતો અનખ એનાથીજ થાય છે.
**વળુ અને ગુસલમાં ખુબ ધ્યાનથી
પાણી પહોંચાડવું.**

(૧૨) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૧૦) ફરમા-
વ્યું જે હાલતમાં મનને અણગમો પેદા થાય
તેવા વખતે વળુ સારી પેઠે કરવાથી ગુન્હાઓ
ધોવાઈ જાય છે. ફાયદો એવો અણગમો કદી
આગમને લીધે અને કદી ટાલને લીધે થાય છે.

દાતણું કરવું.

(૧૩) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૧૦) ફરમા-
વ્યું કે જે રહાત નમાઝ દાતણું કરીને પઢવી
તે ૭૦ રકાતથી હતમ છે કે જે દાતણું કર્યા
વગર પઢવામાં આવી હોય.

**વળુમાં સારી પેઠે પાણી નહીં
પહોંચાડવા વિષે.**

(૧૪) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૧૦) કેટલાક
મોકલને જાણ કે વળુ કરી રહ્યા બાદ પણ
એડીઆ સારીજ રહી ગમેક છે. તે માટે આપે
ફરમાવ્યું કે એડીયાને દોઝખતો બારે અનખ.

જે ફાયદો વાટી છીલ્લા, ખંગીઓ, ખરા
સારી પેઠે હલાતને પાણી પહોંચાડે અને વળુ
કરી શિખાળામાં પણ સમત થઈ (સરી જાય) છે
તેને પણ સારી પેઠે પાણીથી બીના કરી શો. કેટલીક
આરતો આગળ આગળથી મોઢું ધુએ છે કાન્ક
સુધી પોતી નથી એ બધી વાતોનો ખ્યાલ રાખો.

**નમાઝ માટે આરતો (સીઓ)નું
બહાર જવું.**

(૧૫) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૧૦) ફર-
માવ્યું આરતો માટે સૌથી સારી મસ્જિદ બરાહ
અંદરનો ભાગ છે. ફાયદો. આથી જણાય છે.
કે આરતોનું મસ્જિદોમાં જવું સાઈ તથી. એથી
એ પણ સમજે કે નમાઝની ખરાખર બીજી
કોઈ ચીજ નથી. જ્યારે એને મટે પણ ધર્યો
નીકળવું મુનાસેખ ધારના નથી તો નકામું
મળવા હલવા કે રીત રિવાજ માટે તો ધર્યો
નીકળવું કેટલું ખોટું છે.

નમાઝની પાખંદી (નિયમિતપણું)

(૧૬) રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૧૦) ફરમા-
વ્યું કે પચે નમાઝનો દાખલો એવો છે કે જાણે
કોઈના ધર આગળ ભરેલી પણીની નીક વહેતી
હોય અને તેમા પાંચે વખતે નાહ્યા કરે. ફાયદો
મતલબ કે એમ કરવાથી તે માણસના ડીક
ઉપર જરાએ મેક રહેતે નહીં એવીજ રીતે
જે માણસ પાંચે વખતની નમાઝ પાખંદીયો
(વખતસર) પઢે તેના બધા ગુન્હા ધોવાઈ જશે.

(૧૭) અને રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૧૦) ફર-
માવ્યું કે ક્યામતને દિવસ સઉથી પહેલાં ખંદ
પાસે નમાઝનો હિસાબ લેવામાં આવશે.

* પણ જે ક્ષિ ગરીબ હોવાને લીધે કાંઈ રાખ
ગાર કરવા કે નોકરી મજૂરીએ જવાચાહે તો તે વીરો
નીકળવું દરસ્ત છે પણ પોતાના મોઢ ઉપર લુંપ નાખી
કામ કર્યા કાઢું એઈએ. એચ. એ. રહમાન.

પહેલા વખતે નમાઝ પઢ.

(૧૮) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૧) ફરમાવ્યું પહેલા વખતે નમાઝ અલ્લાથી અલ્લાહ તઆલાની ખુશી થાય છે. ફાયદો-ખીખીએ તમારે જમાતમાં જવાનું તો છે નહીં તો પછી પાર શા માટે કરો છે.

નમાઝને ખેટી રીતે પઢવી.

(૧૯) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે જે માણસ ક વખતે (બરાબર વખતે નહીં તે) નમાઝ પઢે અને બોલુ સારી પેઠે ન કરે અને રાત લગાડી ન પઢે અને રોકુઅ સિજ્દો સારી રીતે ન કરે તો તે નમાઝ કાળી તુર વગરની થઈને જાય છે. અને એમ કહે છે કે ખુદા તને જરબાદ કરે. જેવી રીતે તે મને જરબાદ કરી એટલા સુધી કે જ્યારે તે ખાસ જગ્યાએ પહેલે છે જ્યાં અલ્લાહને મંજુર હોય તો જૂનો લુગડાની પેઠે લપેટાઈને તે નમાઝ ના મોં પર મારવામાં આવે છે. ફાયદો-ખીખીએ નમાઝ તો એટલા માટે પઢો છો કે સવાબ મળે તો પણ એવી રીતે કેમ પઢો છો કે હિલ્ટો ગુલો થય

નમાઝમાં ઉપર કે આમ તેમ જોયું.

(૨૦) રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] ફરમાવ્યું કે તમે નમાઝમાં ઉપર જ્યાં કરો નહીં. કદી તમારી નજર છીનવી જવામાં આવે (૨૧) અને રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] ફરમાવ્યું જે માણસ નમાઝમાં બિન સ્થાનમાં જાય તો અલ્લાહ તઆલા તેની નમાઝને તેના હાથે હિલ્ટી ફેંકી દે છે, [એટલે કશું કરતો નથી]

નમાઝ પઢનારની સામેથી ચાલો

જવું.

(૨૨) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે નમાઝીની આગળથી ચાલ્યા જનારને એ ખતર હોય કે કેટલો ગુલો થય છે તો

ચાલીશ વરસ સુધી બિન રહેવું તેના કરતાં બહુતર અત સામેથી નીકળી જવા કરતાં ફાયદો પણ નો નમાઝીની સામે એક હાથ બરાબર અંધારી તેથી વધારે કોઈ ચીજ ઉભી હોય તો તે ચીજની સામેથી જવું દુરસ્ત છે.

જાણીને નમઝનું કબ્જ કરવું.

(૨૩) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું જે માણસ નમાઝને મુંડા દે તે જ્યારે ખુદાની પાસે જશે તો તે ગુરસે થશે.

કાંજે આપવું.

(૨૪) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે મેં શખે મેઅરાજની રાત) મોં બહેલતના દરવાજા ઉપર લખેલું જોયું કે ખેરતનો સવાબ ફશ થયો મળે છે. અને કરજ (ઉધાર) આપવાનો સવાબ અઢાર થયો.

ગરીબ કરજદારને મોકલત (તક) આપવી.

(૨૫) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું જ્યાં સુધી કરજ અદા કરવાના વાયદાને વખત ન આવ્યો હોય ત્યાં સુધી જો કોઈ ગનીબને તક આપે તો તેને દરરોજ એવો સવાબ મળે છે કે જાણે તેટલા રૂપિયા ખેરાત આપી દીધાં. અને જ્યારે તેનો વખત આવી જાય અને પછી તક આપે તો દરરોજ એવો સવાબ મળે છે કે જાણે તેટલા રૂપિયાથી ખમણા રૂપિયા રોજના ખેરાત આપ્યા હોય.

કુરઆન પઢવું.

[૨૬] રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] ફરમાવ્યું જે માણસ કુરઆનનો એક હરફ (અક્ષર) પઢે છે તેને એક હરફ પર એક નેકી મળે છે. અને નેકાનો કયદો છે કે તેને બહેતે દસમણ મળે છે. અને હું (અલેક્લામ, મીમ) ને એક હરફ નથી કહેતો. પણ અલેફ એક હરફ છે. લામ એક હરફ છે. અને મીમ એક હરફ છે. ફાયદો એ દિસામે ત્રણ હરફની ત્રીસ નેકીઓ થાય છે.

પોતાના છવ આગર એલાદને કો-સવું (આપવું.)

(૨૭) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) ફરમાવ્યું કે તમે પોતાને માટે બદલુઆ (આપ) કરો નહીં અથવા પોતાની એલાદ માટે, કામકાજ કે (સેવા) આકરો કરનાર માટે, અને પોતાની માલમીલકત માટે પણ બદલુઆ કરો નહીં એવું ન થાય કે તમારા કોસવાની ધરી કબુલીયતની હોય. કે તે વખતમાં ખુદાથી જે માગો તેજ કરીદે.

હરામ માલ કમાવવો અને તે વડે ખાવું પીવું

(૨૮) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) ફરમાવ્યું જે ખુન અને માંસ હરામ માલથી વખાં હશે તે બહેશતમાં જરૂર નહીં, તેને લાવક દોઝખજ છે. [૨૯] રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૫૦] ફરમાવ્યું જે માણસ દબ દિરહમનું લુગડું ખરીદે અને તેમાં ને એક દિરહમ હરામનો હોય તો જ્યાં સુધી તે લુગડું તેનાશરીરપર રહેશે અલાહ તઆલા તેની નમાઝ કબુલ કરશે નહીં.

ફાયદો એક દિરહમ (ચાંદીની) પાવણીથી કંઈક વધારે હોય છે.

ધોકો આપવો-છેતરવું.

(૩૦) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) ફરમાવ્યું જે માણસ અમારામાંથી ઠગાઇ ચલાવશે તે અમારામાંથી બહાર છે. ફાયદો ભલે પછી કોઇ ચીજ વેચવામાં ઠગાઇ કરે કે બીજા કોઇ પણ સંબંધમાં કરે દરેક રીતે ખોટું છે.

કરજ કરવા નિષે.

(૩૧) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) ફરમાવ્યું કે જે કોઇ માણસ મરી જાય અને તેને માથે મજબૂ દીનાર દિહમ રહી ગયો હોય (પિયા-પૈસા વિગેરે) તો તે દેવું મરનારની નેકયોથી વાળવામાં આવશે જ્યાં દીનાર દિહમ હશે નહીં.

ફાયદો દીનાર સેનાનો સિકકો છે તે દસ દિહમનો થાય છે.

(૩૨) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) ફરમાવ્યું કરજ એ જાતનું હોય છે. જે માણસ મરી જાય તેની નૈયત નો દેવું આપવાનીજ હતી તો અલાહ તઆલા ફરમાવે છે કે હું તેની મદદગાર છું પણ જે મરનાર માણસની નૈયત દેવું આપવાની નહોતી તો તેની નેકયોથી પતાવવામાં આવશે અને ત્યાં દીનાર દિહમ કંઈ હશે નહીં. ફાયદો મદદગારની મતલબ એ છે કે હું તેનો બદલો વાળી દઇશ.

મકદૂર (મકિન) હોવા છતાં કોઇનું હક મારવું.

[૩૩] રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) ફરમાવ્યું મકદૂર હોવા છતાં કોઇનો વાયદો કે દીસ કરવા ગુ-હો છે ફાયદો જેમકે કેટલકિની રેષ હોય છે કે કરજ વાળીને અથવા જે મજબૂરી કચ્છરી હોય તેને નજીબી બેઇને ધક્કા ખતડાવે છે વાયદા કરે છે કે કાલે આવજો પરન દડાડે આવજો. પોતાના દરેક જાતના ખરચ થયાં કરે છે પણ કોઇનો હક આપવામાં બેપરવાહ કરે છે.

બ્યાજ આપવું લેવું.

(૩૪) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) બ્યાજ લેનાર અને બ્યાજ આપનાર પરલાનત ફરમાવી છે.

કોઇની જમીન દબાવી લેવી.

(૩૫) રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૫૦] ફરમાવ્યું જે માણસ વેંત જેટલીએ જમીન નાહક કે કાપની દબાવશે તો તેના ગણામાં સાતે જમીનનો તોફ [હાંસડી] નાખવામાં આવશે.

મજબૂરી તુરત આપી દેવી.

[૩૬] રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૫૦) ફરમાવ્યું કે મજબૂરને તેનો પરસેવો સુકાતા પહેલાં મજબૂરી આપતા રહો. [૩૭] અલાહ તઆલા ફરમાવે છે કે તબ્લુ જાતના માણસોપર હું પોતે દાવો કરીશ તેમાંનો એક આ માણસ પણ છે કે કોઇ મજબૂરને કામે લગાડ્યો અને તેનાથી કામ પૂરું કર્યું અને તેની મજબૂરી આપી નહીં.

ઓલાદનું મરણ.

[૩૮] રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] ફરમાવ્યું જે આરિદ આરત બન્નેનું સંલમન છે અને તેમના પશુ બન્ને ગુળરી ગયા અને તત્કાલા તે બન્નેને પોતાની દયા અને મહેરબાનીથી જહેશતમાં ફાળ કરશે. કેટલાકે એ પૂછ્યું ઓ રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] જો બે બન્ને ગુળરી ગયા હોય તો કેમ ? ફરમાવ્યું કે બે બન્ને એટલેજ સવાબ છે. પછી એકને માટે પૂછ્યું તો આપે એક માટે પશુ તેજ ફરમાવ્યું. વળી આપે ફરમાવ્યું કે કસમ ખાઈ છું તે જાતે પાકની કે જેના કબજામાં મારો જન [પ્રાણ] છે કે જે હમેલ પડી જાય છે તે પશુ પોતાની માને નાળ પકડીને જહેશતમાં બેચી જશે જ્યારે કે માની નૈયત સવાબની હોય. ફાયદો એટલે સવાબ તો ખ્યાલ કરીને સખર કર્યો હોય.

ગેર (પગાયા) મરદોની સામે ઓર-
તોનું અંતર લગાડવું.

[૩૯] રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] ફરમાવ્યું જે ઓરત અતર (પુરખો) લગાડીને [પગાયા] ગેર મરદોની પાસેથી જાય તો તે આવા બ્યાપ છે. એટલે બદકાર અને લુડી છે. ફાયદો જ્યાં દીયર નેક બનેલી કે કાકાના દોહના, મામાના છોકરા, કાકાના છોકરા, માસીના છોકરાનું આવવું જવું આપ ત્યાં અતર લગાડે નહીં.

ઓરતનું ખારીક (ઝીણું) લુગડું
પહેરવું.

[૪૦] રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] ફરમાવ્યું કેટલીક ઓરતો લુગડાં પહેરેલી દેખાય છે. પશુ ખરું જોતાં તે નથી છે. એવી ઓરતો જહેશતમાં જશે નહીં. અને તેની પુરાબો પણ સુધવા પ.મશે નહીં.

ઓરતોનું મરદો જેવો વેશ અને

શિકળ ખનાવવા વિષે.

[૪૧] રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] જે ઓરત ઉપર લાનત ફરમાવી છે કે જે મરદો જેવો પહેરવાશ પહેરે ફાયદો આપણા મુલકમાં હસા જોડા, અચનન, મરદોની રીત છે ઓરતે જે એવી ચીજનું પહેરવું હરામ છે.

શાન (બપકો-મોટાઇ) દેખાડવા
લુગડું પહેરવું.

[૪૨] રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] ફરમાવ્યું જે શાઈ દુનિયામાં નામના (દેખાડવા) ખાતર લુગડું પહેરે ખુદા તત્કાલા તેને કયામતમાં ઝિલ્લત [હલકાઇ] તો પહેરવાશ પેદરાવીને પછી તેમાં દોઝખની આગ લગાડશે ફાયદો મતલબ કે જે આ નૈયતી લુગડું પહેરે કે મારી શાન (બપકો) ખુમ વધે બધાની નજર મારી ઉપર પડે ઓરતમાં એ રોગ (દેવ) બહુ હોય છે.

કોઇની ઉપર જુલમ કરવો,

[૪૩] રસુલુલ્લાહે [સં. અં. ૧૦] પોતાની પાસે બેઠેલાઓને પૂછ્યું. કે તમે જાણો છો કંગાલ કોણ હોય છે તેમણે અરજ કરી કે અમારામાં કંગાળ તે કહેવાય છે કે જેની પાસે સાલમતા હોય નહીં. આપે ફરમાવ્યું કે મારી કબજામાં બહુ કંગાળ તે છે કે કયામતને દડાડે નમાઝ રોજ અકાત બધું લઇને આવે પણ તે સાથે એવું પણ હોય કે કોઇને સુરં કહું હતું અને કોઇ પર તોફમત મુક્યું હતું. કોઇના માંખ ખાત્ર ગયો હતો, કોઇનું ખુન કર્યું હતું અને કોઇને માર્યું હતો તો એવી નેકીઓ કમક એકને તો કંઈક ખીજને મજા ગઈ હતી અને એટલું જતાં જો કોઇનું ખાજી નીકળ્યું અને નેકીયા રહી તો તે હકદ રોના ગુના એ માણસને માથે નાંખવામાં આવશે. અને તેને કોઇખમાં ફેંકી દેવામાં આવશે.

હયા અને મહેરબાની કરવી.

[૪૪] રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે જે માણસ દુનિયાના લોકો ઉપર નફા કરે નહીં અલ્લાહ તઆલા તેના ઉપર રહેમ કરશે નહીં બીજાઓને સારી વાત બતાવવી અને નહારી વાત માટે મના કરવા વિષે.

(૪૫) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું તમારામાંથી જે માણસ શરેઅથી ઉલટી વાત જુને તો તેના હાથથી બંધ કરે અને જો એટલી પણ શક્તિ નહીં હોય તો જબાનથી અટકાવ કરે અને જો એટલી તાકાત ન હોય તો દિલથી શરૂં સમજે. અને એમ દિલથી શરૂં સમજવું હમાનની હેલી હદ છે.

ફાયદો બીબીઓ પોતાના નોકર ચાકર અને બાળકાપર તમારો પૂરેપૂરો અખત્યાર છે. તેમને જોરાવરી નમાઝ પઢાવો. જો તેમની પાસે કંઈ કાગળની છબી કે ચીની કે માટીની પુનળી વગેરે વસ્તુ કે કપડાની ગુડી જુઓ, અથવા કાંઈ નકામી (ખરાબ) ક્રિયા જુઓ, તો તુરત ફાડી નાખો. તેમને એવી ચીજો માટે અથવા આતશખા જી માટે તથા પતંગ માટે કે દીવાળીની મીઠાઈનાં રમકડાં માટે પર્દા આપો નહીં.

મુસલમાનોની એબ છુપાવવી.

(૪૬) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે જે માણસ આપણા મુસલમાન ભાઈની એબ છુપાવશે તો અલ્લાહ તઆલા કયમતમાં તેની એબ છુપાવશે. અને જે શખ્સ મુસલમાનની એબ બહાર કરશે તો અલ્લાહ તઆલા તેની એબ ઉઘાડશે તે એટલે સુધી કે કદી તે ઘરમાં બેઠેલો હશે અને તેને ફજલત કરશે.

ડાઢની હલકાઈ કે નુકસાનીમાં રાજ થવું.

(૪૭) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે મુસલમાનભાઈની મુસીબત જોઈ ખુશી થાઓ નહીં કેમકે અલ્લાહ તઆલા તેની ઉપર તો રહમ કરશે પણ તમને તેમાં ફસાવી દેશે.

ડાઢને કંઈ ગુન્હા માટે મેળું મારવું.

(૪૮) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે જે માણસ પોતાના મુસલમાનભાઈને કંઈ ગુન્હા માટે શરમાવશે તો તે માણસ પોતે પણ જ્યાં સુધી તે ગુનાહ નહીં કરશે ત્યાં સુધી મરવાનો નથી ફાયદો એટલે જે ગુન્હાથી તેણે તોળાહ કરી લીધી હોય ફરી તે યાદ દેવડાવી તેને શરમાવો કરવું બહુ ખોટું છે જો તોળાખ ન કરી હોય તો નસીહત આપવા માટે કહેવું દુરસ્ત છે. પણ પોતે પોતાને પાક સમજીને અથવા તેને ફજલત કરવા માટે કહેવું ફરીએ ખોટું છે.

નાના નાના ગુન્હા કરવા વિષ.

(૪૯) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે આ આચરાહ નાના નાના ગુન્હાઓથી પણ બચતાં રહો. કેમકે ખુદા તઆલાના તરફથી તેના પણ પકડ કરનાર મોલુદ છે ફાયદો એટલે ફરિશતો તેને પણ લખે છે. પછી કયામતમાં હિસાબ થશે અને અજબતો ડર છે.

મા બાપને રાજ રાખવું.

(૫૦) રસુલુલ્લાહે (સં. અં. ૧૦) ફરમાવ્યું કે અબ્બાહ તઆલાની ખુશી માબાપની ખુશીમાં છે. અને અબ્બાહ તઆલાની નારાજ માબાપની નારાજમાં છે.

સગાં સંબંધીઓથી અવિવેક કરવો.

(૫૧) રસુલુલ્લાહે (સ. અ. સ.) ફરમાવ્યું કે દરેક જુમઆની રાત્રે તમમ માણસોનાં અમલ અને ઇઆદત દરગાહે ઇત્રાહીમાં રજુ થાય છે. જે માણસ પોતાના સંબંધીઓ (ખેશીઓ)થી અવિવેક કરે છે, તેનાં કંઈ અમલ કમુલ થતાં નથી.

બાપ વગરના બાળકોનું પાળવું.

(૫૨) રસુલુલ્લાહે (સ. અ. સ.) ફરમાવ્યું કે હું અને જે માણસ યતીમ (ના-બાપ)નો ખરચ પોતાને માથે રાખે તો બહેશતમાં જશે એવા પાસે પાસે રહીશું અને શહાદતની તથા વચલી આંગળીઓ ઉઘાડી તે વચ્ચે થાકું અંતર (હેડું) રહેવા દીધું.

(૫૩) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે

માણસ યતીમને માથે હાથ ફેરવે અને ફક્ત અલાહને માટે ફેરવે તો તેના હાથ જોડેલા વાળો ઉપર ફર્યાદી તેટલીજ નક્કી થાય તેને સુગંધ અને જે માણસ કે તેની પાસે રહેલા યતીમ છોકરો કે છોકરીપર ઉપકાર કરશે તો તે અને હું જન્મતમા એવી રીતે પાસે પાસે નહીં જવી રીતે શાહદતની આગળી અને વચલી આગળી છે.

પાડોશીને ધન આપવા વિશે.

(૫૪) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે

જે માણસે પોતાના પાડોશીને તકલીફ આપી તેણે બેભાન મને તકલીફ આપી અને જ્યાં મને ધન આપી તેણે મુદ્દા તથાવાને ધન આપી અને જે પાડોશીથી લડે તેને જમણે મારી સાથે લકશે. મને જે મારી સાથે લડે તેને જાણે અલાહ તઆલાથી લડે. ફાયદો મેનલય કે વગર કારણે લકશે જલકી યાજનમાં તેની બાંહે તરોર કરવી કે તેને દુઃખ ફેરું ખાડું છે.

મુલસમાનનું કામ કરી આપવું.

(૫૫) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે

જે માણસ આપણા મુલસમાન ભાઈના કામમાં લેણ છે, અલાહ તઆલા તેના કામમાં હોય છે.

શરમ અને બેશરમી

(૫૬) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે

શરમ દયાની વાત છે અને દયાન પહેલતમાં પાડેલ છે. અને બેશરમી છુરી દેવની વાત છે અને છુરી દેવદોષમાં લઈ જાય છે. ફાયદો પાણી દીનના કામમાં કવી શરમ કરવા નહીં, જેમકે શાહી અને સદ્ગુના વખતમાં ઘણી ઓરતો નમાઝ પઢતી નથી, એવી શરમ બેશરમીથી નકારી છે.

ખુશા ખુદકી અને ખમક ખુદકી.

સારા સુલવાવ અને ખોટા નેવલાવ વિશે

(૫૭) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે

મારો સ્વભાવ ગુન્હાઓને ઓટી રીતે પિગલાઈ દે છે. અને નકારો સ્વભાવ ધણકલને ઓટી રીતે ખમક કરી દે છે કે જેમ સુરકો મધને ખમક કરી દે છે,

(૫૮) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે

માણસ પાણી અને ખમક કરી દે તો આગેરમાં સર્વમાં મારી નાખે છે. અને આગેરમાં જેની કીજાણ સજી હોય તેને તમે કીજાણ માંથી મને ખમક કરી દે તો આગેરમાં સર્વમાં મારી દુર રહેશે તે મુશ્કેલ છે જેનો સ્વભાવ સુરો હોય.

નરમી અને સખતી

(૫૯) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે જેણે અલાહ તઆલા મહેરમાલ કીમતને બેશરમી પસંદ કરે છે, આનો નફા પચારી એવી નેખમતો આપણે કે મરતીપરમાનોજીવથી પડે તેને સુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે જેણે માણસ નરમી મહરમ (બેશરમી) કરી તે બેશરમી તથા ફાયદો બેશરમી (બેશરમી) કરી.

કેમના ઘરમાં પાણીકાનું

(૬૦) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે જ્યાં સુધી રળ લો નહીં શાહજા ઘરમાં ઝાંડીને બુચો નહીં અને ને બેનુ કપું તો એમ ખાન શે કે અદરજાયાદી ગયો. ફાયદો કેટલીક ઓરતોપર શામન (ભુરા) ઝાંડી સ્વાર થાય (માથે ચઢી બેસ) છે કે વર કેમને ઝાંડી ઝાંડીને બુચો નહીં, પાણીને બેશરમી નેખું છે. અજીબર ઝાંખવામાં અને ખારણઉધારી બેશર વાલા જવામાં કંઈ ફરક નથી આ મોટા ગુન્હાનું કામ છે.

કોઈની વાતોમાં કાન લગાડવા

અથવા વાતો કરનાર પાસે

જઈ ધસવું

(૬૧) રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ફરમાવ્યું કે જે માણસ કોઈની વાતો સાંભળવા કાન મારે અને ને બેશરમાનાપસંદ કરે તો તે અજાણી દલાડે તેના બંને કાનમાં હાથ દેવામાં આવશે.

ગુસ્સો કરવો.

(૬૨) જેકે માણસ રમુલુલાહે (સંખ્યા ૦૫૦) ને અરજ કરી કે મને કંઈ બેશરમા અમલ નવાલી કે જે મને જન્મતમાં લઈ જાય, આજે ફરમાવ્યું કે ગુસ્સો કરવો નહીં. એટલે તારે માટે ખેદ થત છે.

* આ અગ્રહી તે સાચુ મુદ્દે છે કે જે પોતાની કસુર સમજી પરતગા કરી માફી ચાહતો હોય પણ જો કોઈ કવંઘથી એમ નહીં જિ ક પેદારીની જેમ સફર કરી પોતાનું કોઈ કામ કાઢવા જવર ખાલી કરે છે તેના માણસના જવર ખાલીને તકલી કપૂત રાખે માફી તકલી બખશે તે, આ કાયદામાં નથી આ મો.

x મીલત તેને કહે છે કે કોઈની એવી વાત તેની પીઠ પાછળ કહેને કહે કે જો તે સાંજે તે તેને ગુસ્સા લાગે એ કોઈસય કંઈ પાછળ કોઈ માણસ જણવા પાછળવાની આતક પુછવાથી ક. ભેવલાની ગુનાઈ કરે તો તે મીલવ કાવામાં દાખલ નથી તેમજ એનો કુનોદ પાછ તકલી એય એ. જુમાન

કોઈપર તોહમત મુકવું.

[૭૩] રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ કોઈ મુસલમાનપર એવું તોહમત મુકે કે જે તેમાં હેતુ નહીં અલ્લાહ તઆલા તેને દોષખીઆના લોહી અને પીપં એકલું થનારી જગ્યા રહેવા માટે આપશે તે એટલા સુધી કે પોતે જે કહેવું છે તે માટે તોખાહ કરે અને તે મુકી દે.

ઓહું બોલવું.

(૭૪) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ યુપ રહેછે તે બધી આફતોથી બચે છે.

(૭૫) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે અલ્લાહના ઝિકર સિવાય બીજી વાતો વધારે કર્યા કરો નહીં; કેમકે અલ્લાહ તઆલાના ઝિકર સિવાયની બહુ વાતો દિલને સખત કરી નાંખે છે. અને લોકોમાંથી તે માણસ અલ્લાહ તઆલાથી વધારે દુર છે જેનું દિલ સખત છે.

પોતે પોતાને સૌથી ઓછા

સમજવા વિષ.

(૭૬) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ અલ્લાહને વારંવાર તરાન્નેઅ (નર્મતાઈ) કરે છે અલ્લાહ તઆલા તેનો મરતબો વધારી દે છે. અને જે માણસ અબિમાન કરે છે અલ્લાહ તઆલા તેની ગરદન લાંગે છે ફાયદો એટલે હથકો પાડે છે.

પોતે પોતાને બીજાઓથી મોટા

સમજવું.

(૭૭) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે એવો માણસ જનનમાં જશે નહીં કે જેના દિલમાં રાઇના દાણા બરાબર પશુ અબિમાન હશે.

સાચ અને જુઠ બોલવા વિષે.

(૭૮) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે નામે મેશા લાયુ બેશા કરો; કેમકે

સાચ બોલવું મેકીનો રસ્તો બતાવે છે. અને સાચ તથા તેકી બંને જન્મમાં લાઇ બચ છે. અને જુઠ બોલવાથી હરતા રહે; કેમકે જુઠ બોલવું બદી (શુરાઇ)નો રસ્તો દેખાડે છે અને જુઠ તથા બદી દોષખમાં લાઇ બચ છે.

દરેકને મોઢે તેના જેવી વાત કરવી.

(૭૯) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસના બે મોં હશે કયામતને દહાડે તેને બે જીલ આગની થશે ફાયદો બે મોંની મતલબ આ છે કે એકને મોઢે તેના જેવી અને બીજાને મોઢે બીજાના જેવી વાત કહેવી.

અલ્લાહ સિવાય બીજાની કસમ સમ ખાવી.

[૮૦] રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસે અલ્લાહ સિવાય બીજા કોઈની કસમ ખાવી તેણે કુદર કયું. અથવા ફરમાવ્યું કે તેણે શિક્ક કયું. ફાયદો જેમ કે કેટલાંક માણસોની ટેવ હોય છે કે એવા કસમ ખાય છે જેમ કે “ તારી જન (પ્રાણ) ના સમ ” “ દીદાં (આખો) ના સમ ” આરા બચ્યાના સમ એ બધું મના છે. અને એક હદીસમાં છે કે જે કદી એવા કસમ મોઢેથી નીકળી જાય તો તુરત કસેમો પડી લે.

એવા કસમ ખાવા કે હું જે જુઠ બોલું તો ઇમાન નસીબ ન થાય.

(૮૧) રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જે માણસ એમ કસમ ખાય કે “ મને ઇમાન નસીબ ન થાય ” તો જે તે જુઠો હશે ત્યારે તો જોવી રીતે તેણે કહ્યું તેવીજ રીતે થઇ જશે પણ જે સાચો હશે તોએ ઇમાન પૂરો રહેશે નહીં. ફાયદો તેમજ એમ કહેવું કે “કસેમો નસીબ ન થાય” અથવા “દોષખ નસીબ થાય” એ બધી કસમો મના છે એ ટેવ મૂડી દેવી.

રસ્તામાંથી એવી ચીજનું ખસેડી

મૂકવું જેના પડી રહ્યાથી

ચાલનારને ઇજા પહોંચે

(૮૨) રસુલુલાહે (સં. અ. સં.) ફરમાવ્યું કે એક માણસે રસ્તે જતાં કાંટાવાળા કાળી પડેલી જોઈ તેણે તે કાળીને રસ્તામાંથી ખાણીએ મૂકી દીધી. અલ્લાહ તઆલાએ એ અમીસની ભારે કદર કરી અને તેને અખાલી દીધો. ફાયદો એથી જાણ્ય છે કે એવી વસ્તુ રસ્તામાં નાખવી બહુ ખોટી વાત છે. કેટલીક બદ તખીજ ઓરોની ટેવ હોય છે કે આંગણમાં પીટી (ચોરી) મિજાવી બેઠી હોય છે. પછી પોતે તો છડી જાય છે અને પીટી ત્યાંજ પડતી મૂકી દે છે. તેથી કેટલીક વાર ચાલનાર તેમાં અચકાઈ પડી જાય છે. અને મોં કે હાથ ભાગે છે. એવીજ રીતે રસ્તામાં કાંઈ વાસણુ, ખાટણો કે લાકડું કે સિંગ (મસાલો પીસવાનો પથ્થર) પડ્યાં મૂક્યાં સર્વ ખોટું છે.

વાયદો અને અમાનત પુરાં કરવાં.

(૮૩) રસુલુલાહે (સં. અ. સં.) ફરમાવ્યું કે જેનામાં અમાનત (દયાનતદારી) નથી તેમાં હમાન નથી અને જેણે કરારનો ખ્યાલ કીધો નથી તેમાં દીન નથી.

કોઈ પડીન કે ફાસ ચોલનાર કે

હાથ જોનાર પ.રો જવું.

(૮૪) રસુલુલાહે (સં. અ. સં.) ફરમાવ્યું કે માણસ જેમ (જુપી વાત)ની વાતો બતાવનારની પાસે જાય અને કંઈ પૂછે અને તેને સાચ માને * તેની સાક્ષીશ દિવસની નમાઝ અણુલ ચરો નહીં ફાયદો એવીજ રીતે જો કોઈ પર જીન લૂનાનો શક આવે છે તો કેટલીક

* પણ જો મસકરીની રૂએ અથવા તેને જોડે પાડેલાં પૂછે તે આ કાયદામાં નથી ગ્રાં મોં.

ઓરો તે જીનથી પૂછે છે કે મારા મિયાને તોફરી ક્યારે મળશે મારો ઓફરી ક્યારે આવશે. એ સર્વ ગુનાની વાતો છે.

કુતર પાળવું કે તસ્તીર (છમી) રાખવી.

(૮૫) રસુલુલાહે (સં. અ. સં.) ફરમાવ્યું કે જે ઘરમાં કુતર કે તસ્તીર હોય છે, તેમાં ફરિશતા આવતા નથી. બચ્ચાંઓનાં રમકડાં જે છમીવાળાં હોય તે પણ મના છે.

લાચારી વગર ઊંધા પડી ઊંધવું.

(૮૬) એક શખ્સ ઊંધો હતો તેની પાસેથી રસુલુલાહે (સં. અ. સં.) અમલ આપે પોતાના પગ વડે તેને પછારો કરી ફરમાવ્યું કે એવી રીતે ઊંધવાને ખુદા તઆલા પસંદ કરતો નથી.

કંઈક તડકો અને છાંયડો પણ હોય

એવી જગાએ ઊંધવા કે બેસવા

વિષે.

[૮૭] રસુલુલાહે (સં. અ. સં.) એવી રીતે બેસવા મના ફરમાવ્યું છે કે કંઈક છાંય અને કંઈક તડકો હોય.

અપશુકન અને ટોટકા.

(૮૮) રસુલુલાહે (સં. અ. સં.) ફરમાવ્યું કે અપશુકન શિર્ક છે. (૮૯) અને રસુલુલાહે (સં. અ. સં.) ફરમાવ્યું કે ટોટકો પણ શિર્ક છે.

દુનિયાનો લોભ નહીં કરવા વિષે.

(૯૦) રસુલુલાહે (સં. અ. સં.) ફરમાવ્યું કે દુનિયાનો લોભ નહીં કરવાથી દિલને પણ ચેન રહે છે. અને બદનને પણ આરામ મળે છે.

(૯૧) રસુલુલાહે (સં. અ. સં.) ફરમાવ્યું કે જે ઘણીએક બકરીઓમાં બે ખુની વડે ઊંડી મુઠાં વામાં આવે કે જે ખૂબ ચીરી ફાટી પાકે પણ

જેમની સાથે એક વસ્ત્રાવી (ત્રણસાવી) નથી
માથાની જેને માથામાં ફેરવે તે સાના થાય
અને માથાના મેળાકાની પછી પણ માથા ઉપર
માથાને ચાક માથાનું અને ઘણું દુ-
હાડાને માટે મહામુસ્તના વિચાર

ન કરે અને નેક કામને
માથા વખતને ગમીમત
સમજવા વિષે.

(દિ.૨) રસુલુલ્લાહે (સ.અ. સં.) ફરમાવ્યું
કે તેઓને બહુ પાક કરાવે રહો જે બધા
જાણતાં (મગ) ને કાપી નાખશે એટલે મોતને
(દિ.૩) રસુલુલ્લાહે (સ.અ. સં.) ફરમા-
વ્યું જ્યારે સવારમાં વખત તમારી ઉપર આવે
તો સાંજમાં મરણ થઈ વિચાર કરો નહીં અને
જ્યારે રાતના વખત તમારી ઉપર આવે
તો સાંજમાં મરણ થઈ વિચાર કરો નહીં અને
બીમારો આત્મા પહેલાં આપણી તનદુસ્તીથી
કંઈ ફાયદો ઉઠાવે અને મરતો પહેલાં આપ-
ણી છંદગીયા કંઈ ફળ ઉઠાવે ફાયદો મત-
લેવો કે તનદુસ્તી અને છંદગીને ગનામત
જામશે અને તેક કામમાં તેને વાપરે નહીં તો
બીમારી અને મોતમાં ફરો કંઈ મઠ સકશે નહીં

ખત્તા અને મુસીમતમાં સમર
કરવા.

(દિ.૪) રસુલુલ્લાહે (સ.અ. સં.) ફરમા-
વ્યું કે મુસલમાનને જે દુખ મુસીમત બીમારી
દિવાળારા થાય છે એટલે મુઘી કે કંઈ ફિકરમાં
સેદીયી રહેશકથી થાય છે એ બધામાં અલ્લાહ
તઆલા તેના ઝુલ્ફા માફ કરે છે

બીમારની ખબર લેવી.

(દિ.૫) રસુલુલ્લાહે (સ.અ. સં.) ફરમા-
વ્યું કે એક મુસલમાન બીજા મુસલમાનની
ખબર પુરતી (અહીંને જેવા જુડું) સવારના
ખબરો કરે તો સાંજ સુધી સિતેર હજાર ફરિ-

શ્વક તેને મારે દુઆ કરે છે અને જે સાંજ
કરે તો સવાર સુધી સિતેર હજાર ફરિશ્તો
દુઆ કરે છે.

મુરદાને નહાવવાનું અને ફરન

આપણું તથા ધરવાળાને તસ-
લી (ધીરજ) આપવા વિષે
(દિ.૬) રસુલુલ્લાહે (સ.અ. સં.) ફરમા-
વ્યું કે જો માણસ મુરદાને મુસલમાન
(નહાવડાવે) તો મુરદાઓથી એવી બાધ મળે
જેમ છે કે જાહેરમાં જેકે હમણે જોઈ પાંચ
હાથ અને જો કોઈ મુરદાને પ્રદાન પહેરાવે
અલ્લાહ તઆલા તેને જન્મનો બેડો (ભૂમિની
બેડ પોશાક) પહેરાવશે અને જો કોઈ ગમજાણી
(અહીં દિવાળી) ને તસલીમ + (ધીરજ)
આપે અલ્લાહ તઆલા તેને પરહેજગીસિમ
પોશાક પહેરાવશે અને તેની રહ (અલ્લાહ)
પર રહમત મોકલશે અને જે માણસ દુનિયા
સાકાને (દુ:ખીને) ધીરજ આપે અલ્લાહ પ્રત્યાલા
તેને જન્મતત્તલ મોશકરમાથી સોમનામે મોશકર
પહેરાવશે કે જેની કીમતની બરાબરી આખી
દુનિયાની દોલત પૂણ કરે શકે નહીં.

બુધો પાડી અને વિદાય કરીને
રડવા વિષે

(દિ.૭) રસુલુલ્લાહે (સ.અ. સં.) મિલાવ
કરીને રડનારી એરતોપર અને જે સાંજના વખત
શમેશ થાય તે ઉપર લાનતુ ફરમાવી છે.
ફાયદો બીમીઓ બુદાને વાસ્તે એને મૈદા દો.

+ તસલી અને દિવાળી (તાલિયલ)ની મુલત
તલ દિવસ છે તે પછી મરણ છે પણ ફરને
માણસ ખબર પડેથી દિવાળી પૂજા મોકલે છે અને
તો કરી અડચણ નથી પણ પ્રમજાણા પ્રમજાણા
ગમજાણને નવી શાસનીવાળાઓની જેમ ૧૫-૨૦
દિવસે જસો કરી દિવાળી આપવા નય છે અથવા
દિવાળી પર લખે છે તે હૈરન છે. કાલે જેમાં
કે ફરિની મોચાબહત થાય છે તથા પરહેજગીસિમ
આણસોને નવસરથી ગમખાં પ્રમજાણા અને પોતાની
જહાલવ પ્રયત્ન કરે છે એવો સોચ.

ચેતીસ (આપ વખરની બનેયા)

નોના આસ આવા વિષે.

દિલ રહ્યું હાથે (સં. અ. ૨૦. ૨૦) પ્ર

કે દિલમિતમી કેટલાક માણસ કબરમાંથી

એવી રીતે કાઢે કે તેમની મોઢામાંથી આંખના

બાંધે બંધા નીકળતા હશે. કાઢે આપને

પુછ્યું એ રહ્યું હાથે (સં. અ. ૨૦. ૨૦) તે કાણ

હું આપે કરમોનું તેમને અપર નથી ?

અલ્યાહ બસાલાએ કર્યાનુમાં કરમાવ્યું છે

કે જે લોકો મુતીમનો માલ નાહક આપ છે

તે લોકો પોતાના પેટમાં અંગાર ભરી રહ્યા

છે. તેમને નાહકની મતલબ એ છે કે તે

આપ ખાવાનો કે તેમાંથી લેવાનો શરૂ અ મુ

જાન તેઓને કંઈ હું પહોંચતો નથી. પીપીયા

હતી રહે. હિંદુસ્તાનમાં એવો ખોટો રિવાજ છે

કે જ્યાં કાંઈ ખાવિદ નહાનાં નહાનાં અચ્ચી મુકી

મરી ગયાં બધા માલપર ખેવાઓ (વિધવાઓ)

કમળે કરી દે છે. પછી તેમાંથીજ મેહમાનો

(પ્રેક્ષુનો) ખરચ મસહોલું તેલ મુસહીઓનું

ખાવાનું બધુંજ કર છે. ને કે તેમાં તે ચેતી

મેનો હક છે અને બધું ખરચ બાગમાં સ

મળે છે. એ સજ રીતે હમેશના ખરચમાં પંચ

થાય છે. અને કરી તે અચ્ચીની શાદી વગેરેમ

નવી રીતે પોતાની મરજીમાં આવે છે તેમ

ખરચે છે. મરચથી જાણે કંઈ મતલબજ

નથી. એવી રીતે બાગીયા મળિને ખરચવે

મોટા પુનહા છે. તેમનો ભાગ જુદા મુકી દે

જેવી રીતે એ ખરચડું મોટા પુનહા છે

તેમની રીતે તે ખરચવારી કંઈ કર ન મળવીર કર

અને તેમાંથી ખાસ તેમનું ખરચ ન મળે

જરૂરનું હોય તે કરી અને મેહમાનવારી

જેરખેરત કરી હોય તો પોતાના ખાસ બા

ગમાંથી દરે તે ખાસ નો મરચથી હલક ન

હોય તે નહીં તો પોતાના માલમાંથી પણ

તેમ કરડું દુરસ્ત નથી ખુબ યાદ રાખો નહીં

તો મરવાની સાથેજ આખો હમી જશે

કયામતના દિવસનો હિસાબ

કિતામ

(૮૯) રસુલુલાહે (સં. અ. ૨૦. ૨૦) કર

માન્ય કે કયામતને વિષે કાંઈ માલમ પો

તાની જગ્યાએથી હકવા પામશે તરી નથી

સુધી કે તેને સાર નીમીત્ત પુછનામી આવશે

નહીં. એક તો એક હમર કબી સીજનમાં પરી

કરી પ્રજીજ એકેબી મસામલા નજાયાતે હમર

શો અમલ કરો. પ્રજીજ માલ કયાથી કેમથી

અને કયા અરચો. એથી પોતાની જાતને

ખદનનો કપી ખાજતમાં ખૂટાડી. સબખા કે

ખાદી કામો શરહ સુજખ કયા હતર કે અરક

મુજખ (મનની મરજી સુજખ.)

(૧૦૦) અને રસુલુલાહે (સં. અ. ૨૦. ૨૦) કર

માન્ય કે કયામતમાં ખાદી હકા અલ કરવા પછી

એટલે સુધી કે શી મહાંત્રાની બકરીથી વખત સી મલ

અંત્રાળી બકરીને ખાતર ખદશે લેવામાં આવશે

દાયદો ને તેણે નાહક સી મહાંત્રા કરી તે

તેનાથી બદલો વાળવામાં આવશે.

ખદરત દોઝખનું ચાહ રાખવું.

(૧૦૧) રસુલુલાહે (સં. અ. ૨૦. ૨૦) પ્ર

ખામા કરમનું કે એ સીને બધું મોટી લે

તમે હુકવી નહીં એટલે ન નવ અને દોઝખ

જીને તમોને તે માલુમ પડી નય તો જંગલોમાં નાથી જઈ પોતાના માથાઓમાં હુળ (ખડ) નાખતા કરો. ફરકો બીબાઓ આ ૧૦૧ હુલો છે અને ફરકો જંગલોમાં બીજી પણ હુલો આ કિતાબમાં આવેલી છે. હમારા હજાર પૈગમ્બરે (સંખ્યા ૨૦૦) ફરમાવ્યું છે કે જે માથામાં આવીસ હુલો યદ કરી મારી ઉમ્મતને પહોંચાડે તો તે કયામતને ફરકે આકિમો સાથે હુલો તો હિમત કરી આ હુલો બીજાઓને પણ સંભળાવતી રહે. હિયાઅસ્લાહ તઆલા તમે પણ કયામતમાં આકિમોની સાથે (એદરબમાં) ઉકળો. ફરકો બધી નઅમન ફેલી મહેલાઈથી મળે છે.

કયામતની થોડીક હકીકત અને તેની નિશાનાઓનું વર્ણન

કયામતની નાની નિશાનીઓ રસુલુસ્લાહ (સંખ્યા ૨૦૦)ની ફરમાવેલી હદીસમાં આ આવેલી છે. લોકો ખુદાઈ માફને પોતાની મિલકત સમજવા લાગશે. જકાતને દંડની પેઠે ભારે સમજશે. અમાનતને પોતાનો માલ સમજે. મરદ બીબીની લાગેદારી કરે અને માતા હુકમને માને નહીં. સાધને પરાયે સમજે અને દોસ્તને પોતાનો ભાઈ જો. દીનના ઇદમ દુનિયા કમાવવા માટે હાસિલ કરે. સરહરી અને હુકમત એવાને મળે જે બધામાં નકામો હોય એટલે બદલત લેબી અને અવિવેકી હોય, અને તે જે કામને લાયક ન હોય તે તેને સાંધવામાં આવે. લોકો બુલ્લમી-

* વકફને માલ પણ એકાઈ માલ છે એનાથી કાઢી રીને બચવું એઈએ. ધણા લોકો અને ખાસ ફરકે સજજાદ વગેરે ગઈ નશીતો એને પોતાનો સ્વાલ સમજે છે, અને તેને પોતાની મોજ મજમાં હકલે છે રી બાબત માટે વકફ થયું છે ના ખર કહું 'ઈએ લેનું' તેઓને જરાએ જ્ઞાન નથી ઈલમ ની વચક માટે લોકો અદો ફાળે કરવાની કારીશ કરે છે પણ સદેર કુવવ અને નવસારીના ગાદા નશીતો. મોતવસ્લીકો પોતાના કબજાના વકફથી અમરે ને મલુ કામ થઈ શકે છે શું મો

એની ઈજ્જત કરે મોટાઈ અપે અને ખાતર કરે એવા ડરથી કે એ અમને ઇજ પહોંચાડે નહીં. શરાય (દાર) ખુલે ચાક પીવામાં આવવા લાગે. નાચનારી અને માનારી એરતોનો રિવાજ થઈ જાય, અને દોલક સારંગી તખ્ત્રા અને એવી ચીજો ધણે ભાગે થઈ જાય. પાછલા લોકો ઉમ્મતના પહેલાંના યુગરોને લલું લુડું કહેવા લાગે. રસુલુસ્લાહ (સં ૨૦ ૨૦) ફરમાવે છે કે એવા એવા અજબોની વાડ જોતા રહે કે લાલ આંધી (વટોળીયું) આવે અને ફરલાક લોકો જમીનમાં ધરી જાય અને આકશમાંથી પત્થરાનો વરસાદ વરસે અને સુરતો (મેઢાંનું રૂપ ધાટ) બદલઈ જાય. એટલે માણસ સુવર (બુંડ) ફતરા જેવા સિકકમાં થઈ જાય, અને ધણી એક આકનો અવરનવર જાડી જાડી આવવા લાગે જેમ ધણાં દાણાં એક દોરામાં પરાવી રાખ્યા હોય અને તે દોરો ટુટી જાય અને તેથી બધા દાણાં તળે ઉપરથી ઝટઝટ ખરી પડવા એ નિશાનીઓ પણ આવી છે કે દીનનો ઇલમ એછો થઈ જવા માટે. અને જૂઠું ખોલવાને હુનર સમજવા લાગે. અમાનતનો ખ્યાલ લોકોના દિલેમાંથી જતો રહે. શરમ હયા જતાં રહે. અને બધી બાબુઓ કાફિરાનું જોર થઈ જાય અને જૂઠું જૂઠું તરીકા નીકળવા લાગે. જ્યારે એ બધી નિશાનીઓ થઈ રહે તો બધે (ખિસ્તિઓ)ની રાજ સત્તા થઈ જાય, અને તેજ જમાનામાં શમ (સીરયા) ના મુલકમાં એક અણુ સુફ્યાનની એલાદમાંથી એવો પેદા થાય જે ધણાં મૈયદોનાં ખૂન કરે. અને શામ તથા મિસરમાં તેની હુકમત આવવા માટે. તેજ વખતમાં રમના મુસલમાન બાદશાહની નસારાની એક જમાત સાથે લડાઈ થાય અને નસારાના એક ટોળાની જોડે સલાહ થઈ જાય દુશ્મનોની ટોળી કાન્સલ્ટીનોપલ ઉપર ચડાઈ કરી તે રાજધાનીનું શહેર જીતી પોતાનો અમલ શરૂ કરે. અને રમનો બાદશાહ પોતાનો

મુઠકે છેડી શામના મુઠકમાં જતો રહે. અને નસારાની જે ટોળા જેડે સલાહ અને મેલ થયો હોતો તે ટોળાને પોતાની સાથે મેળવી તે દુશ્મન ટોળા સાથે ભારે હાથે થઈ મુસલમાનોની છત થશે. અને એક દિવસે એકઝે-ક જે નસારાઓ મળેલા છે તેમાંના એક માણસ એક મુસલમાનની સામે કહેશે કે અમરો સલીખ (ફોસ) ની બરકતથી ફતેહ થઈ અને મુસલમાન તેના જવાબમાં કહેશે-નાહી-અમારા ઇસલામની બરકતથી ફતેહ થઈ. એમાં વાત વધી જશે એટલે સુધી કે હવે બંને પાત્ર પોતાની કેમના માણસોને બેઠવી બેગા કરશે અને નસારા તથા મુસલમાનોમાં ભારે હાથે બંને અને તેમાં દરવામીઓનો બાદશાહ શરીફ થઈ જશે અને આ નસારાઓ-દુશ્મન નસારાની જમાત જેડે સલાહ કરી લેશે અને બાકી રહેલા મુસલમાનો મદીને શરીફ બતા રહેશે. અને ખેંચરતી પાસે સુધી નસારાઓના અમલ થઈ જશે. તે વખતે મુસલમાનોને ફિકર પડશે કે મેહદી અલેધિસ્સ મની તજવીજ કરવી જોઈશે કે જેથી કરી આ મુસીબતોમાંથી છુટકા થાય. તે વખતે હજરત મેહદી (અ. સ.) મદીના મુનવ્વરામાં હશે અને એવા ડરથી કે કંઈ હકુમતને લીધે મને વળગશે માટે મદીના મુનવ્વરાથી મક્કા મે-અઝઝમાહમાં ચાલ્યા જશે. અને એ જમાનાના વલી અને જે અપદાલનો દરજ્જો રાખતા હશે તે બધા હજરત ઇમામ મેહદીની તજવીજમાં હશે. અને કેટલાક લોક જૂઠા દાવા કરશે કે અમે ઇમામ મેહદી છીએ. મતલબ કે હજરત ઇમામ-આનએ કબ્રાલનો તલાફ કરતા હશે, અને હજરે અસવદ અને મુકામે ઇમા-લીમની વચમાં હશે, કે કેટલાક નેક લોકો તેમને ઓળખી જશે અને જોસાવરી તેમને ઘેરી કરીને તેમને હાકિમ બતાવવાની બેચત કરશે અને તેજ બેચત વખતે એક આકાશ-

વાણી થશે કે જોઓ ત્યાં હાજર હશે તેઓ સાંભળશે તે વાણી (ગેમી અવાજ) આ કે અલાહ તઅલાનો ખલીફા એટલે હાકિમ બતાવેલા ઇમામ મેહદી આ છે. અને હજરત ઇમામના બહેર થવાથી મેદી નિશાનીયો કયામતની શરૂ થાય છે. અને તે કે જવાબે આપની બેચતની વાત શરૂ થશે તો જે ફતે મુસલમાનોની મદીના મુનવ્વરામાં હશે તે મક્કા મે-અઝઝમાહમાં આવશે રહેશે. હાથ ઇસક અને ચમનના અવકાશ અને અપદાલ બધા આપની સેવામાં આવી હાજર થશે. બીજા પાત્ર અરબની ધરથી ફતેહ એકરી થઈ જશે. જવાબે એ ખા-જા હુસાઈનેમાં મહાકુર થશે ત્યારે એક માણસ બુરખાનથી હજરત ઇમામ (અ. સ.) ની મદદ માટે એક મોટી ફોજ લઈ નીકળશે જેના દબાકરની આગળ ચાલનાર સરદારનું નામ માનુ હો. રસ્તે આવતાં ઘણાં એક બદલીને (ખાલિફા) ની મક્કા કરતો આવશે અને જે સળંગ વાણી ઉપર આવ્યું છે તે બંને સુફયાની એકાદમાં હશે, જે સંજોગે દુશ્મન હશે. જે કે હજરત ઇમામ (અ. સ.) પાત્ર લેવા હશે માટે તે માણસ હજરત ઇમામ સામે લડના માટે એક ફોજ મોકલશે જવારે જે જો મક્કા શરીફના જંગલમાં પહોંચશે, અને એક પડકારી તોટીમાં ઉતરશે ત્યાં બીજી ફોજ જમીનમાં દટાઈ જશે. ફક્ત એ મા, ભુલજ બચવા પાડશે, જેમાંનો એક તો હજરત ઇમામ (અ. સ.) ને ખજર આપવા આવશે અને બીજો તે સુફયાની ખજર આપવા જશે અને નસારાઓ બધી તરફથી ફોજ એકત્રી કરશે, અને મુસલમાનો જેડે હાથની તૈયારી કરશે, તે લશ્કરમાં તે ફિવો એટલી ઝડપ હશે એટલે ફત્ત નવ લાખ સાડ હજાર માણસ હશે, હજરત ઇમામ મક્કેથી મદીને ફોજ લઈ જશે, ત્યાં રસુલુલાહ (સ. અ. મ.) ના મઝાર શરીફની જવાબત કરી શામના મુઠકમાં રવાના થશે. અને દમીશક સુધી

પહોંચશે, એટલે બીજી તરફથી નસારાઓની ફાજ મુકાબલામાં આવી પહોંચશે, હજરત ઇમામ (૨૦ અ.) ની ફાજના ત્રણ ભાગ પડી જશે, એક ભાગ નાશી જશે અને એક ભાગ શહીદ થઈ જશે અને એક ભાગ રહેશે તેમની ફતેહ થશે, એ શહાદત અને ફતેહનો કિસ્સો એ થશે કે હજરત ઇમામ (૨૦ અ.) નસારાઓ સાથે લડવાને લશકર તૈયાર કરશે. અને ઘણીએક મુસલમાન લડવાને અંદર અંદર કસમ ખાશે કે ફતેહ કર્યા મીવાય હીશું નહીં. છેવટે બધા માણસો શહીદ થઈ જશે. ફક્ત થોડાજ માણસો બચવા પામશે જેમને લઈ હજરત ઇમામ (૨૦ અ.) પેતાના લશકરમાં પાછા આવતા રહેશે બીજા દિવસે પણ આગલા દિવસ મુજબજ થશે. એટલે કસમ ખાઈને જસે અને થોડા બચીને આવસે ત્રીજા દિવસે પણ એમજ થશે. છેવટે ચાથે દિવસે થોડા માણસો મુકાબલો કરશે. અદલાદ તઆલા ફતેહ આપશે. પછી કાફિરોના મળજમાં લકુમતની ની રહેશે નહીં હવે હજરત ઇમામ (૨૦ અ.) મુકકતો બદોઅસ્ત કરવા સર કરશે અને બધી તરફ ફાજ રવાના કરશે અને પોતે એ બધા કામેથી પરવારી ક્રાન્ડન્ડીનો પત્ત ફતેહ કરવા જશે ત્યારે રમના દરિયા કિનારે ઉપર પહોંચશે ત્યારે બનુ દસ્લાકતા ૭૦ હજાર માણસોને બોટમાં બેસાડી તે શહેરને છતવની તબવીજ કરશે. જ્યારે એ લોકો શહેરનાં કાંટ આગળ પહોંચશે અદલાહો અકબર અદલાહો અકબર નેતરથી પુકારશે એ નામની બગતથી શહેર પનાહ (કાંટ) ની બાંમની દિવસ લાંગી પડી જશે. અને મુસલમાનો લુમસો ફગી ગાંધરમાં દાખલ થશે. અને કાફિરોને કતલ કરશે. અને સારી પેઠે કાપદા અને ઇન્સાફથી મુકકતો બદોઅસ્ત કરશે. હજરત ઇમામ [૨૦ અ.] થી એ અત થઈ હતી ત્યારથી તે આજ શુબી ૭ કે સાબ વર્ષની મુદત થશે હજરત ઇમામ (૨૦ અ.) અહીંયાં બદોઅસ્તમાં લાગેલા હશે કે એવમાં

એક બુડી ખમર ઉકશે કે અહીં શુ બધા છે ત્યાં શામમાં દળગલ આવી ગયો અને તમારો ખાનદાનમાં ઝબડા ફિસાદ ચલાવી રહ્યો છે, એ ઉપરથી હજરત ઇમામ (૨૦ અ.) શામ તરફ સફર કરશે અને ખરૂં ખેંટું બાણવા માટે પાંચ કે નવ સવારોને આગલ મોકલશે, તેમાંથી એક જણ આવી ખમર આપશે કે એ ખમર તદ્દન ખોટી છે, હજુ દળગલ નીકળ્યો નથી જેથી હજરત ઇમામ (૨૦ અ.) ને નિરાંત થઈ જશે અને પછી સફર જલદી કરશે નહીં નિરાંતે અંદરના મુલકોનો બદોઅસ્ત બેતાં બેતાં શામમાં પહોંચશે, અહીંયાં થોડાજ દિવસ થશે એટલામાં દળગલ પણ નીકળી પડશે, અને દળગલ ચલુદીઓની બતમાનો લશ્કો, પહેલાં તે શામ અને ઈરાકની અંદરથી નીકળશે અને નબુવ્વતનો દાવા કરશે, પછી ઈરાકનામાં પડેાચશે, ત્યાંના ૭૦ હજાર ચલુદીઓ તેના સાથે થશે, અને બુદાઈન દાવા શરૂ કરશે, એવી રીતે ઘણાં મુલકોમાં થઈ ચમનની હદ આગળ આવી પહોંચશે અને દરેક જગાએથી ઘણાં એક બદોઅસ્ત સાથે થશે, એટલે સુધી કે મકકા મોજાઝમહની પાસે આવી થાબરો પણ ફરિશ્તાઓની સંભાળને લીધે શહેરની અંદર જવા પામશે નહીં, પછી ત્યાંથી મદીનાને ઈરાકો કરશે પણ ત્યાંએ ફરિશ્તાઓને પહેરો હોવાને લીધે અંદર જવા પામશે નહીં, પણ મદીનામાં ત્રણ વાર ધરતીકંપ થશે અને જેટલા દીનમાં આબસ અને કમજોર હશે તે બધા ધરતીકંપથી શહેર બહાર નીકળી જશે અને દળગલની જાળનાં ફસાઈ જશે, તે વખતે મદીનામાં કોઈ બુદુરગ હશે, તે દળગલથી ખુબ શાદવીવાદ ચલાવશે દળગલ ગુસ્સે થઈ તેમને કતલ કરી નાંખશે અને પછી જીવતા કરી પાછો પુછશે કે કેમ હવે મારું પુછ હોવું માનો છો કે નહીં ? તેઓ ફરમાવશે કે હવે ઉત્તરી પાકી ખાત્રી થઈ ગઈ કે તું દળગલજ છે, પછી તે તેમને મારવા છોડશે.

તેમની ઉપર કોઈ ચીજ અસર કરશે નહીં ત્યાંથી દળબલ સામના મુશ્કેલી રવાના થશે. અથવા દબરદત્તી આગળ પહેંચશે કે જ્યાં હજરત હમામ (૨૦ અં) પહેંચાથી આવી પહેંચ્યા હશે અને સ્વપ્નની તૈયારીના કામમાં હશે કે એટલામાં અસરનો વખત થશે અને મોઅજઝન આગળ પહેંચશે અને લોકો નમાઝની તૈયારીમાં હશે કે અમાનક હજરત હમામ (અંસં) જે ફરિરતા-ઓના આધા ઉપર હાથ મૂકી આસમાન ઉપર-થી નીચે ઉતરતા જેવામાં આવશે, અને જામે-અ મસજીદના મંદિર (પુવ) તરફના મિનારા ઉપર આવવાને થાકશે અને ત્યાંથી નીસરણી મુ-કી નીચે તરફ લાવશે, હજરત હમામ (૨૦ અં) જુદું મસજીદ સાધત તેમને સોંપવા કર-શે પણ તેઓ ફરજીએ કે લડકોળા અંદોઅરત આપજ રાખે, હું ખાસ કરી દળબલને કતલ કરવા આવ્યો છું, મતલબ કે જ્યારે રાત વી-તીને સવાર થશે તો હજરત હમામ (૨૦ અં) લશકરને જોઈતી તૈયાર થશે અને હજરત હમામ (અંસં) એક ઘેડો અને ભાલો મંગાવી રવાર થઈ તૈયાર થશે અને દળબલની તરફ આગળ વધવા માંડશે, અને મુસલમાન લોકો દળબલના કશકર ઉપર ચડાઈ કરશે અને બહુ બારે લડાઈ થશે તે વખતે હજરત હમામ (અંસં) ના શ્વાસમાં એવી અસર થશે કે જ્યાં સુધી નજર પહેંચે છે ત્યાં સુધી શ્વાસ પણ પહેંચ-શે અને જે કાફરને અસની હવા લગાડશે તે ગુરત હલક (નાસ) થઈ જશે, દળબલ હજરત હમામ (અંસં) ને જેઠ નાસવા માંડશે, હજ-રત હમામ (અંસં) તેની પૂઠ પકડશે એટલે સુધી કે ખાખે લુદ નાગની એક જગા છે ત્યાં પહેંચતા ભાલા વડે તેનું કામ તમામ કરી નાંખશે એટલે કતલ કરી નાંખશે, અને મુસલ-માનો દળબલના લશકરને કતલ કરવાં માંડશે, પછી હજરત હમામ (અંસં) શહેરે શહેર ફરી ને કે જેને જેને દળબલે સતાવ્યા હતા તે બધાને

ધીરજ આપશે અને ખુદા તઆલાના ફરવો કરમથી કોઈ કાફર રહેશે નહીં, પછી હજરત હમામ (૨૦ અં) નું મરણ થશે અને બધા અં-દોઅરત હજરત હમામ (અંસં) ના હાથમાં આવશે, પછી માલુજ માલુજ નીકળશે કે જે-મનું રહેલાં જીવંત બહુ વસ્તી પુરી થાય તેથી પણ આવળ સાત દીપથી બહાર છે, અને ત્યાં નો સમુદ્ર વધારે ઠંડીને કીધે એવો જમી ગએ-લો છે, કે તેમાં વહાણુ પણ ચાલી શકતા નથી, હજરત હમામ (અંસં) મુસલમાનોને ખુદા પા-કના હુકમ મુજબ કાહેતરપર લઈ જશે, અને માલુજ માલુજ ઘણો ઉપમાન કરશે, છેવટે અટકાઈ તઆલા તેમને દવાક કરશે અને હમામ (અંસં) પકાડ પાથી ઉતરી આવશે આલીશ વરસ ખાફ હજરત હમામ (અંસં) વધાન પામશે, અને અમારા પેગંબર (સબ્હાનુસના રોઝામાં દફન થશે, અને આપની ગાદી ઉપર એક ચ-મતને માખુસ કે જેનું નામ જરફગાદ છે અને કદત'ગનાં ખાનદાનના હશે, તે ખેસજે, અને તેઓ પહુ દીનદારી અને દંખાફતી હકુમત ચલાવશે, તેમની પછી આગળ પાછળ ખીખ ધણુએક બદલાશે થશે, પછી ધમે ધીમે તે વખતે જોઈતી થતી જશે, અને ખોટી વાતો બધી જશે, તે વખતે આસમાન ખર એક ઘુમાડા જેવું જવાઇ જશે અને જમીન ઉપર વરસવા માંડશે જેથી મુસલમાનોને બુકામ (સલેખમ) અને કાફરોને ખેરુશી (પોલ ની) મ્ક જશે, આ નસ દહાડા પછી આસમાન સાફ થઈ જશે, અને એ સમયે ખડીઈદનો મહીનો હશે, દશમી તારીખ પછી એકાએક એક રાત એવી લાંબી થશે, કે મુસફરોના મન ગભરાઇ જશે અને ખાળકો ઊંચી ઊંચીને અકબાઇ જશે અને પશુ-ઓ જંગલમાં જવા ખરાડશે પણ કોઈ રીતે સવાર થશે નહીં, એટલે સુધી કે તમામ માલુ-સો ડર અને ગભરાટથી અકબાઇ જશે. જ્યારે ત્રણ રાત્રી જેટલી તે રાત થઈ જશે ત્યારે સવાર

થઇ સુરજ ઉગશે તે પશુ થોડીજ રેશની વાળો
જેવી રીતે ગ્રહણ હોય છે અને થાય છે તેમ
અને તે મગરેય (પશ્ચિમ) તરફથી ઉગશે તે
વખતે કોઇના ધમાન કે તોળાહ કયુલ રાખવા-
માં આવશે નહીં જ્યારે સુરજ એટલો ઉંચે
આવશે કે ખેતર કરતાં પહેલાં હોય છે. તે
ફરી પુનઃ તપાસના હુકમથી મગરેય તરફજ
પાછો વળશે અને રિવાજ યુગ્મ્ય આવશે. પછી
હંમેશા પોતાના જુના રિવાજ યુગ્મ્ય રેશન
અને હાથકાર નીકળતો રહેશે. પછી થોડાજ
દહાડામાં જે મક્કા પાસે સૂકા નામનો પહાડ
છે તે ધરતીકંપ થઇ ફાટી જાય. અને તેથી
એક નવાજ જેવું જાનવર અજાયબ બેસે રિકેન્-
વાલું નીકળે. અને લોકોથી રાતો કરા. અને
ધણીજ અપથી અને ફરી વળશે. અને પછી વળી
જોનાં પેશ નીપર હજારો મુસા [અંબ] ના
અમાની તુરની લંડી પોતપોતે ભેગાં તેમ જ આખું
મોઢું રાશન છૂટી જશે અને વેપારીઓના નાક કે
ગરજન વિગત હજારો રોડોનાં [અંબ] લાગે તો
અંબુડી બંદે રાખી જાય મગરે જેવી કાંઈ કાંઈ
મોઢું મેલું આજશે, અને એ કામ ફરી તે
ગાયબ [અંબ] થઇ જશે પછી તે જ નાક
થી એક હાલ ગુણી કિતવજનારી પૂરે. જેથી
અથા પ્રમાણવાળાં એવી અગવડમાં કંઈ નહીં
આવશે, જેથી તેમાં મરી જાય. ત્યારે જ્યાં
મુસા પાતાં જાય અને ત્યારે હજારો હાથગીરો
અપી હાથગીરો નાક રાખે અને તેના
ખાનસે કાલજ તે તે કાંઈ કાંઈ અપી હાથગીરો
જશે અને હાથગીરો કાંઈ કાંઈ અપી હાથગીરો
ગળામાંથી ફરી કાંઈ મરી પાસે પોતે ત્યાં
શરમ અર્થ લગી વસે અને તેના અપી હાથગીરો
દ કહેનાર રહેતો નહીં. તે વખતે પાસે મુસા
માં મોઢું મેલું થઇ જાય. તેથી કાંઈ કાંઈ અપી
સ્વામીઓનાર તથા રેલ્લ થઇ જાય અને પાસે
પાસે અને જેમાં રહી જશે તેઓને જા. આજ
મેલા અપ જશે તે હકીતે સમગ્રમાં અપી

દશે, એમાં એ બેદ છે કે કયામતને દહાડે પાસે
મખલુક ત્યાં એકઠી થશે, પછી તે આગ મખલુક
થઇ જશે, અને તે વખતે દુનિયાની બધું શકિ
થશે તથા ચાર વરસ એવીજ હાલત રહેશે કે
એકાએક ગોહરમની દસવી તારીખને શુક્રવારે
સવારમાં બધા લોકો પોત પોતાના કામમાં હશે
કે સુર પૂરકે. પ્રથમ હરકો હરકો અવાજ
થશે પછી તે એટલો વધતો જશે કે જેની ઘીક
થી બધા મરી જશે. અને ત્યારે સુરજ મગરેય
તરફથી નીકળેા હતા ત્યારથી કે આજ સુધીનો
સમય ૧૨૦ વરસનો થશે. હવે અહીંથી કયામતનો
દિવસ શરૂ થશે.

ખાસ કયામતના દિવસનું વર્ણન.

ત્યારે સુર પૂરકાથી તમમ દુનિયા ફના
થઇ જશે તે ૪૦ વરસ સુધી એવી સુતસાન
હાલમાં રહેશે. પછી પુનઃ તપાસના હુક-
મથી પછી બાર સુર પૂરકામાં આવશે અને
ફરી જમીન આસપાસ તેનીજ રીતે કાયમ થઇ
જાય. અને સુરજો દરમિયાની છતાં થઈ
કાંઈક માં નીકળી પડશે અને કયામતના
દિવસ પોતે કંઈક આજશે. અને સુરજ
કાંઈક પાસે આવી જશે. જેની વરખાંની તેજાનાં
ત્યાં અજાયબ પછી નસે અને ગુન્હાના
મમા પાસે કંઈક વધારે નીકળેા જશે. અને
કાંઈક તે તેજાનાં અજાયબ તરફ વિસા વિસા
પાસે જશે જે લોકો એક હતા. તેમને
નસે આ જમીનની માટી મેલો જેવી કરી
નામ પાડે એવું તેને ખાલ લામ મટાડશે
ને નસે અજાયબ હાકો કોસર પર જશે.
પછી ત્યારે કયામતના મેલાનમાં હાલ હાલ
અજાયબ ઉડશે તે વખતે બધા મળી હજારો
અજાયબ (૫૦૦ અંબ) પાસે પછી પછી નખીયો
પાસે એવી વાતન. વિદ્યાન્શ કરવા જશે કે
જમીનના દિસાય દિનાય અને કંઈ ફેસલો નહીં

અંધ બાપ, અંધા પેઠાઓને કંઈ કંઈ બહાનું કહેશે, અને સિદ્ધાર્થની વાગદો કરશે નહીં. બાપા પછી હમારા પેઠાઓ (સં. અં. સં.)ની બિદ-મતમાં હાજર થઈ ઉપર મુજબની દરખાસ્ત કરશે. આપ હક તઆમાના હુકમથી કબુલ કરી મક્કાને મહમૂદમાં (કે જે એક જગાનું નામ છે) તથા શરૂ થઈ જઈ શકાયત કરશે. હકતઆલાનો હુકમ થશે કે અમે સિદ્ધાર્થ રહુન કરી હવે અમે જમીનપર તજલથી કરમચી દિમાય કિનાર કરી દબાએ છીએ. પહેલાં અમનાનમાંથી ફરિસ્તાઓ મોટા પ્રમાણમાં ઉતરવા શરૂ થશે અને તમામ માણસોને ચારે તરફથી વેરી લેશે. પછી હકતઆલાનો અરસા ઉતરશે તે ઉપર હકતઆલાની તજલથી થશે અને સિદ્ધાર્થ કિનાર શરૂ થઈ જશે. અને આત્મા નગા (કરેલ) કૃત્યનાં લેખ) ઉઠાવવામાં આવશે તે ઇસ્તિવાળીઓના જમણાં હાથમાં અને એ ઇસ્તાનો ના ડાબા હાથમાં એવી મેજા આવી પડશે અને આમાલ (કૃત્ય) તોલવાનો કાંઈ ભરો કરવામાં આવશે. જેથી બધાની નેત્રી બની જાય તો તે. અને પુત્ર સરતર જાનવાં હુકમ કરવામાં આવશે જેની નેત્રીઓ નેત્રીમાં વધારે થશે તે તે પુત્રથી પાર થઈ બિદિસ્તમાં દાખલ થશે, અને જેના ગુનાત વધારે હશે અને પ્રહાતઆલ જે ગાંધી નથી કરી હશે તે દેહખમાં પડી જાય, અને જેની નેત્રીઓ અને ગુના જાનને કરાવેર હશે તેમને માટે એક મુકામ નામે આપાદ છે કે જે જગત અને દેહખની વચ્ચે છે તેઓને ત્યાં રખાવામાં આવશે. પછી અમારા પેઠાઓ (સં. અં. સં.) તથા ખીમ હજરત અંબીયા (અં. સં.) અને આલિમ તથા વલી, શહીદ, અને હાફિઝ તથા નેક બનાઓ ગુન્હેગારોને અપસાવવા સફાવત કરશે. તેમની સફાવત કબુલ થશે અને જેના દિલમાં જરા પણ ઇમાન હશે તેમને દેહખમાંથી બહાર કાઢી જગતમાં દાખલ કરવામાં આવશે. એવીજ રીતે જે લોકો આપરાદમાં

હશે તેઓ પણ આપર જગતમાં દાખલ કરવામાં આવશે. હવે દેહખમાં કબૂલ તેજ લોકો રહેશે કે જેઓ કાફિર અને મુસરિક હશે અને એવા લોકોને કદી દેહખમાંથી નીકળવું નહીં થશે નહીં. બપોરે બધા જગતી અને દેહખી પોતપોતાને ઠેકાણે પડી જશે તે વખતે અહવાલનગરમાં જગત અને દેહખની વચ્ચે મોનને એક મેટાંગ રૂપમાં દાખલ કરી બધા જગતી અને દેહખીઓને દેખાડી તેને જુએક કરાવશે અને ફાખાવશે કે હવે જગતી કે દેહખીઓને માટે મોન નથી. બધાને પોતા પોતાને ઠેકાણે હમેશાં માટે રહેવું થશે. તે વખત જગતીની ખુશીઓ અને દેહખીઓની ગમીઓ કંઈ પાર રહેશે નહીં.

બેહુશતી ને અમને! અને દેહખનાં જાણીતું વર્ણન.

રસુલુલાહે (અં. અં. સં.) દરમાયુ' કે અલ્લાહ તઆલાએ દરમાયુ' છે કે મેં માથા નેત્રીમાંથી માટે એવી નેત્રીમાં તૈયાર કરી ગણી છે કે ન કાણની આંખો જોઈ હોય ન દેહખમાં મેં અંબીયા હોય અને ન તો કાઈ માનુષના દિલમાં તેનો ખ્યાલ આવશે હોય, અને રસુલુલાહે (અં. અં. સં.) દરમાયુ' કે જગતની દરખાસ્તમાં એક ઇસ્તાને તોલકવા માટે રોજખ મુજબ (જગત દરખાસ્ત) છે. જગતનાં કંઈક મોની અને સાફ છે. ત્યાંની ગાંધી અમરશન (દિવાર) છે જે માણસ જગતમાં આદરે જરો તે મુજબ તેમાં રહેશે. અને ખજ કે સિદ્ધીની જોડે નથી. અને હમેશા તે ત્યાંજ રહેશે કદી ફરતે નહીં, તેમનાં વૃણાં મેં થશે નહીં જુવની મરવાની નથી અને રસુલુલાહે (અં. અં. સં.) દરમાયુ' કે જગતમાં એ બધીયા નેત્રી છે કે ત્યાંનાં વાસજુ રિયેર બધો સ્વાસ્થ્ય ચાંદીયો હશે અને એ બધીયા એક છે કે ત્યાંના વાસજુ સામાન સોનાનાં હશે. અને રસુલુલાહે (અં. અં. સં.)

ભાગ સં) ફરમાવ્યું કે જનતમાં સો દર-
જાન ઉપર તબે છે. એક દરજ્જાથી બીજા
સુધી એટલું છેડું છે એટલું હાલ જમીન અને
આસમાન વચ્ચે છે એટલે પાનસો વરસ
અને બધા દરજ્જામાં મોટા દરજ્જાને ફિરદોસ
છે, અને તેમાંથી જનતની તાર નેટગે નીક-
ળી છે. એટલે ફ્રમ, મધ, શરાબેતદ્દ, અને
આણીની, અને તેથી કૃષ્ણ અર્થ છે. તમે
જ્યારે અલ્લાહ પાક પાસે માંગો ત્યારે ફિર-
દોસ માંગ્યા કરો, અને ઝીમ પશુ ફરમાવ્યું
કે તેમાં એક એક દરજ્જા એટલે મોટા છે કે
જો તમામ દુનિયાના લોકોને તેમાં ભરવામાં
આવે તો તે સારી પેઠે સચાઇ જાય અને રસુ-
લુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જનત-
ની જેટલા ઝડ છે બધાના શક સેનાના છે
અને રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે સૌથી
મહેતા જે માટે જનતમાં માખલ થશે તેમના
મહેરા આના નાશન થશે કે જલ્દી અહિંથી રાત-
નો અંદરમાં પછી જેઓ તેમની પાછળ જશે
તેમના મહેરા અમરના હાથમાંથી પેઠે હશે
ત્યાં પેલાય માખાલ, કે ચુક, રીંટની જરૂર
પડશે નહીં કસબની માખાલી હશે, અને પર-
સીયા મુરકો પેઠે હુકમ નર થશે. કોઇના
પુછ્યું કે ત્યાર પાવનું ના જનત ફરમાવ્યું
કે એક એકાદર માંકરે જનત હુકમની પુછ્યો
હશે અને રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે
જનતવાળાઓ પેકી જનતમાં દરજ્જા દરજ્જાને
હશે તેને અલ્લાહ તઆલા પ્રશે કે જન
તને દુનિયાના કોઈ પાસકારના પ્રશ્ન બરાબર
આપવામાં આવે તો હુકમ થશે ! તે કહેશે
ઓ પરબરહીમાર હું તારું છું. એટલે હુકમ
શરે કે જન તને પાંચ રજૂ આપ્યું તે
કહેલો ઓ રખ હું તારું થઈ ગયો. ફરી હુકમ
શરે જન તને એટલું આપ્યું કે તેથી પશુ દસ
હાથ અને એ સિવાય બીજા માટે તારી ઇચ્છા
કશે અને જેથી તારી આજને સ્વાદિષ્ટ લાગશે
તેને મળશે. અને એક દિવાયતમાં છે

કે દુનિયા અને તેથી ૧૦ ગણ વધારે તેને
મળશે. અને રસુલુલાહે (સં અં સં)
ફરમાવ્યું કે અલ્લાહ તઆલા જનતવાળાઓને
પૂછશે કે તમે ખુશીમાં તો છો. તેઓ
અરજ કરશે કે મ ખુશ ન હોઈયે? આપે અમાને
તે ચીજે આપી છે કે જે આજ સુધી
કોઈ મખલૂકને આપી નથી. હુકમ થશે કે
અમે તમને એવી ચીજ આપીએ છીએ કે જે
એ સર્વથી ઉત્તમ હોય, તેઓ અરજ કરશે કે
એથી વિશેષ શી વસ્તુઓ હશે ? હુકમ થશે
કે તે ચીજ આ છે કે હું તમારાથી રાજ ર-
હીશ. કદી નારાજ થઈશ નહીં. અને રસુલુલાહે
(સં અં સં) ફરમાવ્યું કે જ્યારે જનતવાળા
જનતમાં જઈ ગયેને અલ્લાહ તઆલા તેમને
ફરમાવશે કે તમે બીજું કંઈ ઇચ્છો તો હું
આપું. તેઓ અરજ કરશે તે અમારા મહેરા
રોશન કરી, અમને જનતમાં દાખલ કરી દીધા
અને દોઝખથી છુટકા કરી દીધો અમારે બીજું
શું જોઈયે તે વખતે અલ્લાહ તઆલા પરદો
ખોલી દેશે. એટલી પ્યારી કોઈ નેઅમત હશે
નહીં કે જેટલી અલ્લાહ તઆલાના દીદારમાં
લગ્ગત હશે અને રસુલુલાહે (સં અં સં)
ફરમાવ્યું કે દોઝખને હજાર વર્ષ સુધી પિકાવી.
એટલે સુધી કે તેનો રંગ લાલ થઈ ગયો પછી
હજાર વર્ષ સુધી પિકાવી કે જેથી તેનો રંગ
સફેદ થઈ ગયો પછી હજાર વર્ષ સુધી પિકાવી
કે તેનો રંગ કાળો થઈ ગયો હવે તે અધારી
તદન અધારા ધોર જેવી (તિલીરમય) છે, અને
રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે તમારી
આ આગ કે જેને તમે દુનિયામાં મળ્યાવો છો
દોઝખની આગથી સીતેરમો ભાગ તેજમાં આછી
છે. અને તેઓના કરતાં ૭૦ ગણી તેજમાં વધારે
છે. રસુલુલાહે (સં અં સં) ફરમાવ્યું કે
દોઝખના કિનારાપરથી નાંખવામાં આવે તે
સિતેર વર્ષ સુધી તે જાડો ચાલ્યો જાય તે
તેને તળાએ પહોંચે. અને રસુલુલાહે (સં અં સં)
ફરમાવ્યું કે જ્યારે દોઝખને લાવવામાં આવશે

મારે તેને સિતોતર હાથર લુગામ (દોરડાં) હશે અને હરેક દોરડાને ૭૦૦ હાથર ફરિશ્તાઓએ પકડેલું હશે જેથી તેને ધસડવામાં આવશે અને રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦૦) ફરમાવ્યું કે સૌથી હલકા અંગના દોઝખમાં એક માંજીસને મશે કે જેની પગમાં માત્ર આખનાં બે બોડા છે, પણ તેથી તેનું બેજી હાડલીની પેઠે પોકે છે. અને તે એમ સમજે છે કે માનાથી વધારે કાદવે અંગના નહીં હશે. અને રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦૦) ફરમાવ્યું કે દોઝખમાં એવા એવા મોટા સર્પ છે કે જેવા જાંટ, જે એકવાર ડસે તો ચાલીશ વર્ષ સુધી દહેર આવ્યા કરે. અને વીંછી એવા મોટા કે જાણે પાલાણુ મરિલા ખચ્ચર, તે જે ડાંગે તો ૭૦ વરસ સુધી ઝેર ચઢેલું રહે અને એક વેળા રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦૦) નમાઝ પઢી મેખર ઉપર તશરીફ લાવ્યા અને ફરમાવ્યું કે મેં આજે નમાઝમાં દોઝખ અને જન્નતનો આખેલુખ નકશે જોયો. આજ સુધી મેં જન્ન કરતાં કોઈ સારામાં સારી વસ્તુ જોઈ નથી અને દોઝખ જેવી નકારામાં નકારી કોઈ ચીજ તકલીફવાળી જોઈ નથી.

એવી વાતોનું ધ્યાન કે જે વગર ઇમાન અધુરું રહે છે.

હદીસ શરીફમાં આવ્યું છે કે રસુલુલ્લાહે (સં. અ. ૦૦) ફરમાવ્યું કે નીચે બતાવેલી સીતેર ઉપર કેટલાક વાતો ઇમાન સાથે સંબંધની છે. બધામાં મોટી વાત તો લાઈલાહ ઇલ્લાહલાહે-છે, અને બધામાં નાની વાત એ છે કે રસ્તામાં કાંઈ કાંઈ, લાકડું, પથ્થર પડેલાં હોય જેથી કરી રસ્તે ચાલનારને ઇજા પહોંચે તેને દૂર કરી નાંખવું, અને શરમ હયા પણ ઇમાનની તેજ વાતોમાંથી એક મોટી વાત છે. એ હુકમથી અલગ પડ્યું કે બપોરે એટલી વાતો ઇમાનથી સંબંધ ધરાવે છે તો પૂરા મુસલમાન તેજ કે જેમાં સર્વ વાતો હોય. અને જેમાં કોઈ વાત

હોય અને માફ વાત ન હોય તે અધુરા મુસ્લમાન છે. એ બધાજ બધું છે કે પૂરા મુસલમાન થવાની જરૂર છે. એટલા માટે બધાને જાગ્રમ છે કે જે સજાની વાતો પોતે પોતામાં પેદા કરે. અને તે માટે કાશીય કરે, કે કાશ વાતની કસર નહીં રહી જાય એટલા માટે અમોં તે વાતોને લખાને બહાવીએ છીએ. તે બધી મળી સિતોતર (૭૭) છે. જેમાંની ૩૦ ફિલ સાથે સંબંધ ધરાવે છે.

- (૧) અલ્લાહ તઆલા પર ઇમાન લાવવું.
- (૨) એવો એવનેકાફ રાખવો કે ખુદા વગર બધી ચીજો પહેલા પેલા થઈ નહોતી. પછી ખુદાના પેદા કરવાથી તે થઈ.
- (૩) એ યકીન રાખવો કે ફરિશ્તા છે. (૪) એ યકીન કરવો કે ખુદા તઆલાએ જેટલી ફિતાઓ પેગમ્બરો ઉપર ઉતારી હતી તે બધી સાચ છે, અને હવે ફરમાન વગર બીજાઓનો હુકમ રહ્યો નથી. (૫) એ યકીન કરવો કે બધા પેગમ્બરો સાચા છે. અને હવે રસુલુલ્લાહ (સં. અ. ૦૦)ના હુકમ ઉપર ચાલવાનો હુકમ છે. (૬) એ યકીન રાખવો કે અલ્લાહ તઆલાને સર્વ ચીજની પહેલાથી ખબર છે, અને જે તે કંઈ છે તેજ થાય છે. (૭) એ યકીન કરવો કે કયામત આવનાર છે. (૮) જન્નનું માનવું (૯) દોઝખનું માનવું. (૧૦) અલ્લાહ તઆલાથી મોહબ્બત રાખવી. (૧૧) રસુલુલ્લાહ (સં. અ. ૦૦) થી મોહબ્બત રાખવી (૧૨) અને બીજાથી પણ મોહબ્બત કે દુશ્મની કરે તો ફક્ત અલ્લાહને વાર્તાજ કરે. (૧૩) દરેક કામમાં ઈત્તેફા નૈપત કરવી. (૧૪) ગુન્હાનો પરતાવો કરવો. (૧૫) ખુદા તઆલાથી ડરવું. (૧૬) ખુદા તઆલાની રહમતની આશા કરવી. (૧૭) સરમ સખવી. (૧૮) નેખમતનો ચુકર કરવો. (૧૯) અલ્લ (કરાર) પૂરા કરવો. (૨૦) સખર કરવો. (૨૧) પોતાને બીજાઓથી હલકા સમજવો. (૨૨) મખલૂક (પેદા થયેલાં સર્વ ચીજ)પર દયા રાખવી. (૨૩) જે કંઈ

ખરાબતા હોય છે જેમકે નજીકના (સગાં) વહાલાં અથવા ઝાઝાખાણ પીછાણવાળા અથવા બિરાદરી (જાત, જમાત) કુટુંબના હોય અથવા તેના વાતની હોય કેટલાક ગુન્હા તો એટલા માટે થાય છે કે તેમની સાથે જેસી તેની દુરી વાતોની તેમાં અસર હિતજ થાય છે. અને કેટલાક ગુન્હા તેમની ખાતર (દેશ રાખવા)ને લીધે થાય છે. અને કેટલાક એવી રીતે છે કે તેની નજરમાં હલકાર્થ ન થાય. અને કેટલાક ગુન્હા એટલા માટે થઈ જાય છે કે તે લોકો તેની સાથે ભુરુષ કરે છે. કંઈક વખત તો એ ભુરુષના રંજ (દીલગીરી)માં કંઈક વખત તો તેમની ગંખતમાં કંઈક વખત તો તેમનાથી બદલો લેવાની ફિકરમાં ખરચાય છે. અને પછી એમાંથી તેનાં તરહના ગુન્હા થઈ જાય છે. મતલબ કે બધી ખરાબી-એ નફસની તાબેદરીની અને આદર્શોમાંથી હલકાર્થની આરા રાખવાથી છે, તેથી તેઓની ખરાબીથી બચવા માટે એ વાત અગત્યની છે. એક તો પોતાના નફસને દાણી દેવું અને તેને કંઈ વખતે એલાવી (ખુશ કરી) ને કે દેસલાવીને અને કહી ધમકી કે ઠપકા આપી દીનના રસ્તા પર લંગડાવીને બાંજ બધા માણસોથી વધારે લાગવગ (સંબંધ) રાખવા નહીં. અને એ વાતની પરવા રાખવી નહીં કે તેઓ સારું કહેશે કે નહીં કહેશે. એટલા માટે એ બાંને જરૂરી બાબતોને બુદ્ધિ હાખવામાં આવે છે.

નફસની સાથે વર્તવાનું બ્યાન.

પાખંદીની સાથે (નિયમીત) રંજ થોડો વખત સવારે અને થોડો સાંજે અથવા બીધી વખતે મુકરર કરી લે. તે વખતે એકલા જેસીને પોતાના મનને બ્યાં સુધી ખતી શકે ત્યાં સુધી બધા ખ્યાલોથી ખાલી કરી નાંખી (પોતાના મન સાથે) એમ માતો કરો કે અરે મનુ સારી થોડે સમય લે કે જાણે તારો હાખલો ફુનિયામાં

એક સેદાગર જેવો છે. પુછ તારી ઉમર છે x અને તેનો લાભ આ છે કે હમેશાં હમેશાંની બગાઇ એટલે આખતરની નબત (ફટકા) મેળવી લે. જો એ દેલત મેળવી તો નફો થયો અને જો આ ઉમર એમજ ખેંચ અને બલાઈ તથા નબતને મેળવી નહીં તો એ વેપારમાં ભારે ખોટ ખાધી કે પુછ પણ ગઈ અને ફાયદો મેળવવા બાંચ શાળી થયો નથી. અને એ પુછ એવી કીમતી છે કે જેની એક એક ધરી અને એક એક પળ અણહદ કીમતી છે. અને કંઈ ખજનો કેટલોએ ભારે હોય પણ એની ખરાબરી કરી શકશે નહીં. કેમકે જો ખજનો જતો રહે અને તે માટે કાશીશ કરવામાં આવે તો પછી મળી શકે છે. અને હમર જેટલી વીતી જાય છે તેની એક પળ પણ વળીને પછી આવી શકશે નહીં. અને ન તો બીજી ઉમર આવી શકે છે. બીજું એક એ ઉમરથી કેટલી બધી દેલત કમાઈ શકીએ છીએ એટલે હમેશને માટે ખોઈસ્ત અને ખુદાએ તઆલાની ખુશી, અને દીદાર એટલી બધી દેલત કેઈ ખજનાથી કેમકે શકતા નથી. એટલા માટે એ પુછ બહુજ કદરવાળી અને કીમતી છે. અને આ નફસ અલાહ તઆ લાનો એહસન માન કે હમણાં તારૂં મોત આવ્યું નથા કે જેથી આ ઉમર પૂરી થઈ જાત ખુદા તઆલાએ આજનો દિવસ જીંદગીનો વધારાને કહી આપ્યો છે. અને જો તું મરવા પડે તો હજારો દિલેગનથી આરબુ (હિમેદ) કરે કે મને એક દિવસ બીંને જીવવાનો મળી જાય તો એ એક દિવસમાં બધા ગુન્હાઓથી સાચી અને પાકી તોખાહ કરી લઉં અને અલાહ તઆલાથી પાકો વાયદો કરી લઉં કે પછી ગુન્હા પાસે કહી શકી

“એક જરૂર થયતાં માટે જરૂર લઈ ફરતો અને લોકોને કહેતો” જેની પુછ પગળી જાય છે તેના હપર હકમ કરો. ” આ વાકય માણસની ઉમર વિશે મજો મેલતો બાંધે છે. જરૂર કે માણસ કંઈ પણ કામ નહીં કરે તો તેની હમર પીધળતી જાય છે અને જીંદગીની બાંચ જીંદગીમાં માટે ખમરનો ખ્યાલ જરૂર રાખવો કે તે નકામી જાય નહીં હા. મે. ૧

ત્યજી અને તે આખો દિવસ યાદ અને તાબેદારીમાં
ગુળાઈ. જ્યારે મરતી વખતે તારો એ હાથ અને
એ ખ્યાલ થાય છે તો તું પોતાના મનમાં એમજ
સમજી લે કે જાણે મારી મોતનો વખત આવી
મથો હતો અને મારા માગવાથી અલ્લાહ તઆલાએ
આજનો દિવસ એક બીજો વધારા તરીકે આપ્યો
છે. અને એ દિવસ પછી બીજો દિવસ નસીબે
થશે કે કેમ તે મને જાણાયું નથી તો આજના
દિવસને તો એવો ગુન-ગ્યા બોધએ કે જેવી રીતે
ઉમરનો છેલ્લો દિવસ હોય અને તેને જેવી રીતે
ગુનરે છે તેમ.—એટલે કે બધા ગુન-ગ્યાઓ પાકી
ગાળાઈ કરી લે અને તે દિવસમાં કોઈ હલકી કે
મારે નાફરમાની કરે નહીં અને આખો ગેજ
અલ્લાહ તઆલાના ખેદ અને ખ્યાનમાં ગુજારે.
અને ખુદાનો કેદા હુકમ છોડ નહીં. જ્યારે તે
માખો દહાડો એવી રીતે પસાર થઈ જાય પછી
માગલે દિવસે પણ એમજ વિચારે કે કદાચ ઉમરમાં
આજ એક દિવસ રહ્યો હોય અને એ નફસ એવા
નાકમાં રહેતા ના કે અલ્લાહ તઆલા માફ કરી
શે; કેમકે પરેશાં તો તને કેમ જાણાયું કે માફજ
રી દેશે અને મળ કરશે નહીં કદાચ સમ્મ થઈ
તું શું કર્યો અને અમે કમુસ કર્યું કે માફજ
ઈ ગયું તો પણ નેક કામ કરનારને જે ઇનામ
મને મરતીએ મળશે તે તને નસીબ થશે નહીં.
છી જ્યારે તું તારી આંખે બીજાઓને મળવું
અને પોતાને તારી મળવું જોશે, તે કેટલો પસ્તાવા
મને અફસોસ થશે. એ ઉપરથી જો નફસ મવાલ
છે કે ત્યારે મારે શું કરવું? અને શી રીતે
શીશ કરવી? તો તમે જવાબ આપો કે જે વસ્તુ
રાથી મગીને છૂટવાની છે એટલે કે દુનિયા અને
સાદી ટેવ તેને હમણાંજ મૂકી દે અને જેનો પાલો
ડવાનો છે કે જે વગર તારો છૂટકો થઈ શકે
થી. એટલે અલ્લાહ અને તેને રાજી કરવું તેને
ત્યારથી લઈ ખેસ અને તેની યાદ તથા નાખે-
રીમાં લાગી જા. અને એટલી આદતોનું ખ્યાન અને તેને
ગડવાનાં ઈલાજ અને ખુદા તઆલાને રાજી કર-

વાની વાતોનાં ખુદાસા અને રાંસીલ કરવાની તદ-
બીગ ખૂબ સમજવી સમજવીને ઉપર લખી દીધી
છે તે મુજબ ફરીશ અને વર્તણૂક કરવાથી
દિલમાંથી ભુરાઈ નીકળી જઈ નેકાઓ દાખલ થઈ
જાય છે અને પોતાના નફસને કહે કે એ નફસ
તારી હાલત એક બીજાર જેવી છે, અને બીજા-
રને પરહેઝ (કરી) કરવી પડે છે અને આ ગુનાહોનું
કરવું બદ પગેહરી છે. એટલા માટે તેથી પરહેઝ
કરવાની જરૂર છે. અને એ પરહેઝ અલ્લાહ
તઆલાએ આખી ઉમરને માટે બતાવેલી છે.
જરા વિચાર તો કરો કે દુનિયાને કોઈ હલકો
હકીમ પણ કોઈ સમ્મત બીમારીમાં તને એમ
બતાવે કે કલાણી વ્વાજિજ વાતુ જ્યારે કદી ખાશે
ત્યારે તે બીમારીને ભારે નુકસાન પહોંચશે, અને
તું સમ્મત તરલીઝમાં સપાળ્ય જજી અને કલાણી
કાળી પેસ્વાદી દવા ગેજી ખાતો રહેશે તો સારી
થઈ જશે અને અથે મિતિ જોઈશે થશે. તે આ નફસ
વાત છે કે આખો જીવ જે વધારો છે તેને માટે
પેલા હકીમના કહેવાથી કેવી એ મજદાર તે ચીજ
હોય તેને આખી ઉમરને માટે મૂકી દેગો, અને
દવા કેટલીએ બદમજી અને નાપસંદ હશે આંખ
અંધ કાળે ગેજીને કે જ તેને ગળી જશે, તો ધારો
કે ગુનહો પલો મજદાર ચીજ છે. અને નેક કામો
બહુ અણગમાં છે. પણ જ્યારે અલ્લાહ તઆલાએ
એ મજદાર ચીજને નુકસાનવાળી બતાવી છે અને
અણગમાં કામોને ફાયદાકરક ફરમાવ્યાં છે અને વળી
નુકસાન અને કામો એકેવો કેજો હમ્મેશગો છે જેનું
નામ જન્નત અને દોઝખ છે તો અરે નફસ અજબ
જેવી અફસોસની વાત છે કે જીવની મોહખતમાં
અદના હકીમના કહેવાનું તો ધકોન કરી લે અને
તેને પાખંદ થઈ જાય અને પોતાના ઇમાનની
મોહખતમાં અલ્લાહ તઆલાના કહેવા ઉપર મન
લગાડેનહીં અને ગુનહોને છોડવાની હામત કરે નહીં,
અને એટલું જાણે નેક કામોથી જ્યારે મન ચોરે,
ત્યારે તું કેવો મુસલમાન હોવાપાહ તોખાહ કે અલ્લાહ
તઆલાના ફરમાવ્યા તે એક નાવા હકીમના

કહેવા બરાબર પણ સમજે નહીં અને જોતકસતું ક્રમે અકલ્પ વગરનો છે કે જનતના હંમેશાં હંમેશાં સુખની દુનિયાના થોડા વખતની સુખની બરાબર જોટકીએ કદર કરે નહીં. અને દોઝખની એટલી લાંબી મુત્તની ધળથી દુનિયાના થોડા દિવસની મુસીબતની બરાબર પણ અચવાની કોશીશ કરે નહીં. અને નફસને એમ કહે કે અરે નફસ દુનિયા સફરની જગ્યા છે અને સફરમાં પૂરેપૂરું સુખ કરી મળી શકતું નથી. તરેહ તરેહનાં દુઃખ વેઠવાં પડે છે પણ મુસાફર એ દુખોને એટલા મટે સહન કરી લે છે કે ઘેરે પહોંચીથી પૂરું આરામ મળી જશે. પણ જો તે તકલીફથી મલરાય કોઈ ધર્મશાળામાં જિતારો લાય તેને પોતાનું ધર બનાવી લે અને અધી સમાન (મખનો) ત્યાં એકઠા કરી લે તો આખી ઉમર વીની જાય પણ ધર પહોંચવું નસીય થાય નહીં. એવીજ રીતે દુનિયામાં જ્યાં સુધી રહેવું છે મહેનત મુશ્કેલીએ સહન કરવાં જોઈએ. ઇબ્રાહિમમાં પણ મહેનત છે અને યુન્હાઓના મૂકવામાંએ ભારે પડે તેવું છે બીજી પણ જાન જાનની મુસીબત છે. પણ આખેરત અમારું ધર છે. ત્યાં પહોંચવા થી અધી મુસીબત દુર થઈ જશે. અહીંની અધી મહેનત તથા દુઃખ જીજવાં જોઈએ. જો અહીં આરામ શોધવામાં રહેશો તો ઘેર જઈ આગમના સામાન મળવા મુશ્કેલ છે. અસ એમ સમજી કદી દુનિયાની ગહત અને મોજ મજાની લાલચ ન કરવી જોઈએ. અને આખેરતના સુધારવા માટે દરેક જાનની મહેનતને ખુશીથી વિકાસની જોઈએ. મતલબ કે એવી એવી વાતો મન સાથે કરીને તેને રસ્તે લગાડવું જોઈએ અને રોજ એવીજ રીતે સમજાવવું જોઈએ. અને આ યાદ રાખો કે જો તમે પોતે એવી રીતે પોતાની ભલામી અને સુધારાની કોશીશ નહીં કરો તો બીજા કોણ આપશે કે જે તમારું બધું આહરી દેને તમે જાણો ને તમારું કામ જાણે.

આમ (સામાન્ય) માણસો સાથે વર્તવાનું ખ્યાન.

આમ માણસ ત્રણ જાતના હોય છે. એક તો તે કે જેનાં સ.થે દોસ્તી અને બેહેનપણું (સહેલી) હોવાનો સંબંધ છે બીજું તે જેની સાથે માત્ર જાણ પીછાણ છે. ત્રીજું તે કે જેની સાથે જાણ પીછાણ પણ નથી અને એ પિંદે દરેકની જોડે વર્તવાની રીત જુદી જુદી હોય છે, તો જેની સાથે જાણ પીછાણ નથી. તેમની જોડે મળવું બેસવું થાય તો એટલી વાતોને ખ્યાલ રાખવો કે તે જે આમ તેમની વાતો અને સમાચાર (ખબરો) ખ્યાન કરે તેની તરફ કાન લગાડો નહીં. અને તે જે કંઈ વાહીત-ગાહી નકામી વાતો બકે તેથી બિલા-કુલ બેહરી બની જવું. મતલબ કે સાંભળવાં ખ્યાન દેવું નહીં, તેણી સાથે બહુ મળો નહીં. તેણીથી કંઈ આશા કે અરજ કરો નહીં અને જો કંઈ વાત તેણીમાં ઘરેઅથી ઉભરી જુલે તો (જો એવી ઉમેદ હોય કે તે માની જશે) ત્યારે બહુ નરમીથી સમજાવી દો. અને જેની જોડે દોસ્તી કે વધારે રીત રિવાજ હોય તેમાં આ વાતનો ખ્યાલ રાખો કે પહેલાં તો હરેકથી મહેલ કે રાહ રસમ પેદા કરો નહીં કેમકે દરેક માણસ દોસ્તીને લાયક હોતા નથી. જો તેમાં આ પાંચ વાતો હોય તેની સાથે રાહરસમ રાખવામાં કંઈ હરકત જેવું નથી. પહેલી એ કે તે અકલ્પમંદ હોય. કેમકે એવફૂર જોડે પહેલાં તો દોસ્તી નિબી શકતી નથી. બીજું કોઈ વખતે એમ બને છે કે તમને કાયદો પહોંચાડવા યાદ છે પણ એવફૂરને કોયે ઉલટું નુકસાન કરી વાળે છે. જેમ કે કોઈએ એક રીંછ પાળ્યો હતો એક વાર તે સૂઈ ગયો અને તેના મોં ઉપર વખતો વખત માખી આવી ને બેસતી હતી તે જોઈ રીંછને ગુસ્સો આવ્યો તેથી તેને મારવા એક મોટો પથ્થરો જોઅકા લાવ્યો અને તાકીને તેના મોં ઉપર માર્યો માખી તો જીવી ગઈ પણ તે માલિકનું માથું ફાટી ગયું.

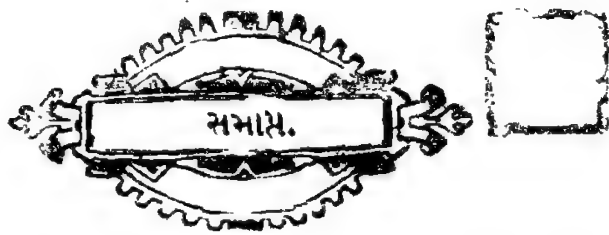

બીજી વાત એકે તેના અપલાદ અને આદતો સ્વભાવ સારાં હોય સર્વથી (ગરજી)ની દોસ્તી રાખે નહીં. અને ગુસ્સાની વખતે ખોલવાથી બહાર થઇ જાય નહીં. જરા જરા જેવી વાતમાં તોતા ચક્ષી (પોપટની જેમ બે મુડવ્યતીથી આંખ બદલવું) કરે નહીં. ત્રીજી વાત એકે દીનદાર હોય. આ વાત ઘણીજ કામની છે જેથી એનેતે મોઢાં ઉપરયાદકરીલા કેમકે જે માણસ દીનદાર નથી તે જ્યારે ખુદાએ તઆલાનો હક અદા કરતો નથી તો તમને તેનાથી શી આશા છે કે તે વફાદારી કરશે. બીજી ખરાબી એ છે કે જ્યારે તમે વારંવાર તેને ગુન્હો કરતી જોશો અને દોસ્તીને લાંબી નરમી કરશો તો તમને પેતાને પણ તે ગુન્હાઓ તરફ ધિક્કાર રહેશે નહીં. ત્રીજી જુરાર્થ એ છે કે તેના ખરાબ સોહબતની અસર તમને પણ પડે. ચશે અને તેવજુ ગુન્હા તમારાથી પણ થવા માંડશે. ચાથી વાત એકે તેને દુનિયાના લાલચ ન હોય. કેમકે તેવાની પાસે અંસવાથી જરૂર દુનિયાનો લોભ વધે છે. જ્યારે હમેશાં તમને એજ ધુનમાં અને એજ વાતમાં જોશો, કે કંઈ તે ધરેણીની વાત છે તો કંઈ પેચાડની ફિકર છે તો કંઈ ઘરના સામાનનો ધધી છે તો ક્યાં સુધી તમને જ્યાસ નહીં થાય. અને જને પેતાને કંઈ લાલચ ન હોય મોટું કપડું હોય મોટું ખાવાનું હોય હમેશાં દુનિયાની ના પાયદારી (ફના)ની વાતે થયું કરે તેની પાસે બેસવાથી જ કંઈ થોડી ઘણી દુનિયાની લાલચ હોય છે તેપણ દિક્ષમાંથી જતી રહે છે. પાંચમી વાત એકે તેની આદત જૂઠું બોલવાની હોય નહીં. કેમકે જૂઠું બોલનાર માણસનો કંઈ ભરાસો નથી. ખુદા જાણે તેની કેઈ વાત ઉપર ભરેસે રહી સાચું માની ધોકામાં આવી જાય. એ પાંચ વાતોનો ખ્યાલ દોસ્તી કરતાં પહેલાં કરી લેવા જોઈએ. અને જ્યારે કોઈમાં એ પાંચ વાતો જોવામાં આવે અને રાહરસ્સ પેદા કરવામાં આવ્યાં તો હવે તેના હક ખરાબર અદા કરતી રહે. તે હક એ છે કે જ્યાં સુધી બની શકે તેને જરૂરતા વખતે કામ આપે. જે ખુદા

તઆલા શક્તિ આપે તો તેની મદદ કરતી રહે. તેનો બેઠ કોઈને કહે નહીં. જે કોઈ તેને ખાદુ કહે તો તે વિષેની તેને ખબર કરે નહીં. તે જે વાત કહે તે ધ્યાન દઇ સાંભળે. અને જે તેમાં કંઈ એવું જુઓ ઘણી નરમીથી અને શુભેચ્છક તરીકે એકાંતમાં સમજવી દો. જે તેનાથી કંઈ ખતા થઇ જાય દરગુજર (જતી કરવી) કરો. તેના ભક્ષા માટે અલ્લાહ તઆલાથી દુઆ કરતી રહો. હવે રહી ગયું તે માણસ કે જેમની સાથે જાણુ પિછાણુ છે. એવાં માણસોથી ઘણી સંભાળની જરૂર છે. કેમકે જે દોસ્ત છે તો તમારા ભક્ષામાં છે અને જેમનાથી જાણુ પિછાણુ પણ નથી તો જે ભક્ષામાં નથી તો ખુરદમાં પણ નથી અને આજે વચસા રહી ગયા કે જ ન દોસ્ત છે અને ન તે. તદન અજાણુ છે. વધારે તકતક અને જુરાર્થ એવાં થાજ પહાંચે છે. કે જ્યાં તો દોસ્તી અને ખરખાહી (ભણ ચાહવા)ના દમ ભરે, અને અંદરખાતેથી જડતૂળી ખાદી નાખે, અને હસહ (નાદખાદ) કરે છે. અને દરેક વખતે એવું શોધ્યાં કરે છે. અને બદનામ (ફજેન) કરવાની ફિકરમાં રહે છે. એટલાં માટે જ્યાં સુધી બના શકે ત્યાં સુધી કોઈ જોડે ઓળખાણુ પિછાણુ મુજકત પેદા કરે નહીં. અને તેમની દુનિયાને જોઈને લાલ કરે નહીં. અને તેમની ખાતર આપણુ દીન ખરાબાદ કરે નહીં. જો કોઈ તમારી જાત દુશ્મનાઈ કરે તમે તેનાથી દુશ્મનાઈ કરે નહીં. કેમકે અમ કરવાથી તેના તરફના ઉલટા તમારા સાથે વધારે જુરદ થયા. તો તમારાથી તે સહન થઇ શકશ નહીં અને એજ ધધામાં લાગી જવાથી અને દુનિયા તથા દીન ખાતર નુકસાન થશે. એટલા માટે દર ગુજરજ બેહર છે. અને જા કે. જ તમારી જજજત આખર ખાતરહારી કરે અથવા તમારી તારીફ કર અને મોહજજત બતાવે તો તમે એ ધોકામાં આવી જતાં નહીં અને તેને ભરેસે રહેતાં નહીં. કેમકે દુનિયામાં એવાં માણસો ઘણાં ઓ છે કે જો

જેમનું બહેર આતિન (અંતઃકરણ અને બહારનો ભાવ) સરખાં હોય, અને બહુજ થોડી ખાતરી છે કે તેમની વર્તણૂક સાફ દિલથી હોય એવી અથવા ખોટી કોઈથી રાખે નહીં. અને જે કોઈ તમારી ગીબત કરે તો તમે તે સાંભળી ગુસ્સે થતાં નહીં. અને તમજબુજ થાય નહીં કે એણે મારી સાથે કેમ એવી વર્તણૂક ચલાવી. અને મારા હકનો કે મારા ઉપકારનો કે મારા મોટા હોવાનો અથવા મારા સંબંધનો કેમ ખ્યાલ રાખ્યો નથી. કારણ કે જે દનસાક્ષી જોશે તો જાણશે કે તું પોતે પણ આગળ પાછળ બધાની સાથે એક હાલતમાં રહી શકતી નથી. તેની રૂબરૂ મોઢું ઉપર ચોકરીતે અને તેની પાછળ જીદીજી જાતની વર્તણૂક કરે છે તો પછી જે બળામાં પોતેજ સપડાયલી છે ત્યારે તે માટે ખીજાઓ ના મનમાં શું નવજાણુય થાય છે, મતલબ કે કોઈથી કોઈ તરફની ભલામની આશા રાખો નહીં કોઈ જાતનો દંડદો પહોંચવાની કે કોઈની નજરમાં આવડે વધવાની કે કોઈના દિલમાં

મોહબ્બત પેદા થવાની જ્યારે એક ખીજીથી કંઈ આશા રાખશો નહીં તો પછી કોઈ તમારી જોડે કેવીએ વર્તણૂક ચલાવશે તમને કદી રંજ થશે નહીં અને પોતે જ્યાં સુધી ખતી શકે ફાયદો પહોંચાડો. જે કોઈની કંઈ ભલામની વાતા સમજતા હોય અને એમ બરોસો હોય કે તે માની જશે તોજ તેને ખતાવો. નહીંતો ચુપ રહો જે કોઈથી કંઈ ફાયદો પહોંચે તો અલ્લાહ તઆલાનો શુકર કરો અને તે માણસ માટે દુઆ કરી દો અને જે કોઈનાથી કંઈ નુકસાન કે ધન પહોંચે તો એમ સમજો કે મારા કંઈ ગુન્હાની સજા છે, અલ્લાહ તઆલાની આગળ તોખાહ કરો અને તે માણસથી દલગીરી રાખે નહીં. મતલબ કે દુનિયાની ભલામ જુરાઈ તરફ જુઓ નહીં. એટલુંજ નહીં પણ દરેક વખતે અલ્લાહ તઆલા તરફ નિગાહ રાખો. અને તેનાથીજ કામ રાખો અને તેનીજ તાબેદારી અને યાદમાં મંડી રહો. અલ્લાહ તઆલા તોશીક બખશે. આમીન.

અલ્લાહ તારો અણુદહ શુકર છે કે તે આ સાતમા ભાગને પણ એના ખીજા ભાગોની જેમ લોકોપયોગી કરી ખીજા આવૃત્તિ છપાવવાની તોશીક આપી છે. યા અલ્લાહ હવે તું એને પણ પ્રગટ કરાવ અને દીનીમાહ્યોને એના વાંચવા તથા એ પર ચાલવાની ખરી સમજ આપ અને તું હમો સર્વથી રાહ થા અને દોરૂદ અને સલામ થાઓ તારા પીયારા હબીબ હજરત મોહમ્મદ મુસતફા સલ્વલ્લાહો અલૈહેવઆલેહી વસલ્લમ ઉપર કે જેવણની બદોલત હમોને ખરો રસ્તો મળયો છે. આમીન યા રખ્ખલ આલમીન.

લી૦ અબ્દુરરહમાન મેનેજર કુતોખખાના સાદેકાચ્ચ રાંદેર જી. સુરત.

હકીમુલ ઉમ્મહ હજરત મૌલાના અશરફઅલી સાહેબ (સદ્દમહુ)ની રચેલી ઉર્દુ કિતાબો.

જઝાબિલ આમાલ કી. આ. ૪
ફૈરહીલ હમાન કી. આ. ૫
તાલીમુદ્દીન કી. આ. ૧૨
ઇસલાહુર રૌસુમ કી. આ. ૭
કમદુસ સમીલ ઇલા મૌલસ જઝીલ કી.
આ. ૨૧
કૌલુસ સવાગ શી મસઅલતીલ હિન્નય
પ્રદાવિષે કી. આ. ૨
અલમૌલુસ બીઅ કી. આ. ૩
ઇમ્બાહ નજરીયા. નજીર અહમદના કુ-
રઆનના તરજુમાની બુલો કી. આ. ૩
ઇસલાહુલ ખીયાલ નવી રૌજનીવાળાઓ
માટે કી. આ. ૫
મન્નુઆ મસાએલ કી. આ. ૨૧
મન્નુઆઃ એલ બુલ કેહેત વલવખા કી.
આ. ૩૧
તાલીમુતાલિમ ચાર જઝરા સહીત કી.
આ. ૩
અખબારે ઝહઝલા કી. આ. ૧
ઇસ્તિખસાર ઇસ્તિખસાર વિષે કી. આ. ૨
બદુસ સપદ કી. આ. ૪
મોનાગતે મહુલ તરજુમા સહીત કી. આ. ૧૦
ક્લીદે મસનવી ભા. ૧ લો કી. ૩. ૧૧
ક્લીદે મસનવી ભા. ૨ જો કી. ૧૧
ક્લીદે મસનવી ભા. ૩ જો કી. ૧૧
આ બંને ભાગ મસનવી મૌલાના રૂમના પ્રથમ
દરતરની શરૂ છે જે ધર્મીજ હમદા છે.
ખાલસા સાંપસ ઝોર ઇસ્લામ તાલીમુદ-
દીન સહીત ૩. ૧૧૧)
સાંપસ ઝોર ઇસ્લામ અસલ કી ૩. ૨૧
ઇકતેસાદ તક્લીદ તથા ઇમ્તેદાદ વિષે
કી. આ. ૫
ફૈરહીલ ઇસ્લામ કી. આ. ૧
કમૌલાતે ઇમદાદીયહ કી. આ. ૫

કરામાતે ઇમદાદીયા કી. આ. ૫
મવાએને અશરીશીયા કી. આ. ૩
અશરફુલ મવાએન ભા. ૧ લો કી. આ. ૫
એન ભા. ૨ જો કી. આ. ૩ આ. ચાર
કીતાબોમાં મૌલાના સાહેબની વખતેનો સંગ્રહ છે
તઝકીરે આખરેત. ઇબ્રાહીમજેલતની સુરાનો
વખત કી. આ. ૪
રૌજેકા વખત કી. આ. ૩
મવાએને હસના સુરા વલ અસરેનો વખત
કી. આ. ૩
સફાઈ મોઆમલાત કી. આ. ૪
ખેતાબુલ મઘીહ મસોહ તથા મહદી વિષે
કાદવાનીતો ૨૬ કી. આ. ૩
ફતાવા અશરશીયા. ભા. ૧ લો કી. આ. ૭
એન ભા. ૨ જો કી. આ. ૧૦
હકુસ સેમાઅ રાગના હરામ વિષે કી. આ. ૩
તજવીદુલ કુરઆન કી. આ. ૩
આમાલ કુરઆની ભા. ૧ લો કી. આ. ૨
એન ભા. ૨ જો કી. આ. ૩
એન ભા. ૩ જો કી. આ. ૩
ખેદસ્તી એવર દસ ભાગમાં કીતાબ પૂરી
કી. ૩. ૩૧૧ દરેક ભાગની કી. આ. ૬ આ
કિતાબ દરેકને અને ખાસ કરીને છોકરીઓને
શીખવવી ધર્મીજ ઉપયોગી છે. એમાં દીન દુન્યા
ખતેના તાલીમ છે.
ખેદસ્તી ગાહર કી. આ. ૧૨ એ ખેદસ્તી
એવરનો વધારો છે એમાં ધણા મસલા મરદોને
લાએક તથા મરદોની ખીમારીઓના હલાલ પણ છે.
તહકીકે તાલીમે અઝેજ કી. આ. ૨
તરીકે મૌલુદ શરીફ કી. આ. ૨
ઇકસીર દર ખયાને તકદીર કી. આ. ૧૨
રિસાલએ અખબાર ખીની કી. આ. ૨
મીરાસુલ મુસલેમીન કી. આ. ૪
મે.શીદુલ વારેસીન કી. ૩. ૧૧ આ બંને
કીતાબ ખીજ મોલવીની છે. એમાં વારસાના
મસલાઓ કાઢાડવાની રીત છે.

જાહેર ખબર.

કુરુએજ-હિરસા વારસાની ક્રિતાખ ગુજ-
એથી શરુએ મોંદમદીના કાયદા મુજબ
પાયથી વારસા કહાડી શકાય છે વળી વડાસોને
પણ એની જરૂરત રહે છે. કી. આ. ૧૨

રેદેશિક-ગુજરાતી કી. આ. ૩

સત્યાર્થ પ્રકાશનું ખડન-ગુજરાતી ભાગ

૧ લો. એમાં દયાનંદ સરસ્વતીની ૧૫૯ શંકા-
માંની ૧૬ શકાનો જવાબ છે એથી આર્થ-
સમ જ્યોતું પોઠાવણું સિદ્ધ થાય છે કી. ૩૦ ૧૧

માસા છુદ્દ મિન્હો-આ જગત જાણીતી
ફારમી ક્રિતાખ મહા વિદ્વાન વલોયે કામેલ હજગત
કાજ સનાહિલાહ (૨૬)ની રચેલી છે તેનો
તરજુમો સવળા નોટો સાથે ગુજરાતીમાં થયો છે
જેમાં નમાઝ, રોઝા, ઝકાત. અકાએદ વિગેરેના
આસરે બે હજાર મસલા છે. આકૃતિ યીજી કી. ૩૨

મશારેકુલ અનવાર ત્રણ ભાગમાં પુરી
એ.માં ખોખારી તથા મુસલિમની ૨૨૭૨ સહી
હદીસો છે. કી. દરેક ભાગની ૩. ૨)

“તોહફતુલ હિંદ” હિંદ કી. ૩. ૧-૪-૦

“છજલ ફેસ હકક” નામનું પુસ્તક કે જે
મેનવી રહતુદ્દાહ મોહાજરે મક્કા સાહેબનું
અરમીમાં રચેલું છે તેનો તરજુમો ગુજરાતી
ભાષેમાં કરી એક ૫૦ રતલી કાગળ

આઠ પેજ પૃષ્ઠ ૫૦૦ ઉપર હપાવ્યું છે, એ આખી
જગતના પાદરીઓને અઉત્તર કરનાર મોટું પુસ્તક
છે હજરતની નોખુવત ઘણી સારી રીતે તેઓની
ખાયાબલથી પણ સાબેત કરવામાં આવી છે.
હવે ૪૦-૪૫-૫૦-નકલો રહી ગઇ છે. કી. ૩૩-૦-૦

અમાતુલ ફિરદોસ ગુજરાતી કી. આ. ૧

બૈબલ પરીક્ષા કી. આના ૨

મઝહફલ હરુલામ ગુજરાતી આ ક્રિતાખ
તદન અલખુ મુસલમાનોને શીખવા યોગ્ય છે.
કી. આ. ૧

કુરઆને શરીફ મોટા તથા ઉમદા ખતમાં
અને તેની નીચે આઠ અખદુલ કાદર (૨૬) નો
જગત જાણીતો તરજુમો ગુજરાતી અક્ષરોમાં
પાકી છલ્લદ કી. ૩. ૧૦

કુરઆને શરીફ તેની સાથે ગુજરાતી-
અક્ષરમાં પણ કુરઆન એટલે ગુજરાતી જાણી
નાર પણ કુરઆન પઠી શકે અને તેની સાથે
ગુજરાતી ભાષામાં તરજુમો બે ભાગમાં પુરું છલ્લદ
પાકી કી. ૩. ૨૦

મોનખમેહાત ગુજરાતી. નસીહત તથા
અખલાક શીખવનારી આ સારી ચોપડી છે અને
ગુજરાતીમાં એની સાથે લુકમાન હકીમ (અલે)
ની એકસો નસીહતો પણ છાપી છે. કી. આ. ૧

મોનખમેહાત ઈંગ્રેજી કી. આ. ૧૨

લી. મેનેજર કુતુબખાના

સાદીકીચ્હ (રાંદેર) જી. સુરત.

“તોલકુલ હિન્દ”

“તોલકુલ હિન્દ” નામનું પુસ્તક જે કે હિન્દુસ્તાનમાં ઉર્દુ ભાષામાં અનેકવાર અપ્રેરણા આપેલા છે. આને પચાસ હજારથી વધુ કોપીઓ ફેલાઈ માત્ર પાંચેક તેનો તરબુસો ગુજરાતી ભાષામાં અપ્રેરણા આપેલા છે. ૫૦ રતલી રોકલ ગલેઝ આઠ પેચી ૨૬૮ પૃષ્ઠમાં છપાયું હતું પણ તે તદ્દન અપ્રેરણા આપેલા છે. કટલાક વધરા સાથે બીજાવાર છપાયું છે. એમાં કરતાએ માત્ર હિન્દુ ધર્મ તથા હરલામી ધર્મના અંગે બોલી કરી બતાવ્યો હતો. પણ ભાષાતર કરનારા (હજરત મોહાના મન્હુમે) નોટમાં ખોટી વાતો તથા અર્થ સમાજવાળાઓનો પણ મુકાબલો કરી બતાવ્યો છે. એમાં માત્ર મુકાબલો જ છે એમ નથી પણ મુસલમાની ધર્મમાં બુદ્ધિને કેમ માનવું તથા શીરસ્ત બોલે કેમ માનવા? પેગંબરને કેમ માનવા? બીતાબોને કેમ માનવી? હત્ય તથા એમાં પાંચે બીનાએ હરલામનું દાખલા સાથે વર્ણન પણ થયું છે. ટુંકાણથી નીકાહ, તલાક, હરામ, હલાલ સલામ, પારકા ધર્મવાળાને નોકતરું કરવું વગેરેનું પણ વર્ણન છે. પાદરીઓનાં ચોપાનિયાઓમાં હરલામના ચંદ્ર ઉપર જે તેઓએ ધુળ ઉડાવી છે તેનો ઉત્તર આપી તે કુળ તેઓ પર પાડી છે. અનલગભગ તેઓની બધી શંકાઓનો જવાબ એમાં છે. દાખલા તરીકે કુરઆનની ફસાહત ઉપર શંકા તેનો જવાબ અલ્લાહની લેવાય છે. કુરઆનમાં આત્માને લોક કંઈ નથી, વિરેએ તેમાં જન્મતમાં આવ્યા પાનું જેલું છે. ચંદ્ર ફાટના ચમત્કાર ઉપર શંકા જેલા ઉપર શંકા, એકથી વધુ સ્ત્રીઓ સાથે નીકાહ કરવા ઉપર શંકા, તલાકપર શંકા, દતપુત્ર જૈદે (૨૬) પોતાની સ્ત્રીને મુકી દીધા પછી હજરત મોહમ્મદ (સલ્વ) સાહેબે તેણીની સાથે નીકાહ કર્યા તે ઉપર શંકા, હદસાપર પાચ શંકા જે ૨૭ ઉપર શંકા, નમાઝપર શંકા, રોઝા પર શંકા, જકાતપર શંકા વિગેરેના જવાબ આપ્યા છે. પાસીઓનાં પુસ્તકોથી હજરત મોહમ્મદ સાહેબના જીવનવાદ પછાતી સામેલી દાય, અને કેલક જગતમાં અર્થોએને પણ સમજાવવામાં આવ્યું છે. મતલબ કે એ પુસ્તકનો વાંચનાર હિન્દ, ખીરતી, અને હરલામી ધર્મથી વાકેફ થઈ જાય છે. જેઓએ પ્રથમાવૃત્તિ વચી છે તેઓપર આ વાત કંઈ છુપી નથી આવૃત્તિ બીજી પણ ૧૫૦-થી ૨૦૦ કોપી રહી ગઈ છે. જેથી હતાવળે મંગાવી લેતા પાકી જલદ કો. રા. ૩ આલખુર્દાઈ દ્વારા સી માહાબુદ્દિન હોનો તરબુસો ગુજરાતી ભાષામાં આવૃત્તિ બીજી છપાય પ્રમટ. શ્રી ૩૦૦૦ થી વધુ હનશી પ્રીકાદના મશાહ કો રા. ૨) મશાહ કુલ અનવાર કાગ બંને ગુજરાતી આવૃત્તિ બીજી છપાય તૈયાર થશે છે કી રા. ૨

ગઈશકરને ચૈતવણી—ગુજરાતી ચતુર્થ આવૃત્તિ છપાઈ તૈયાર છે. એક આનાનેટ રદામ્પ પોગર ૧૨૫ મેહરેઈ રહત, મેહરવામાં આવે છે દરેક કૃતાએ મંગાવવાનો પેચ અરચ મંગાવનારને સિર રહેશે.

ચૈતવણી) વધુ જણ માટે મંગાવે હમારી ગ્રાહસ લીરટ કે જે એ પૈસનો રટાપ મેહલ મેહલ મેહલવામાં આવે છે

હકીમ અબ્દુર રહમાન બી. મોહાના મોહવી ગુલામ મોહમ્મદ હા. સદેક

મેનેજર કુતુબખાના સાહિત્યક રહેર જી. સુરત

